

Centrum Edukacji i Profilaktyki
www.centrum-edukacji.eu
Bielsko-Biała

RAPORT Z BADANIA „NIEPEŁNOSPRAWNI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO”

Grudzień 2006

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Analiza i interpretacja wyników.....	4
2.1. DANE DEMOGRAFICZNE	4
2.2. DANE EKONOMICZNE	12
2.3. SPOSOBY PLANOWANIA KARIERY EDUKACYJNEJ I ZAWODOWEJ	20
2.4. STATUS NA RYNKU PRACY	28
2.5. OSOBY POZOSTAJĄCE BEZ PRACY	30
2.6. OSOBY ZATRUDNIONE.....	36
2.7. STAŻ PRACY I ROZWOJU ZAWODOWEGO	47
2.8. MIEJSCE I FORMA PRACY	51
2.9. OCENA WARUNKÓW PANUJĄCYCH NA RYNKU PRACY	61
III. Podsumowanie najważniejszych wniosków z badań.	103
IV. Metodologia badań.....	109
4.1. WIELKOŚĆ I DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ	109
4.2. METODY DOTARCIA DO RESPONDENTÓW.....	110
4.3. SPOSÓB ANALIZY DANYCH LICZBOWYCH.....	111
4.4. ZASTOSOWANE TECHNIKI BADAWCZE	111
4.5. METODY NADZORU I KONTROLI	112
4.6. TRUDNOŚCI W REALIZACJI PRZEDMIOTU BADANIA	113

I. Wprowadzenie.

Badanie „Niepełnosprawni na rynku pracy Województwa Zachodniopomorskiego” opracowane i przeprowadzone na zamówienie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie – Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy przez Dział Badań Społecznych Centrum Edukacji i Profilaktyki w Bielsku-Białej miało na celu zdiagnozowanie sytuacji społeczno – ekonomicznej osób niepełnosprawnych, a w szczególności analizę potrzeb, przeszkód i problemów, jakie dotyczą osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym funkcjonujących na zachodniopomorskim rynku pracy. Badanie to stanowi część kompleksowych wojewódzkich badań rynku pracy, gospodarki i edukacji.

Badanie oparte na danych pierwotnych, wykonane dla zrealizowania powyższego celu za pomocą kwestionariusza ankiety przeprowadzone zostało w listopadzie 2006r. na reprezentatywnej próbie niepełnosprawnych mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego w wieku produkcyjnym. Charakter badania był głównie eksploracyjny i opisowy, choć w pewnym zakresie w raporcie starano się zasugerować także występowanie związków pomiędzy badanymi zmiennymi, jednak bez powoływania się na relacje przyczynowe.

W opracowaniu wykorzystano także materiały publikowane przez Urząd Statystyczny w Szczecinie¹.

Zespół autorów:

Izabela Piekłus

Redakcja i edycja:

Leszek Węgrzyn

¹ Województwo Zachodniopomorskie: Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin: 2005.

II. Analiza i interpretacja wyników.

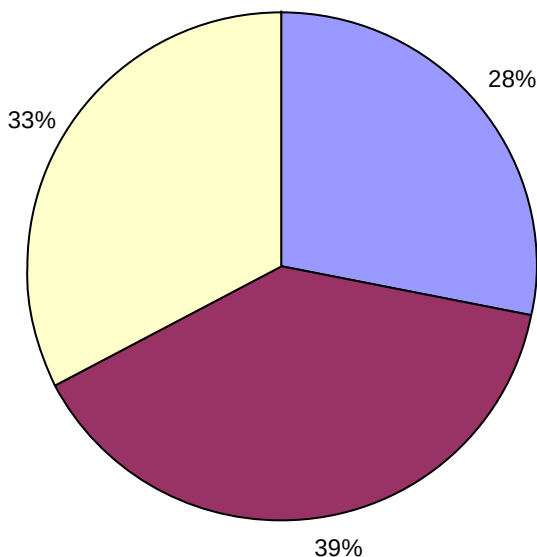
2.1. DANE DEMOGRAFICZNE

Wśród badanych osób niepełnosprawnych reprezentowane były wszystkie stopnie niepełnosprawności, z tym, że najwięcej osób legitymowało się stopniem umiarkowanym lub równoważnym, nieco mniej – stopniem lekkim lub równoważnym, a stosunkowo najmniej stopniem znacznym lub równoważnym znacznemu. Rozkład wyników dla zmiennej stopień niepełnosprawności prezentuje tabela 1 i wykres 1.

Tabela 1. „Jakie ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie ZUS/KRUS do celów rentowych Pani/Pan posiada?”

„Jakie ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie ZUS/KRUS do celów rentowych Pani/Pan posiada?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
1.Posiadam orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub o niezdolności do samodzielnej egzystencji KIZ lub ZUS/KRUS	129	27,8	28,1
2.Posiadam orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub całkowitej niezdolności do pracy KIZ lub ZUS/KRUS	179	38,7	39,0
3.Posiadam orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności lub częściowej niezdolności do pracy KIZ lub ZUS/KRUS	151	32,6	32,9
Ogółem	459	99,1	100,0
Brak danych	4	,9	
Ogółem	463	100,0	

Wykres 1. „Jakie ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie ZUS/KRUS do celów rentowych Pani/Pan posiada?”

- 1. Posiadam orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub o niezdolności do samodzielnej egzystencji KIZ lub ZUS/KRUS
- 2. Posiadam orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub całkowitej niezdolności do pracy KIZ lub ZUS/KRUS
- 3. Posiadam orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności lub częściowej niezdolności do pracy ZUS/KRUS/KIZ

Zróznicowanie wieku osób badanych prezentuje tabela 2. W badaniu brały udział wyłącznie osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 2. Wiek osób badanych

Wiek osób badanych	Ilość	Procent	Procent ważnych
19	3	,6	,7
20	1	,2	,2
21	4	,9	,9
22	9	1,9	2,0
23	8	1,7	1,8
24	12	2,6	2,6
25	9	1,9	2,0
26	42	9,4	9,2
27	13	2,8	2,9
28	12	2,6	2,6
29	9	1,9	2,0
30	17	3,7	3,8
31	11	2,4	2,4
32	8	1,7	1,8
33	10	2,2	2,2
34	15	3,2	3,3
35	13	2,8	2,9
36	15	3,2	3,3

Tabela 2. Wiek osób badanych cd.

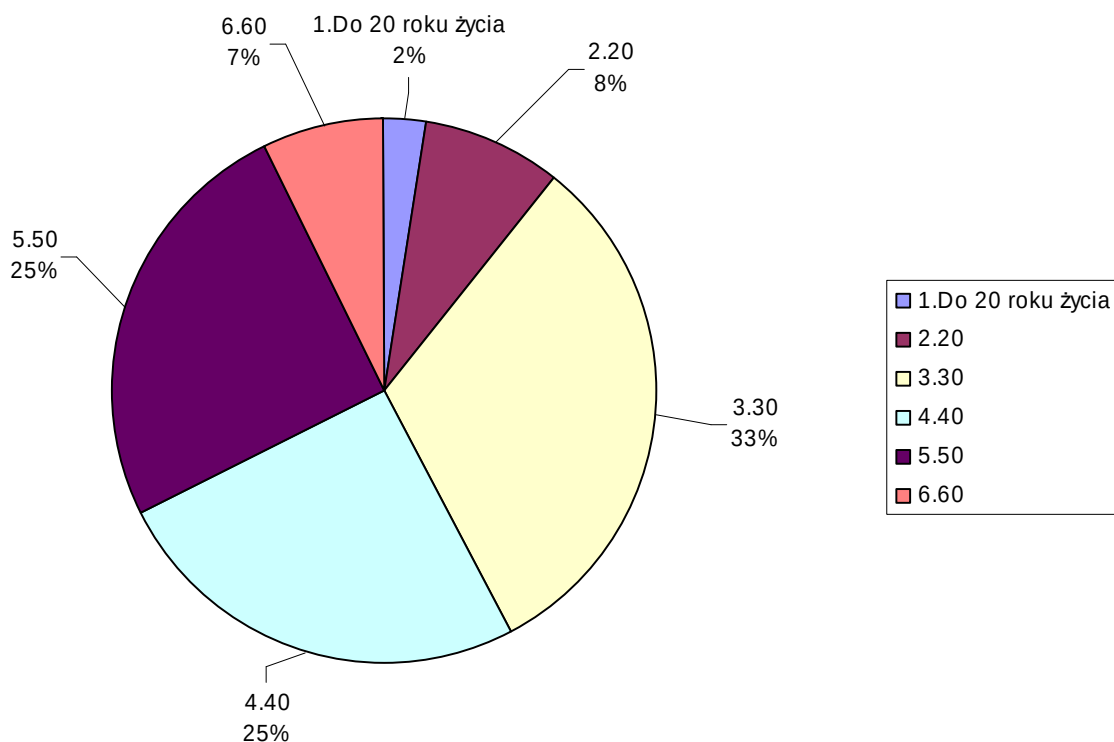
37	14	3,0	3,1
38	14	3,0	3,1
39	7	1,5	1,5
40	17	3,7	3,8
41	6	1,3	1,3
42	13	2,8	2,9
43	9	1,9	2,0
44	9	1,9	2,0
45	6	1,3	1,3
46	24	5,2	5,3
47	17	3,7	3,8
48	10	2,2	2,2
49	10	2,2	2,2
50	11	2,4	2,4
51	5	1,1	1,1
52	10	2,2	2,2
53	9	1,9	2,0
54	14	3,0	3,1
55	8	1,7	1,8
56	7	1,5	1,5
57	8	1,7	1,8
58	3	,6	,7
59	4	,9	,9
60	1	,2	,2
61	1	,2	,2
64	2	,4	,4
Ogółem	450	97,8	100,0
Brak danych	13	2,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Dla celów analitycznych wiek osób badanych sprowadzono do kategorii wiekowych, których rozkład w próbie badawczej generalnie odpowiada rozkładowi kategorii wieku produkcyjnego w populacji Województwa Zachodniopomorskiego. Rozkład kategorii wiekowych prezentuje tabela 3 i wykres 3.

Tabela 3. Kategorie wiekowe osób badanych

Kategorie wiekowe osób badanych	Ilość	Procent	Procent ważnych
Do 20 roku życia	11	2,4	2,4
20-29	39	8,4	8,4
30-39	146	31,5	31,5
40-49	117	25,3	25,3
50-59	116	25,1	25,1
60-64	34	7,3	7,3
Ogółem	463	100,0	100,0

Wykres 3. Kategorie wiekowe osób badanych

Procentowy udział kobiet i mężczyzn w próbie odzwierciedla procentowy udział osób obojga płci w populacji Województwa Zachodniopomorskiego. Udział przedstawicieli obojga płci w badaniu przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Płeć

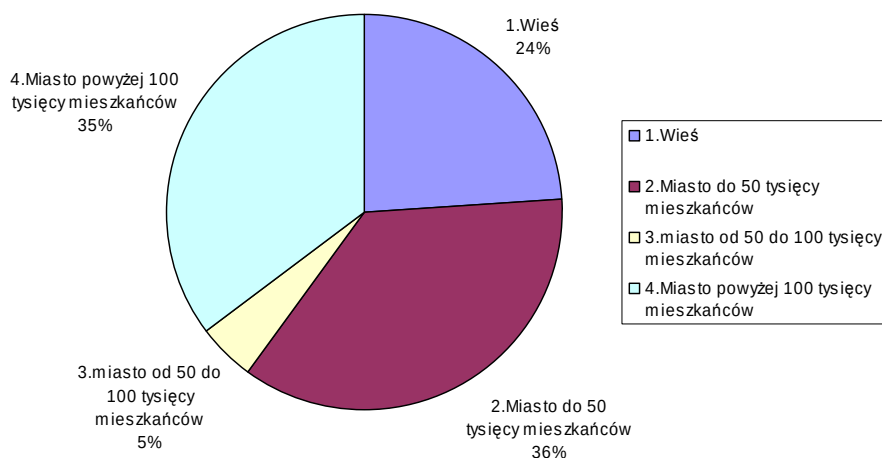
Płeć	Ilość	Procent	Procent ważnych
Brak danych	8	1,7	1,7
Kobieta	231	49,9	49,9
Mężczyzna	224	48,4	48,4
Ogółem	463	100,0	100,0

Większość z osób badanych zamieszkiwała miasta do 50 tys mieszkańców, co trzecia z osób badanych zamieszkiwała miasto powyżej 100 tys mieszkańców (Szczecin). Rozkład zmiennej miejsca zamieszkania prezentuje tabela 5 i wykres 5.

Tabela 5. Miejsce zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Ilość	Procent	Procent ważnych
Wieś	108	23,3	23,8
Miasto do 50 tysięcy mieszkańców	164	35,4	36,2
Miasto od 50 do 100 tysięcy mieszkańców	22	4,8	4,8
Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców	160	34,6	35,2
Ogółem	454	98,1	100,0
Brak danych	9	1,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 5. Miejsce zamieszkania

Osoby badane pochodziły ze wszystkich powiatów Województwa Zachodniopomorskiego, a frekwencja osób badanych z poszczególnych powiatów odpowiadała w przybliżeniu proporcji udziału ludności poszczególnych powiatów w ludności całego Województwa Zachodniopomorskiego. Tabela 6 prezentuje rozkład zmiennej „powiat zamieszkania” w próbie badawczej.

Tabela 6. Powiat zamieszkania

Powiat zamieszkania	Ilość	Procent	Procent ważnych
Białogrodzki	13	2,8	2,8
Choszczeński	13	2,8	2,8
Drawski	15	3,2	3,2
Goleniowski	21	4,5	4,5
Gryficki	16	3,4	3,4
Gryfiński	22	4,8	4,8
Kamieński	13	2,8	2,8
Kołobrzeski	20	4,3	4,3
Koszaliński	17	3,7	3,7
Łobeski	10	2,2	2,2
Myśliborski	18	3,9	3,9
Policki	18	3,9	3,9
Pyrzycki	10	2,2	2,2
Sławieński	15	3,2	3,2
Stargardzki	32	6,9	6,9
Szczecinecki	20	4,3	4,3
Świdwiński	14	3,0	3,0
Wałecki	16	3,5	3,5
Gmina Miejska Koszalin	30	6,5	6,5
Gmina Miejska Szczecin	118	25,5	25,5
Gmina Miejska Świnoujście	12	2,6	2,6
Ogółem	463	100,0	100,0

Większość osób badanych zamieszkiwała mieszkania lokatorskie, prawie co czwarty badany nie posiadał tytułu prawnego do zajmowanego lokalu. Rozkład zmiennej „zamieszkiwany lokal” prezentuje tabela 7.

Tabela 7. Rodzaj zamieszkiwanego lokalu

Rodzaj zamieszkiwanego lokalu	Ilość	Procent	Procent ważnych
Własny dom prywatny	84	18,1	18,3
Mieszkanie lokatorskie	179	38,7	39,1
Mieszkanie własnościowe	83	17,9	18,1
Nie posiadam tytułu prawnego do zajmowanego lokalu	112	24,2	24,5
Ogółem	458	98,9	100,0
Brak danych	5	1,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Blisko połowa osób badanych pozostawała w chwili badania w związku małżeńskim, a blisko co trzecia osoba badana zadeklarowała, iż nie jest w związku małżeńskim. Rozkład zmiennej „stan cywilny” prezentuje tabela 8.

Tabela 8. Stan cywilny

Stan cywilny	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zamężna/żonaty	225	48,7	49,5
Niezamężna/nieżonaty	139	30,0	30,5
Niezamężna/nieżonaty, w konkubinacie	27	5,8	5,9
Rozwiedziony(a) i mieszkamy w byłym małżeństwie osobno	40	8,6	8,8
Rozwiedziony(a) i mieszkamy z byłym małżonkiem wspólnie	5	1,1	1,1
Wdowa (wdowiec)	19	4,1	4,2
Ogółem	455	98,3	100,0
Brak danych	8	1,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Prawie co trzeci respondent deklaruował, iż zamieszkuje we wspólnym gospodarstwie domowym z dwiema osobami. Zaledwie blisko co dziesiąty respondent stwierdzał, iż zamieszkuje z pięcioma lub więcej osobami, co pozwala wnioskować o wysokim udziale rodzin nuklearnych, jednopokoleniowych w badanej populacji. Frekwencje odpowiedzi dotyczących ilości osób, z którymi osoba badana wspólnie zamieszkuje prezentuje tabela 9.

Tabela 9. „Z iloma osobami zamieszkuje Pani/Pan we wspólnym gospodarstwie domowym?”

„Z iloma osobami zamieszkuje Pani/Pan we wspólnym gospodarstwie domowym?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Z żadną	24	5,2	5,4
Z jedną	70	15,1	15,9
Z dwiema	131	28,3	29,7
Z trzema	100	21,6	22,7
Z czterema	71	15,3	16,1
Z pięcioma	29	6,3	6,6
Z sześcioma	13	2,8	2,9
Z siedmioma	3	,6	,7
Ogółem	441	95,2	100,0
Brak danych	22	4,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Ponad połowa osób badanych potwierdzała, iż posiada dzieci. Rozkład odpowiedzi dla kategorii dzietności prezentuje tabela 10.

Tabela 10. Posiadanie dzieci

Posiadanie dzieci	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	266	57,5	58,6
Nie	189	40,8	41,4
Ogółem	455	98,3	100,0
Brak danych	8	1,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Większość z rodziców biorących udział w badaniu deklarowała, iż ich dzieci utrzymują się już na własny rachunek. Deklaracje na temat wieku i źródła utrzymania dzieci prezentuje tabela 11.

Tabela 11. Wiek i źródło utrzymania dzieci

Wiek i źródło utrzymania dzieci	Ilość	Procent	Procent ważnych
Utrzymują się na własny rachunek	79	17,2	67,5
Pozostają na Pani (a) utrzymaniu	33	7,1	28,2
Są pełnoletnie i uczą się	3	,6	2,6
Są w wieku gimnazjum lub szkoły średniej	2	,4	1,7
Ogółem	117	25,3	100,0
Brak danych	346	74,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Blisko 40% respondentów deklarowało ukończone wykształcenie zawodowe, a tylko nieco ponad 12% deklarowało ukończenie studiów wyższych. Rozkład zmiennej „wykształcenie” w próbie badawczej generalnie odpowiada rozkładowi tej zmiennej w populacji Województwa Zachodniopomorskiego. Rozkład zmiennej „wykształcenie” prezentuje tabela 12 i wykres 12.

Tabela 12. „Jakie posiada Pani/Pan wykształcenie?”

„Jakie posiada Pani/Pan wykształcenie?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Niepełne podstawowe	12	2,6	2,6
Podstawowe	60	13,0	13,2
Zawodowe	173	37,4	38,3
Średnie techniczne	57	12,3	12,6
Średnie ogólnokształcące	50	10,8	11,0
Policealne	28	5,9	6,2
Wyższe licencjackie	18	3,9	4,0
Wyższe magisterskie	55	11,9	12,1
Ogółem	453	97,8	100,0
Brak danych	10	2,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Tabela 12. „Jakie posiada Pani/Pan wykształcenie?”

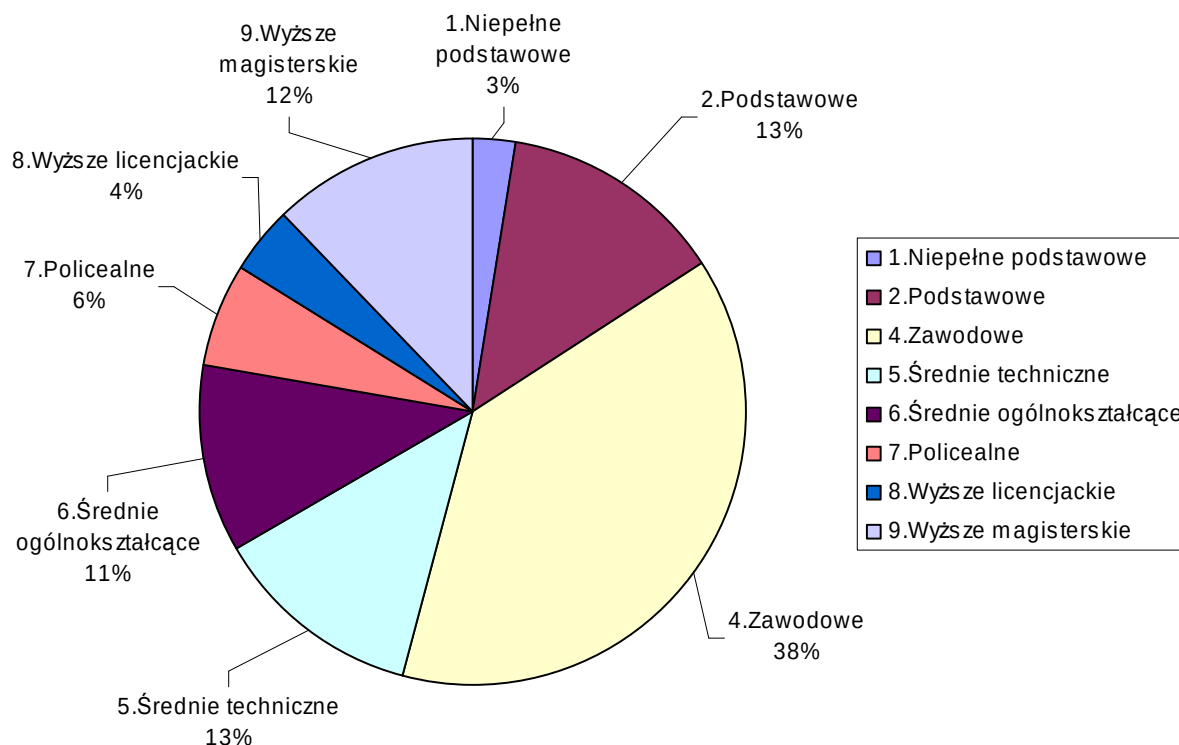

Tabela 13 prezentuje kategorie zawodów wyuczonych, zgłoszone przez osoby ankietowane. Duża ilość braków dla tego pytania wynika z faktu, iż nie wszystkie osoby badane posiadały wyuczony zawód, część z nich w czasie badania kontynuowała naukę, zaś niewielka część nie chciała takiej odpowiedzi udzielić.

Tabela 13. Wyuczony zawód lub ukończony kierunek studiów

Wyuczony zawód lub ukończony kierunek studiów	Ilość	Procent
Brak danych	303	67,6
Humanistyczne		
Pedagogika	21	4,3
Filologia	10	2,1
Historia	1	,2
Politologia, socjologia	3	,6
Prawo	2	,4
Ekonomiczne		
Ekonomia	9	1,8
Marketing i zarządzanie	4	,8
Techniczne		
Akademia rolnicza	4	,8
Architekt	2	,4
Kierunki ścisłe	6	1,2
Inżynier	4	,8
Zawodowe		
Szkoła budowlana	4	,8
Gastronomia	6	1,2
Technikum	4	,8
Technikum rolnicze	5	1
Szkoła elektryczna	2	,4
Szkoła handlowa	1	2
Introligator	1	,2
Robotnik wykwalifikowany	26	5,5
Kierowca, mechanik	19	3,9
Krawiectwo	15	3,1
Inne		
ASP	2	,4
Medycyna, fizjoterapia, pielęgniarstwo	11	2,2
Ogólnokształcące	1	,2
Studium turystyczne	3	,6
Ogółem	463	100,0

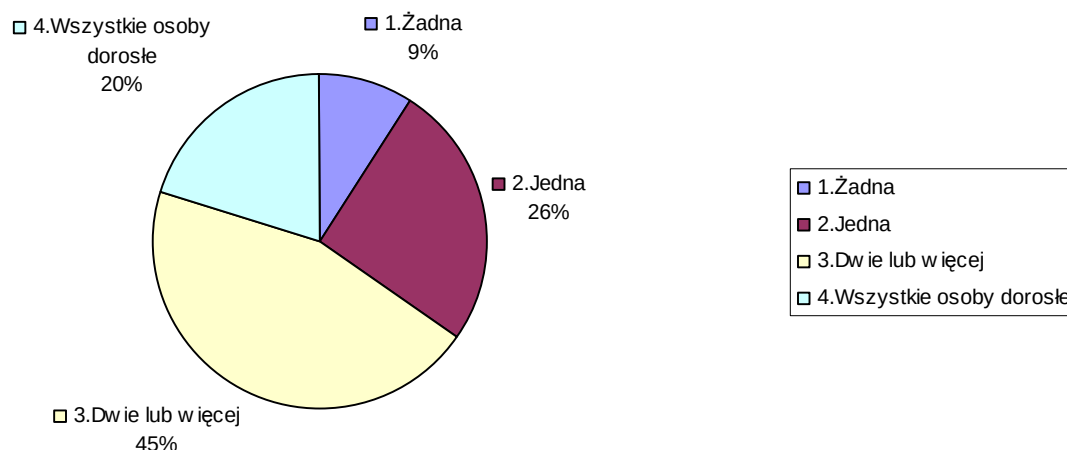
2.2. DANE EKONOMICZNE

Prawie połowa osób ankietowanych deklarowała, iż w ich gospodarstwie domowym własny dochód uzyskują dwie lub więcej osób. Niemal co dziesiąty respondent informował jednak, iż w jego gospodarstwie domowym dochodu nie uzyskuje żadna z osób, a co czwarty, że jest to tylko jedna osoba. Rozkład wartości zmiennej ilość osób w gospodarstwie domowym uzyskujących dochód prezentuje tabela 14 i wykres 14.

Tabela 14. „Ile osób w Pani/Pana gospodarstwie domowym uzyskuje własny dochód?”

„Ile osób w Pani/Pana gospodarstwie domowym uzyskuje własny dochód?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Żadna	41	8,8	9,1
Jedna	116	25,1	25,7
Dwie lub więcej	203	43,8	45,0
Wszystkie osoby dorosłe	91	19,7	20,2
Ogółem	451	97,4	100,0
Brak danych	12	2,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 14. „Ile osób w Pani/Pana gospodarstwie domowym uzyskuje własny dochód?”

Dla zobrazowania rozpiętości dochodowej gospodarstw domowych reprezentowanych przez osoby badane, w tabeli 15 zostały one przedstawione przed ich kategoryzacją. Biorąc pod uwagę rozbieżności w ilości deklaracji o braku dochodu w poprzedniej kategorii badawczej oraz obecnie omawianej nasuwa się wniosek, iż jest możliwa sytuacja, gdy *niezarobkowe źródła dochodu* nie są przez osoby traktowane w kategoriach dochodu.

Tabela 15. „Jakim miesięcznym dochodem rozporządza Pani/Pana gospodarstwo domowe?”

„Jakim miesięcznym dochodem rozporządza Pani/Pana gospodarstwo domowe?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Poniżej 100	20	4,5	5,1
110	1	,2	,3
200	1	,2	,3
300	1	,2	,3
400	3	,6	,7
430	1	,2	,3
440	2	,4	,5
444	2	,4	,5
450	1	,2	,3
460	3	,6	,7
479	1	,2	,3
490	1	,2	,3
500	2	,4	,5
520	1	,2	,3
540	1	,2	,3
550	3	,6	,7
600	6	1,3	1,5
650	1	,2	,3
700	8	1,7	2,0
750	1	,2	,3
800	4	,9	1,0
849	1	,2	,3
900	7	1,5	1,8
964	1	,2	,3
1000	7	1,5	1,8
1010	2	,4	,5
1100	3	,6	,7
1140	1	,2	,3
1170	1	,2	,3
1200	13	2,8	3,3
1300	14	3,0	3,6
1400	12	2,6	3,0
1500	9	1,9	2,3
1600	7	1,5	1,8
1650	3	,6	,7
1700	9	1,9	2,3
1800	21	4,7	5,3
1900	13	2,8	3,3
1950	4	,9	1,0
2000	32	7,1	7,9
2100	12	2,6	3,0
2200	12	2,6	3,0
2300	5	1,1	1,3
2400	5	1,1	1,3
2500	32	7,1	7,9
2600	10	2,2	2,5
2700	10	2,2	2,5
2750	2	,4	,5

Tabela 15. „Jakim miesięcznym dochodem rozporządza Pani/Pana gospodarstwo domowe?” cd.

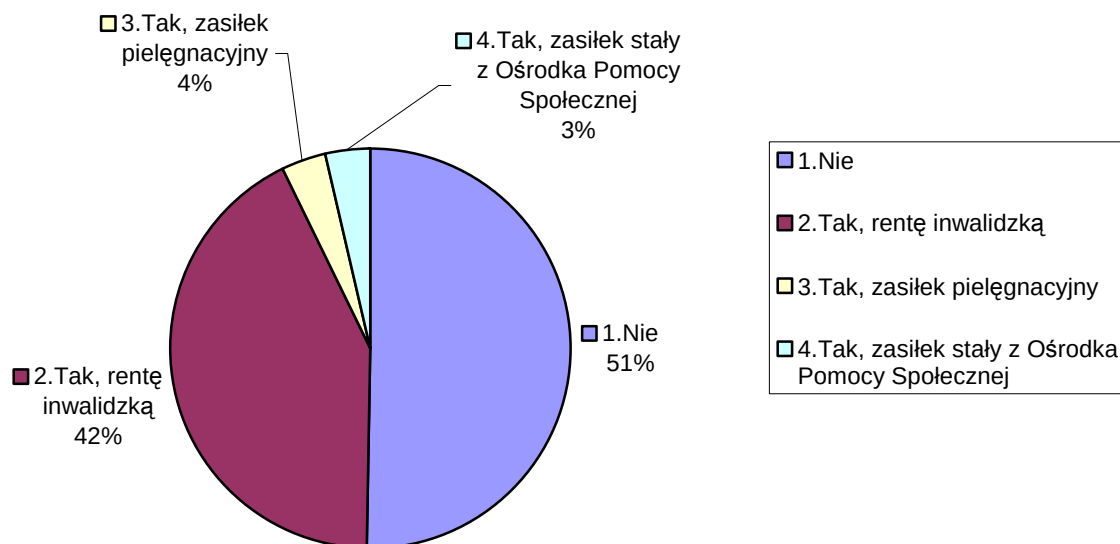
2800	13	2,8	3,3
2900	1	,2	,3
3000	18	4,0	4,6
3100	3	,6	,7
3200	5	1,1	1,3
3500	6	1,3	1,5
3600	3	,6	,8
3700	1	,2	,3
3800	5	1,1	1,3
4000	15	3,3	3,8
4500	3	,6	,7
4900	1	,2	,3
5000	2	,4	,5
6000	2	,4	,5
6500	1	,2	,3
6800	1	,2	,3
8000	2	,4	,5
Ogółem	394	85,1	100,0
Brak danych	69	14,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Połowa osób badanych uzyskiwała na podstawie posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub na mocy równorzędnej decyzji ZUS/KRUS/KIZ świadczenia pieniężne. Pozostałe osoby posiadały orzeczenie bez prawa do świadczeń. Rozkład wyników dla zmiennej świadczenia finansowe pozyskiwane na podstawie posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przedstawiono w tabeli 16 i na wykresie 16.

Tabela 16. „Czy pobiera pani/Pan świadczenia pieniężne na podstawie posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub decyzji KIZ/ZUS/KRUS?”

„Czy pobiera pani/Pan świadczenia pieniężne na podstawie posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub decyzji KIZ/ZUS/KRUS?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	231	49,9	50,3
Tak, rentę inwalidzką	195	42,1	42,5
Tak, zasiłek pielęgnacyjny	17	3,6	3,7
Tak, zasiłek stały z Ośrodka Pomocy Społecznej	16	3,5	3,5
Ogółem	459	99,1	100,0
Brak danych	4	,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 16. „Czy pobiera pani/Pan świadczenia pieniężne na podstawie posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub decyzji KIZ/ZUS/KRUS?”

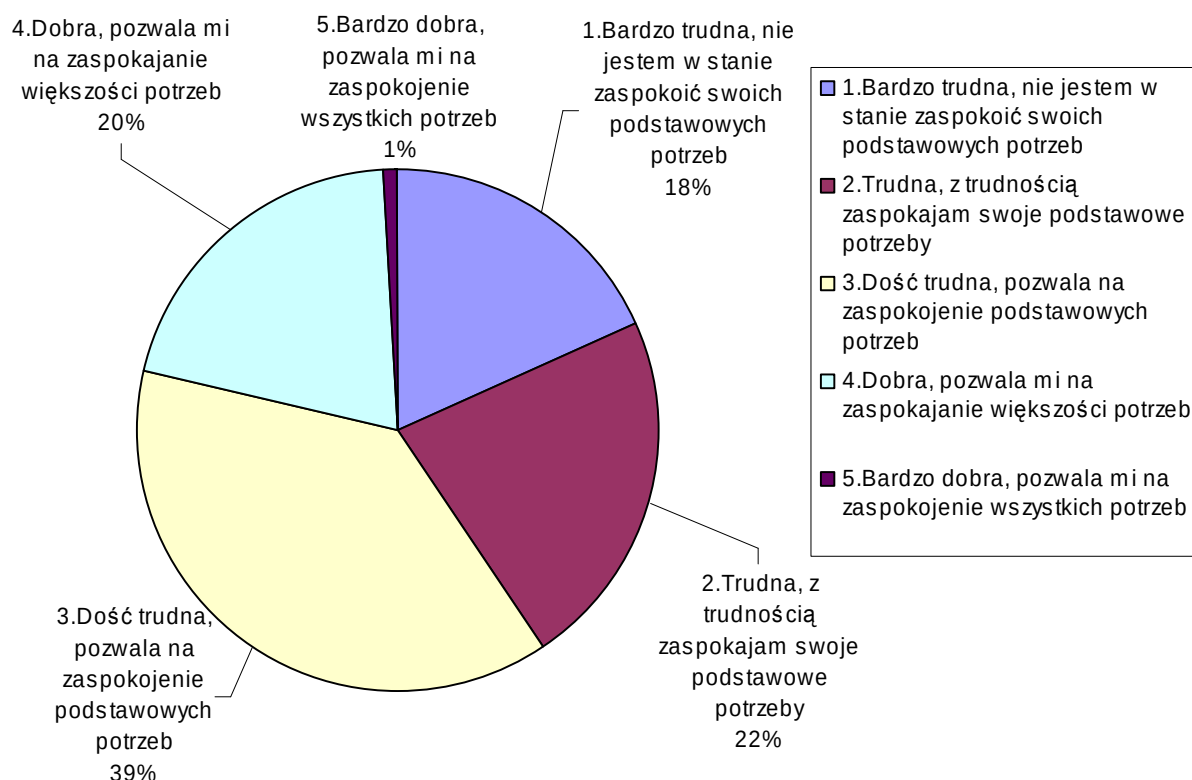

Jako bardzo dobrą swoją sytuację finansową ocenił niecały 1% ankietowanych. Jako dobrą określili swoją sytuację finansową co piąty ankietowany. Dochód gospodarstwa domowego wystarczający jedynie na zaspokojenie podstawowych potrzeb deklarowało około 40% badanych. Jako trudną lub bardzo trudną swoją sytuację finansową określiło blisko po 20% ankietowanych. Rozkład wyników dla zmiennej „ocena aktualnej sytuacji finansowej” prezentuje tabela 17 i wykres 17.

Tabela 17. „Jak ocenia Pani/Pan swoją aktualną sytuację finansową?”

„Jak ocenia Pani/Pan swoją aktualną sytuację finansową?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Bardzo trudna, nie jestem w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb	84	18,1	18,4
Trudna, z trudnością zaspokajam swoje podstawowe potrzeby	101	21,8	22,1
Dość trudna, pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb	174	37,6	38,2
Dobra, pozwala mi na zaspokajanie większości potrzeb	93	20,1	20,4
Bardzo dobra, pozwala mi na zaspokojenie wszystkich potrzeb	4	,9	,9
Ogółem	456	98,5	100,0
Brak danych	7	1,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 17. „Jak ocenia Pani/Pan swoją aktualną sytuację finansową?”

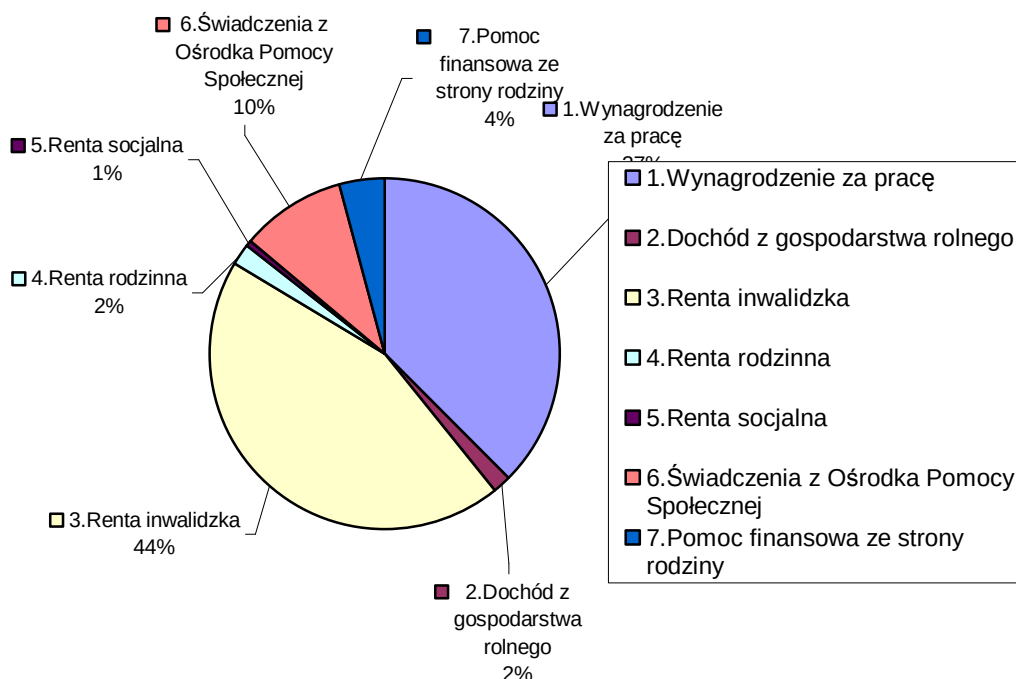

Ponad 37% osób badanych jako swoje główne źródło dochodu określiło wynagrodzenie za pracę. Blisko 40% jako główne źródło utrzymania wskazywało rentę inwalidzką, a 6% świadczenia z pomocy społecznej. Należy przy tym zauważyć, że jako główne źródło dochodu respondenci mogli wymienić dowolne źródło własnego dochodu, bez względu na jego wysokość, choć przeważnie jako główne wybierane jest oczywiście podstawowe dla budżetu źródło dochodu. Bardzo dużą ilość braków odpowiedzi na to pytanie przypisać można po części brakowi dochodów części osób badanych, po części prywatności pytania, ale także pozyskiwaniu dochodów nierejestrowanych, o których osoby badane nie były skłonne informować. Rozkład zmiennej główne źródło dochodu prezentuje tabela 18 i wykres 18.

Tabela 18. Główne źródło utrzymania

Główne źródło utrzymania	Ilość	Procent	Procent ważnych
Wynagrodzenie za pracę	154	33,5	37,3
Dochód z gospodarstwa rolnego	7	1,4	1,7
Renta inwalidzka	184	39,7	44,7
Renta rodzinna	7	1,5	1,7
Renta socjalna	3	,6	,7
Świadczenia z Ośrodka Pomocy Społecznej	40	8,6	9,7
Pomoc finansowa ze strony rodziny	17	3,7	4,2
Ogółem	412	89,0	100,0
Brak danych	51	11,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 18. Główne źródło utrzymania

Wśród dodatkowych źródeł dochodu w wypowiedziach respondentów pojawiały się źródła przedstawione w tabeli 19. Nie sumują się one do 100% ponieważ było dopuszczalne, aby osoba posiadała kilka źródeł dodatkowych dochodów. Należy również wnioskować, iż większość spośród osób, które nie udzieliły odpowiedzi na pytanie o dodatkowe źródła dochodów zwyczajnie takich dodatkowych źródeł dochodu nie posiada.

Tabela 19. Dodatkowe źródła utrzymania

Dodatkowe źródła utrzymania	Ilość	Procent
Brak danych	367	80,1
Źródła zarobkowe		
Wynagrodzenie osoby bliskiej	13	2,7
Gospodarstwo rolne	2	,4
Praca dodatkowa	57	12,2
Źródła niezarobkowe		
PCPR	1	,2
Alimenty	14	3,5
Oszczędności	4	,8
Zasiłek dla bezrobotnych	1	,2
Bony	1	,2
Ryczałt kuratorski	1	,2
Stypendium	2	,4
Wynajem mieszkania	1	,2
Zasiłek pielęgnacyjny	1	,2
Ogółem	463	100,0

Blisko 65% respondentów zaprzeczyło, jakoby kiedykolwiek korzystało z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. Około 16% ankietowanych przyznało, że z pomocy OPS korzysta regularnie zaś 18% ankietowanych stwierdziło, że pomoc OPS, z jakiej korzystają jest okresowa. Prawdziwość deklaracji w tym zakresie budzi pewne wątpliwości. Wyniki dla zmiennej korzystania z pomocy OPS przedstawia tabela 20.

Tabela 20. „Czy korzysta Pani/Pan z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej?”

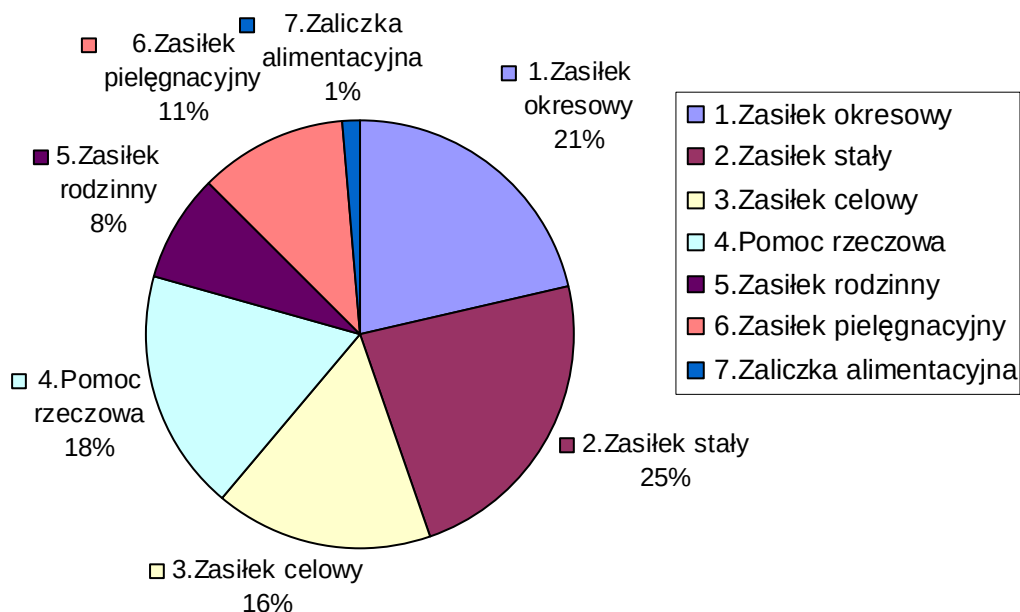
„Czy korzysta Pani/Pan z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak, regularnie	76	16,4	16,5
Tak, okresowo	86	18,6	18,7
Nie	297	64,1	64,8
Ogółem	459	99,1	100,0
Brak danych	4	,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wśród osób korzystających z pomocy OPS przynajmniej okresowo tylko niecałe 41% udzieliło odpowiedzi z jakiej formy pomocy korzysta. Wśród nich co piąta osoba zgłaszała, iż jest to zasiłek okresowy, a blisko co czwarty z udzielających odpowiedzi na to pytanie jako formę pomocy OPS z której korzysta wymieniał zasiłek stały, a 16% – zasiłek celowy. Blisko co piąty spośród udzielających odpowiedzi na to pytanie deklarował, iż korzysta z pomocy rzeczowej, a co dziesiąty badany z tej grupy wskazywał na zasiłek rodzinny. Rozkład wyników dla zmiennej forma pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej prezentuje tabela 21 i wykres 21.

Tabela 21. „Z jakich form pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej Pani/Pan korzysta?”

„Z jakich form pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej Pani/Pan korzysta?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zasiłek okresowy	29	6,4	21,3
Zasiłek stały	32	7,0	23,5
Zasiłek celowy	22	4,5	16,2
Pomoc rzeczowa	25	5,5	18,4
Zasiłek rodzinny	11	2,4	8,1
Zasiłek pielęgnacyjny	15	3,2	11,0
Zaliczka alimentacyjna	2	,4	1,5
Ogółem	136	29,4	100,0
Brak danych	327	70,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 21. „Z jakich form pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej Pani/Pan korzysta?”

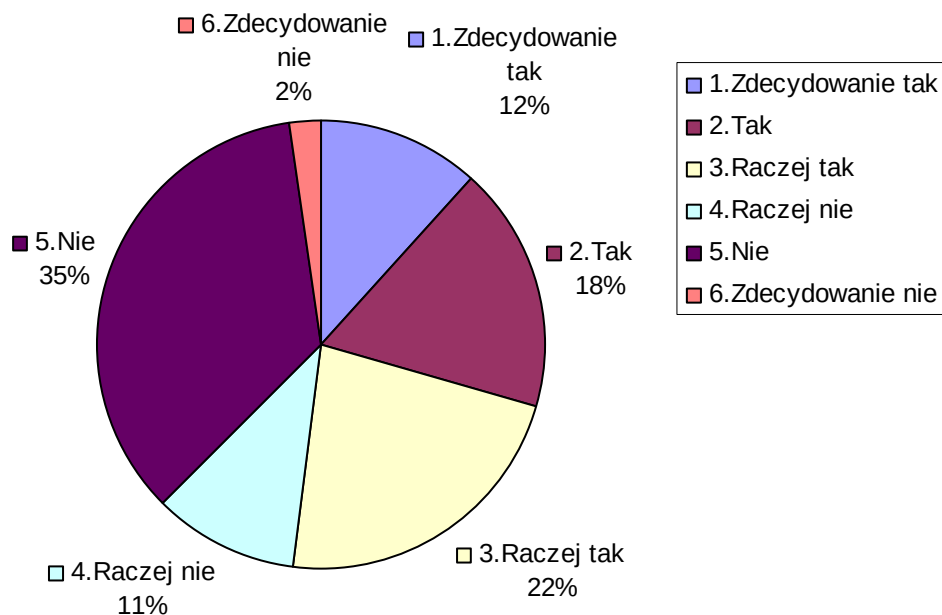
2.3. SPOSOBY PLANOWANIA KARIERY EDUKACYJNEJ I ZAWODOWEJ

Nieco ponad połowa osób badanych deklarowała, że w mniejszym lub większym stopniu już w okresie pobierania nauki planowała swoją drogę zawodową. Pozostałe osoby ankietowane deklarowały, iż będąc w szkole nie planowały swojej drogi zawodowej. Rozkład wyników dla zmiennej „planowanie drogi zawodowej w okresie pobierania edukacji” przedstawia tabela 22 i wykres 22.

Tabela 22. „Czy jeszcze będąc w szkole planował(a) Pani/Pan swoją drogę zawodową?”

„Czy jeszcze będąc w szkole planował(a) Pani/Pan swoją drogę zawodową?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	53	11,4	11,6
Tak	82	17,7	17,9
Raczej tak	102	22,0	22,3
Raczej nie	48	10,4	10,5
Nie	162	35,0	35,5
Zdecydowanie nie	10	2,2	2,2
Ogółem	457	98,7	100,0
Brak danych	6	1,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 22. „Czy jeszcze będąc w szkole planował(a) Pani/Pan swoją drogę zawodową?”

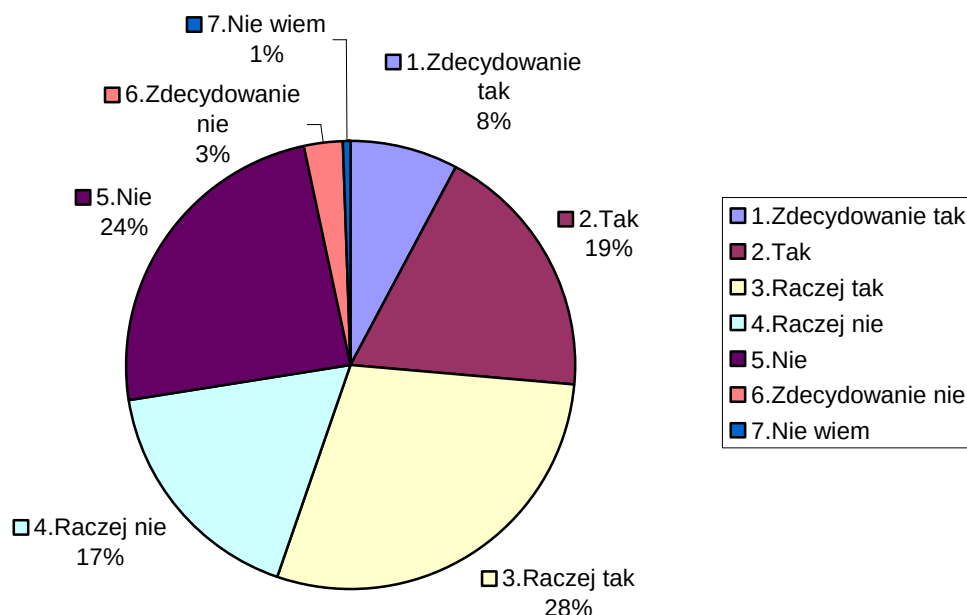

Większość osób badanych była skłonna stwierdzić, że ukończona przez nich szkoła dała dobre przygotowanie do wykonywania zawodu. Niska liczba osób bez wyrobionej opinii na ten temat świadczy o klarownych i ukształtowanych jeszcze przed badaniem poglądach. Wyniki dla kategorii zadowolenia z ukończonej szkoły w kontekście przygotowania do zawodu prezentuje tabela 23 i wykres 23.

Tabela 23. „Czy uważa Pani/Pan, że ukończona szkoła przygotowała Panią/Pana do podjęcia zatrudnienia?”

„Czy uważa Pani/Pan, że ukończona szkoła przygotowała Panią/Pana do podjęcia zatrudnienia?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	36	7,8	7,8
Tak	86	18,6	18,7
Raczej tak	133	28,7	28,9
Raczej nie	79	17,1	17,1
Nie	112	24,2	24,3
Zdecydowanie nie	12	2,6	2,6
Nie wiem	3	,6	,6
Ogółem	461	99,6	100,0
Brak danych	2	,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 23. „Czy uważa Pani/Pan, że ukończona szkoła przygotowała Panią/Pana do podjęcia zatrudnienia?”

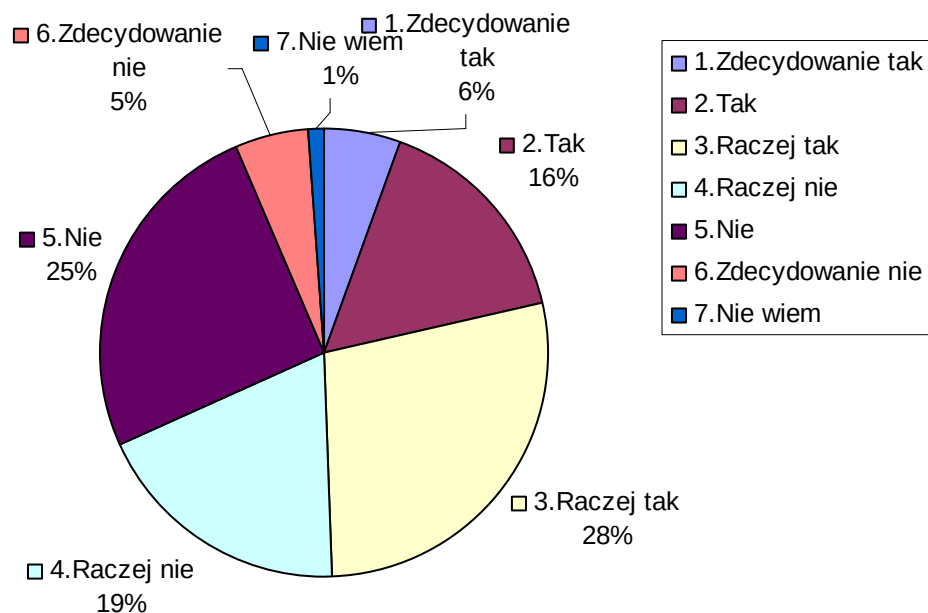

Jeśli chodzi o ocenę praktycznego przygotowania przez ukończoną szkołę do wykonywania zawodu, prawie po równo rozkładały się głosy krytyczne i świadczące o satysfakcji ze zdobytych umiejętności. Wyniki dla kategorii zadowolenia z ukończonej szkoły w kontekście przydatności zdobytych umiejętności dla podjęcia pracy prezentuje tabela 24 i wykres 24.

Tabela 24. „Czy uważa Pani/Pan, że ukończona szkoła dała Pani/Panu praktyczne umiejętności przydatne do podjęcia zatrudnienia?”

„Czy uważa Pani/Pan, że ukończona szkoła dała Pani/Panu praktyczne umiejętności przydatne do podjęcia zatrudnienia?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	26	5,6	5,7
Tak	72	15,6	15,7
Raczej tak	129	27,7	28,1
Raczej nie	87	18,8	19,0
Nie	116	25,1	25,2
Zdecydowanie nie	24	5,2	5,2
Nie wiem	5	1,1	1,1
Ogółem	459	99,1	100,0
Brak danych	4	,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 24. „Czy uważa Pani/Pan, że ukończona szkoła dała Pani/Panu praktyczne umiejętności przydatne do podjęcia zatrudnienia?”

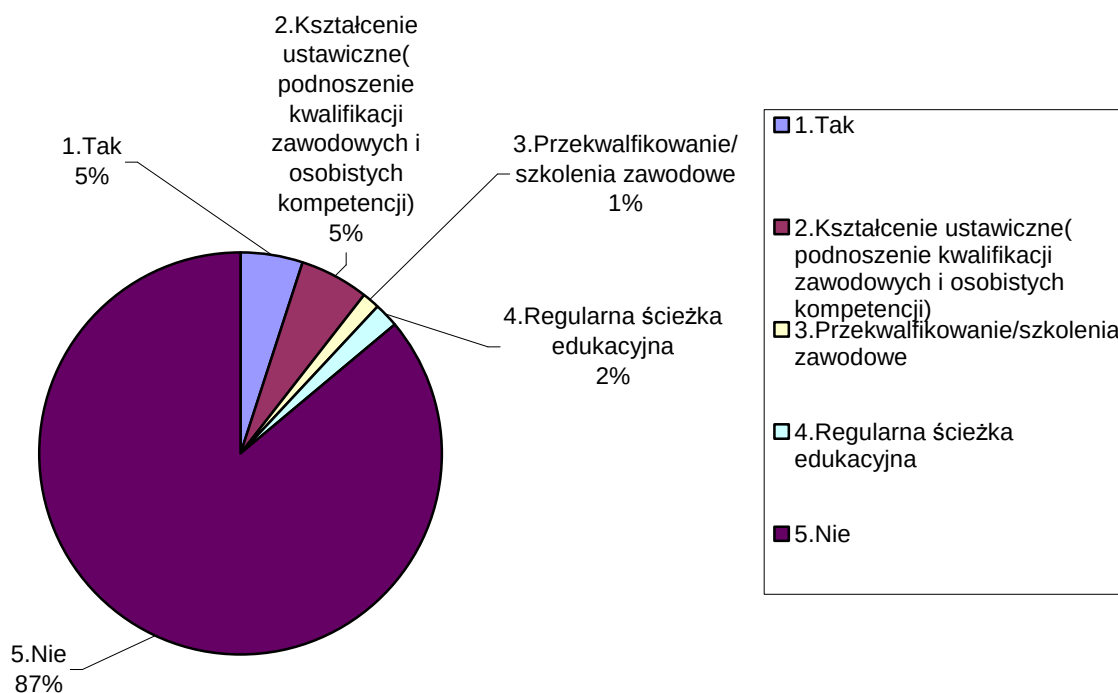

Nieco ponad co dziesiąty respondent w czasie badania kontynuował naukę, najczęściej w formie kształcenia ustawicznego, choć należy pamiętać, iż niewiele z osób uczących się poinformowało o trybie kontynuacji nauki. Informacje uzyskane przez osoby badane odnośnie faktu i trybu kontynuowania nauki prezentuje tabela 25 i wykres 25.

Tabela 25. „Czy aktualnie kontynuuje Pani/Pan edukację?”

„Czy aktualnie kontynuuje Pani/Pan edukację?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	21	4,5	5,1
Kształcenie ustawiczne (podnoszenie kwalifikacji zawodowych i osobistych kompetencji)	22	4,8	5,4
Przekwalifikowanie/szkolenia zawodowe	6	1,3	1,4
Regularna ścieżka edukacyjna	8	1,7	2,0
Nie	353	76,3	86,1
Ogółem	410	88,6	100,0
Brak danych	53	11,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 25. „Czy aktualnie kontynuuje Pani/Pan edukację?”

Uzyskane dane dotyczące kontynuowanych w czasie badania kierunków kształcenia lub doksztalcania przedstawiono w tabeli 26. Wysoki brak odpowiedzi dla tej zmiennej spowodowany jest niską skolaryzacją osób badanych.

Tabela 26. „W jakiej szkole lub na jakim kierunku kontynuuje Pani/Pan edukację?”

„W jakiej szkole lub na jakim kierunku kontynuuje Pani/Pan edukację?”	Ilość	Procent
Brak danych	435	94,4
Akademia Medyczna - pielęgniarstwo	1	,2
Akademia Pedagogiczna	4	,8
Akademia rolnicza w Szczecinie	1	,2
ASP Kraków	1	,2
CKU – technik administracji	1	,2
Ekonomia, zarządzanie	4	,8
Filologia niemiecka – studia magisterskie	2	,4
Szkoła handlowa	1	,2
Hydraulik	1	,2
Politechnika Koszalińska	2	,4
Studia	4	,8
Szkolenia specjalistyczne	1	,2
Szkoła dla sekretarek	2	,4
Szkoła policealna	1	,2
Technik elektryk	1	,2
Wycena nieruchomości	1	,2
Ogółem	463	100,0

Blisko 37% osób badanych deklarowało chęć podjęcia edukacji. Wyniki dla zmiennej „zainteresowanie podjęciem edukacji” zamieszczono w tabeli 27.

Tabela 27. „Czy chciał(a)by Pani/Pan kontynuować edukację?”

„Czy chciał(a)by Pani/Pan kontynuować edukację?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	167	36,0	36,9
Nie	286	61,8	63,1
Ogółem	453	97,8	100,0
Brak danych	10	2,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Tabela 27a przedstawia zależność pomiędzy stopniem niepełnosprawności a gotowością uczestnictwa w szkoleniach i kursach zawodowych. Należy zauważyć, że bardzo nieliczna grupa osób niepełnosprawnych (niezależnie od stopnia niepełnosprawności) deklaruje chęć uczestniczenia w płatnych kursach i szkoleniach zawodowych. Zwraca również uwagę duża liczba osób deklarujących wprost niechęć do uczestniczenia w takich kursach.

Tabela 27A. Stopień niepełnosprawności a zainteresowanie uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych

		Zainteresowanie uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych			Procent ważnych
		Nie	Tak, tylko bezpłatnie	Tak, również odpłatnie	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	83	36	0	120
	Umiarkowany	39	69	6	116
	Lekki	20	39	6	65
Ogółem		142	144	12	301

Tabela 28 prezentuje kierunki nauki, których podjęciem zainteresowane były osoby badane.

Tabela 28. „W jakiej szkole lub na jakim kierunku chciał(a)by Pani/Pan kontynuować edukację?”

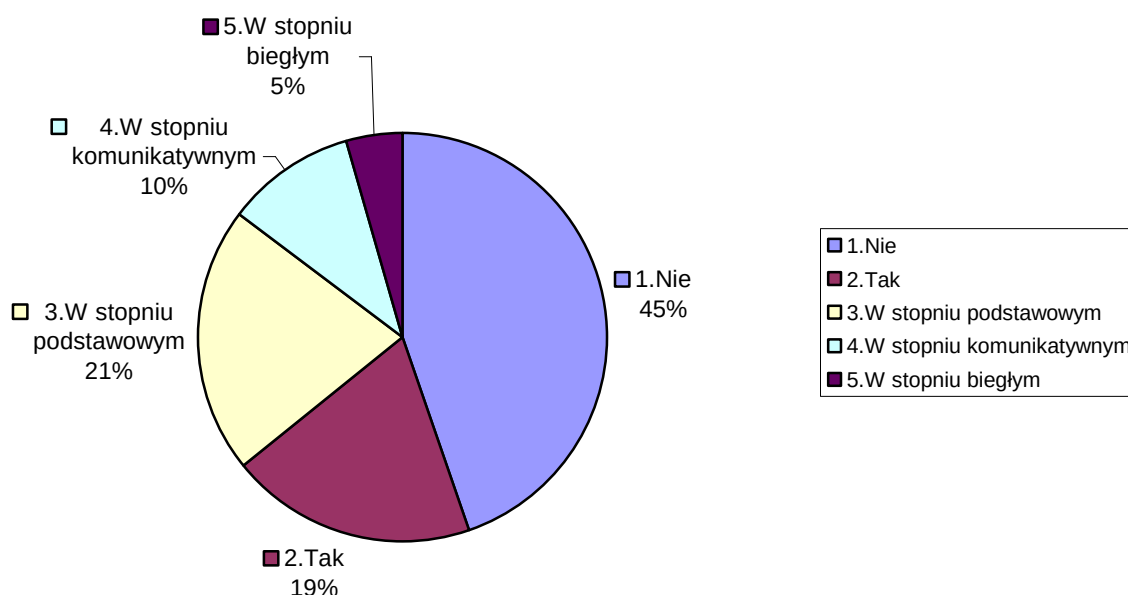
„W jakiej szkole lub na jakim kierunku chciał(a)by Pani/Pan kontynuować edukację?”	Ilość	Procent
Brak danych	374	81,9
Studia	32	6,9
ASP studia magisterskie	1	,2
AWF	3	,6
Historia	1	,2
Podypłomowe studia	4	,8
Pracownik socjalny	1	,2
Prawo	5	1
Studia-ekonomia	1	,2
Studia fizjoterapia	2	,4
Studia na Politechnice	4	,8
Rolnictwo	2	,4
Kosmetologia	1	,2
Dokształcanie	12	2,5
Doktorat	3	,6
Fotograf	1	,2
Kurs językowy	1	,2
Nie wiem	5	1,1
Obsługa komputera	1	,2
Pielęgniarstwo	1	,2
Prawo jazdy	1	,2
Liceum ogólnokształcące	7	1,5
Technikum	2	,4

Badanie ujawniło brak znajomości jakiegokolwiek języka obcego wśród blisko 45% osób badanych. Co piąty respondent zadeklarował taką znajomość bez podawania w jakim stopniu zna język obcy. Załedwie 4,6% respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na pytanie o znajomość języka obcego deklarowało jego biegłą znajomość. Rozkład wyników dla kategorii „znajomość języków obcych” prezentuje tabela 29 i wykres 29.

Tabela 29. „Czy posiada Pani/Pan znajomość jakiegoś języka obcego?”

„Czy posiada Pani/Pan znajomość jakiegoś języka obcego?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	205	44,4	44,7
Tak	89	19,2	19,4
W stopniu podstawowym	97	20,9	21,1
W stopniu komunikatywnym	47	10,1	10,2
W stopniu biegłym	21	4,5	4,6
Ogółem	459	99,1	100,0
Brak danych	4	,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 29. „Czy posiada Pani/Pan znajomość jakiegoś języka obcego?”

Najpopularniejszymi językami wśród osób badanych był język rosyjski, angielski i niemiecki. Pozostałe wymieniane języki były znane znacznie mniejszej liczbie osób. Częstości deklarowania przez osoby badane znajomości poszczególnych języków przedstawiono w tabeli 30. Wyniki dla poszczególnych języków oraz brak odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ osoby badane miały możliwość wymienienia dowolnej ilości znanych sobie języków obcych.

Tabela 30. Znajomość języków obcych

Znajomość języków obcych	Ilość	Procent
Brak danych	217	47,3
Język angielski	85	18,1
Język niemiecki	74	15,9
Język francuski	7	1,5
Język hiszpański	6	1,2
Język rosyjski	95	20,4
Język grecki	2	,4
Język włoski	12	2,6

Większość osób badanych deklarowała posiadanie prawa jazdy kategorii B. Pozostałe osoby nie posiadały prawa jazdy. Rozkład odpowiedzi na pytanie o posiadane prawo jazdy przedstawiono w tabeli 31.

Tabela 31. „Czy posiada Pani/Pan prawo jazdy?”

„Czy posiada Pani/Pan prawo jazdy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	168	36,3	38,6
Tak, kategorii B	267	57,7	61,4
Ogółem	435	94,0	100,0
Brak danych	28	6,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

2.4. STATUS NA RYNKU PRACY

Wśród osób badanych było niespełna 40% pracujących i ponad 60% niezatrudnionych – bezrobotnych lub biernych zawodowo. Rozkład wyników dla zmiennej „zatrudnienie” prezentuje tabela 32.

Tabela 32. „Jaki jest Pani/Pana status na rynku pracy?”

„Jaki jest Pani/Pana status na rynku pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Pracuję	176	38,0	38,9
Nie pracuję	276	59,6	61,1
Ogółem	452	97,6	100,0
Brak danych	11	2,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Tabela 32a prezentuje zależność pomiędzy statusem na rynku pracy a stopniem niepełnosprawności. Zestawienie tych danych potwierdza istnienie zależności pomiędzy nimi. Im wyższy stopień niepełnosprawności – tym częściej osoba pozostaje niezatrudniona.

Tabela 32A. Stopień niepełnosprawności a status na rynku pracy

		Status na rynku pracy		Procent ważnych
		Pracuje	Nie pracuje	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	12	117	129
	Umiarkowany	70	105	175
	Lekki	92	53	145
	Ogółem	174	275	449

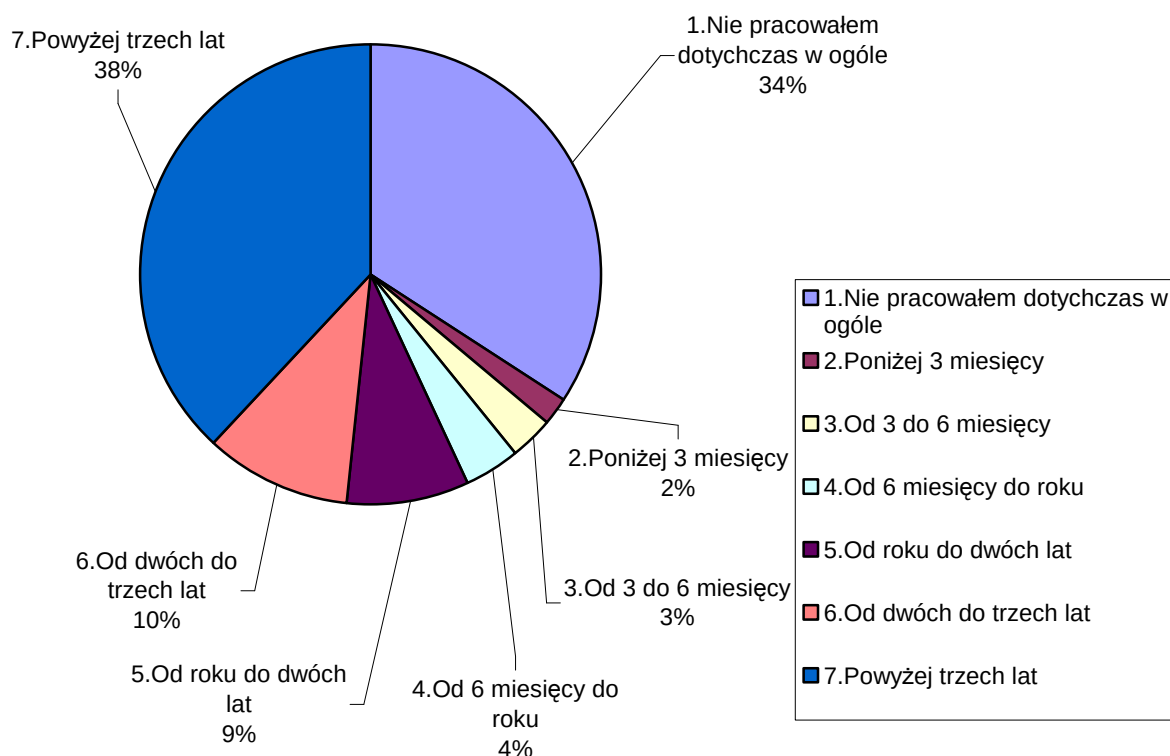
Wśród osób pozostających bez zatrudnienia, które udzieliły informacji o okresie pozostawania bez pracy co trzecia nie posiadała doświadczenia zawodowego. Blisko 40%

osób ankietowanych, pozostających bez pracy informowało, że pozostaje bez pracy od co najmniej 3 lat, a tylko 2% badanych deklarowało, iż jest bezrobotnymi od mniej niż trzech miesięcy do daty badania. Rozkład odpowiedzi dla kategorii okres pozostawania bez pracy prezentuje tabela 33 i wykres 33.

Tabela 33. „Od jak dawna pozostaje Pani/Pan bez pracy?”

„Od jak dawna pozostaje Pani/Pan bez pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie pracowałem dotychczas w ogóle	98	21,2	34,1
Poniżej 3 miesięcy	6	1,2	2,0
Od 3 do 6 miesięcy	9	1,9	3,1
Od 6 miesięcy do roku	11	2,4	3,8
Od roku do dwóch lat	25	5,4	8,7
Od dwóch do trzech lat	29	6,3	10,1
Powyżej trzech lat	110	23,8	38,2
Ogółem	288	62,2	100,0
Brak danych	175	37,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 33. „Od jak dawna pozostaje Pani/Pan bez pracy?”

2.5. OSOBY POZOSTAJĄCE BEZ PRACY

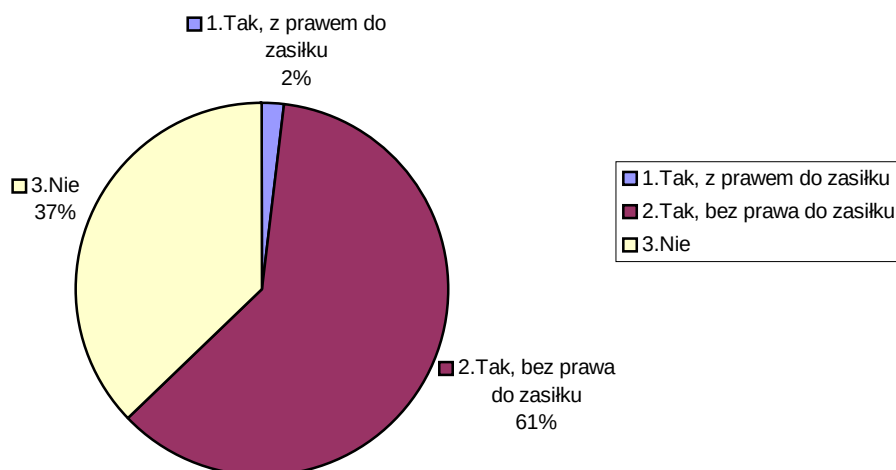
W pytaniu o rejestrację w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna odpowiedzi udzieliło więcej osób niż zadeklarowało się jako pozostających bez pracy. Może to wynikać z faktu, iż część ankiet było wypełnianych bezpośrednio przez osoby badane, które nie zastosowały się ściśle do instrukcji ankietera. Różnica ta mieści się jednak w granicach błędu statystycznego.

Wśród osób niezatrudnionych, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie nieco ponad 60% było w dniu badania zarejestrowanych jako bezrobotne (w tym zaledwie 1,9% z prawem do zasiłku). Rozkład wyników dla zmiennej rejestracji w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna prezentuje tabela 34 i wykres 34.

Tabela 34. „Czy jest Pani/Pan zarejestrowana(y) jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy?”

„Czy jest Pani/Pan zarejestrowana(y) jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak, z prawem do zasiłku	6	1,3	1,9
Tak, bez prawa do zasiłku	189	41,3	61,2
Nie	115	24,8	36,9
Ogółem	310	67,4	100,0
Brak danych	153	32,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 34. „Czy jest Pani/Pan zarejestrowana(y) jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy?”

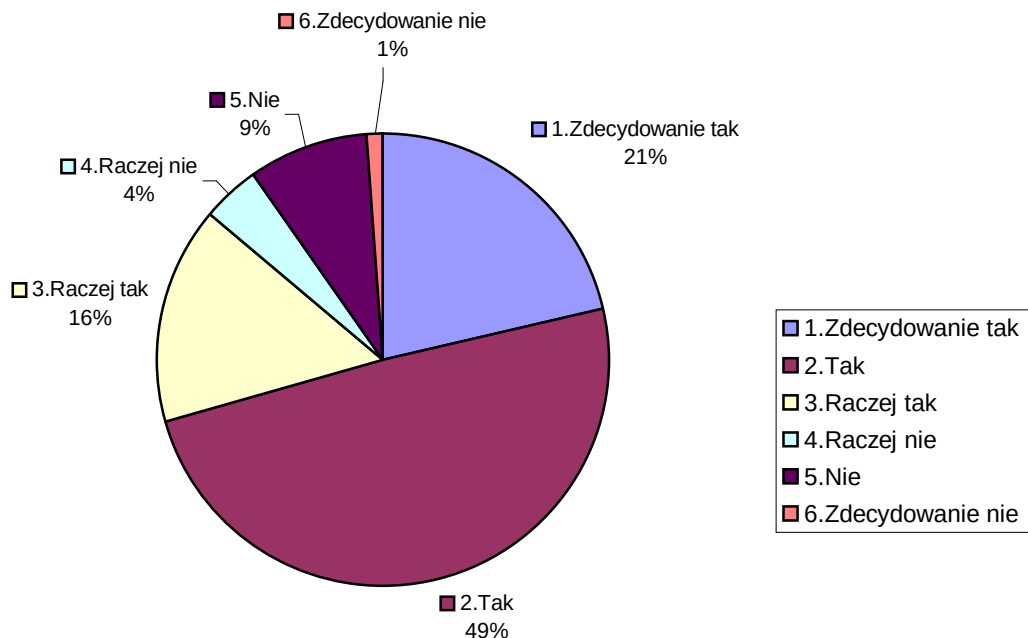
Ponad 80% osób badanych pozostających bez zatrudnienia deklarowało, iż chcieliby podjąć pracę. Definitywnie brak zainteresowania podjęciem zatrudnienia zgłosił zaledwie 1% badanych osób niepracujących. Rozkład wyników dla zmiennej „motywacja do podjęcia

zatrudnienia” prezentuje tabela 35 i wykres 35.

Tabela 35. „Czy chciał(a)by Pani/Pan podjąć zatrudnienie?”

„Czy chciał(a)by Pani/Pan podjąć zatrudnienie?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	63	13,6	21,3
Tak	146	31,6	49,3
Raczej tak	46	9,9	15,5
Raczej nie	12	2,6	4,1
Nie	26	5,6	8,8
Zdecydowanie nie	3	,6	1,0
Ogółem	296	63,9	100,0
Brak danych	167	36,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 35. „Czy chciał(a)by Pani/Pan podjąć zatrudnienie?”

Większość spośród osób niepełnosprawnych deklarujących chęć znalezienia pracy wykazuje inicjatywę w tym kierunku. Rozkład wyników dla zmiennej poszukiwanie pracy przedstawia tabela 36.

Tabela 36. „Czy poszukuje Pani/Pan pracy?”

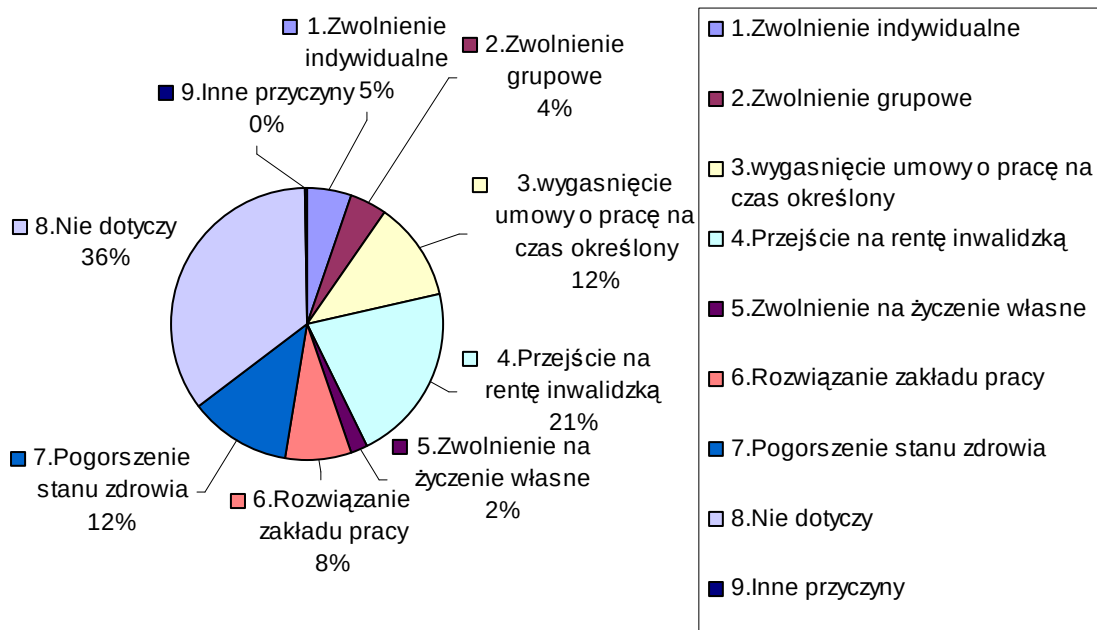
„Czy poszukuje Pani/Pan pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	216	47,5	74,1
Nie	77	16,6	25,9
Ogółem	293	64,1	100,0
Brak danych	170	35,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Zaledwie nieco ponad 5% osób niepełnosprawnych z grupy osób pozostających bez pracy stwierdziło, iż to zwolnienie z pracy było przyczyną ostatniej utraty pracy. Najwięcej osób niezatrudnionych biorących udział w badaniu utraciło zatrudnienie na skutek przejścia na rentę inwalidzką. Rozkład wyników dla zmiennej „przyczyna utraty pracy” prezentuje tabela 37 i wykres 37.

Tabela 37. „Jaki był powód utraty ostatniego zatrudnienia?”

„Jaki był powód utraty ostatniego zatrudnienia?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zwolnienie indywidualne	15	3,2	5,2
Zwolnienie grupowe	13	2,8	4,5
Wygaśnięcie umowy o pracę na czas określony	34	7,3	11,6
Przejście na rentę inwalidzką	62	13,4	21,5
Zwolnienie na życzenie własne	6	1,3	2,1
Rozwiązanie zakładu pracy	22	4,8	7,6
Pogorszenie stanu zdrowia	36	7,8	12,4
Nie dotyczy	101	21,8	34,8
Inne przyczyny	1	,2	,3
Ogółem	290	62,6	100,0
Brak danych	173	37,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 37. „Jaki był powód utraty ostatniego zatrudnienia?”

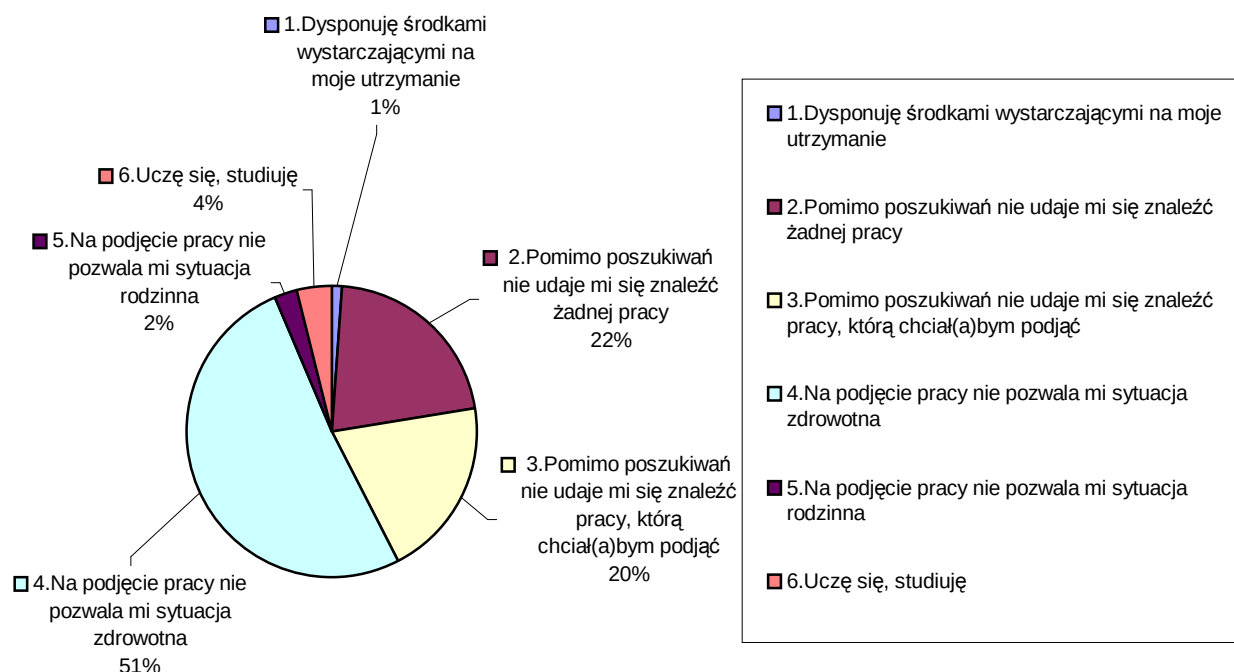
Ponad połowa osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia wyrażała opinię, iż na podjęcie zatrudnienia nie pozwala im stan zdrowia, a co piąta jako przyczynę pozostawania bez pracy podała niemożność znalezienia jakiejkolwiek pracy lub niemożność znalezienia pracy, którą dana osoba byłaby gotowa podjąć chętnie. Rozkład wyników dla zmiennej

przyczyna pozostawania bez pracy prezentuje tabela 38 i wykres 38.

Tabela 38. „Jaka jest w Pani/Pana przypadku przyczyna pozostawania bez pracy?”

„Jaka jest w Pani/Pana przypadku przyczyna pozostawania bez pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Dysponuję środkami wystarczającymi na moje utrzymanie	3	,6	1,1
Pomimo poszukiwań nie udaje mi się znaleźć żadnej pracy	61	13,2	21,6
Pomimo poszukiwań nie udaje mi się znaleźć pracy, którą chciał(a)bym podjąć	56	12,0	19,8
Na podjęcie pracy nie pozwala mi sytuacja zdrowotna	145	31,3	51,2
Na podjęcie pracy nie pozwala mi sytuacja rodzinna	7	1,5	2,5
Uczę się, studiuję	11	2,4	3,9
Ogółem	283	61,1	100,0
Brak danych	180	38,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres38. „Jaka jest w Pani/Pana przypadku przyczyna pozostawania bez pracy?”

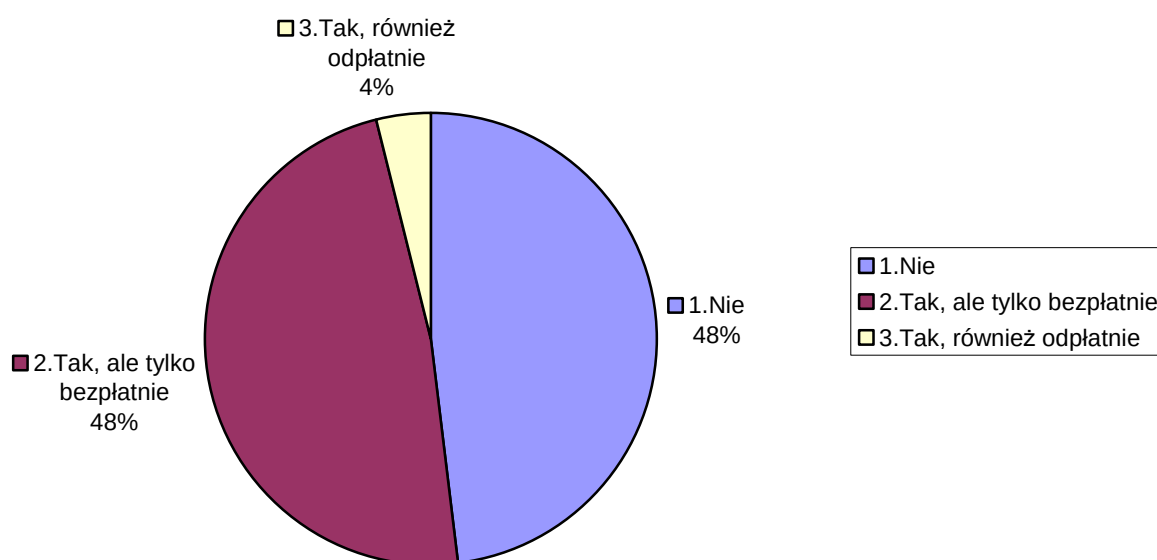

Wśród badanych osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia bardzo zbliżona liczba osób deklarowała zainteresowanie i brak zainteresowania uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych. Doszkalaniami zawodowymi zainteresowanych było 52,5% osób, z tym, że 47,5% wyłącznie odbyciem kursów lub szkoleń zwolnionych od opłat. Jednocześnie nieco ponad 47% respondentów nie było zainteresowanych odbywaniem szkoleń zarówno płatnych, jak i bezpłatnych. Rozkład odpowiedzi dla zmiennej „zainteresowanie uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych” zaprezentowano w tabeli 39 i na wykresie 39.

Tabela 39. „Czy jest Pani/Pan zainteresowana(y) uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych?”

„Czy jest Pani/Pan zainteresowana(y) uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	144	31,1	47,5
Tak, ale tylko bezpłatnie	144	31,1	47,5
Tak, również odpłatnie	12	3,2	5,0
Ogółem	300	65,4	100,0
Brak danych	163	34,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 39. „Czy jest Pani/Pan zainteresowana(y) uczestnictwem w kursach i szkoleniach zawodowych?”

Zainteresowaniem mniejszym niż szkolenia i kursy zawodowe cieszy się wśród pozostających bez pracy osób badanych przekwalifikowanie zawodowe. Odpowiedzi dotyczącej braku zainteresowania formą aktywizacji zawodowej, jaką jest przekwalifikowanie zawodowe udzieliło 77% osób ankietowanych. Rozkład odpowiedzi dla zmiennej „zainteresowanie przekwalifikowaniem zawodowym” przedstawia tabela 40.

Tabela 40. „Czy jest Pani/Pan zainteresowana(y) przekwalifikowaniem zawodowym?”

„Czy jest Pani/Pan zainteresowana(y) przekwalifikowaniem zawodowym?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	236	51,0	77,1
Tak	70	15,1	22,9
Ogółem	306	66,1	100,0
Brak danych	157	33,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Większość spośród osób zainteresowanych przekwalifikowaniem zawodowym nie wie jednak, jakie konkretnie szkolenie chciałaby podjąć. Poniższa tabela 41 prezentuje, jakimi kierunkami przekwalifikowania zawodowego zainteresowane są osoby deklarujące chęć skorzystania z tej formy zawodowego rozwoju i zwiększenia szans na rynku pracy.

Tabela 41. „Jaki zawód lub kwalifikacje chciał(a)by Pani/Pan zdobyć w wyniku przekwalifikowania zawodowego?”

„Jaki zawód lub kwalifikacje chciał(a)by Pani/Pan zdobyć w wyniku przekwalifikowania zawodowego?”	Ilość	Procent
Brak danych	411	88,8
„Dający pracę”	16	3,3
„Dostosowany do mojego stanu zdrowia”	5	1
Informatyk	4	,8
Księgowość	3	,6
Kucharz	1	,2
Kurs kamieniarza, brukarza	1	,2
Kurs spawacza	1	,2
Kurs murarza	1	,2
Mechanik	2	,4
Studia	2	,4
Nie wiem	9	1,9
Obsługa kasy fiskalnej	1	,2
Ochroniarz z licencją	1	,2
Opiekunka do dzieci	1	,2
Pokojuowa	3	,6
Praca biurowa	4	,8
Sprzedawca	2	,4
Kosmetologia	1	,2
Terapia zajęciowa	1	,2
Ogółem	463	100,0

Wśród wymienianych przez osoby badane przyczyn braku zainteresowania przekwalifikowaniem zawodowym osoby niepełnosprawne wymieniały najczęściej wiek oraz stan zdrowia i brak środków finansowych na pokrycie kosztów przekwalifikowania.

Brak kategoryzacji odpowiedzi określających najniższą kwotę wynagrodzenia netto, za jaką osoby niepracujące biorące udział w badaniu byłyby skłonne podjąć pracę sprzyja zaobserwowaniu dużego zróżnicowania w obrębie deklarowanej płacy minimalnej. Rozkład odpowiedzi prezentuje tabela 42.

Tabela 42. „Za jaką najniższą kwotę netto był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć pracę?”

„Za jaką najniższą kwotę netto był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć pracę?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
300	1	,2	,4
400	1	,2	,4
500	3	,6	1,2
600	4	,9	1,6
700	1	,2	,4
800	6	1,3	2,4
850	2	,4	,8
900	13	2,8	5,2
1000	55	12,1	22,0
1100	19	4,1	7,6
1200	18	3,9	7,2
1300	8	1,7	3,2
1400	11	2,4	4,4
1500	45	9,7	18,0
1550	1	,2	,4
1600	2	,4	,8
1700	4	,9	1,6
1800	24	5,2	9,6
1900	2	,4	,8
2000	27	5,8	10,8
2500	3	,6	1,2
Ogółem	250	54,0	100,0
Brak danych	213	46,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

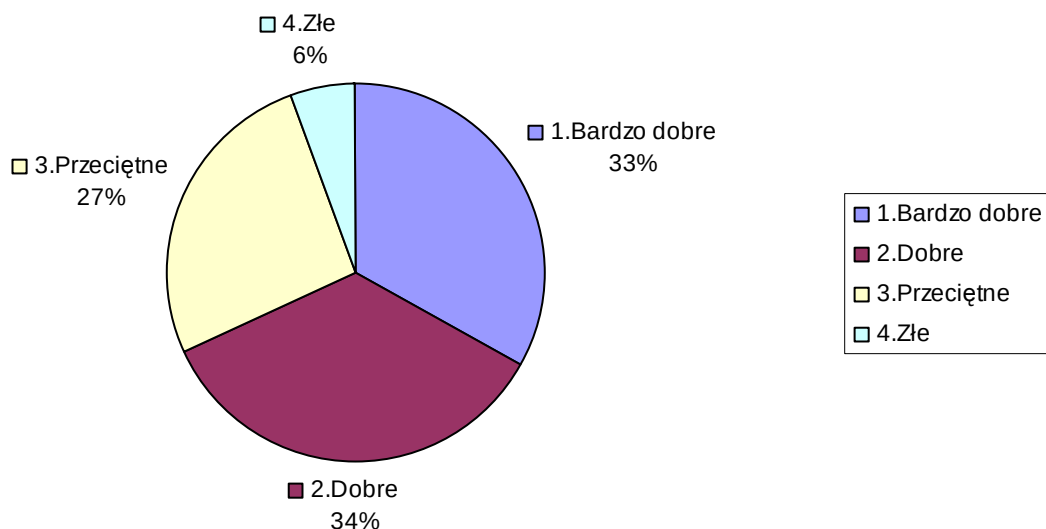
2.6. OSOBY ZATRUDNIONE

Wśród badanych osób pracujących najczęściej można było spotkać się z opinią, iż w ich miejscu pracy panują dobre relacje służbowe pomiędzy pracodawcą a pracownikami. Tylko 5,5% osób badanych określało te relacje jako złe. Rozkład odpowiedzi na pytanie o jakość relacji pomiędzy pracodawcą a pracownikami w miejscu pracy osoby badanej zaprezentowano w tabeli 43 i wykres 43.

Tabela 43. „Jak ocenia Pani/Pan relacje służbowe pomiędzy pracodawcą a pracownikami w Pani/Pana miejscu zatrudnienia?”

„Jak ocenia Pani/Pan relacje służbowe pomiędzy pracodawcą a pracownikami w Pani/Pana miejscu zatrudnienia?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Bardzo dobre	60	13,0	33,1
Dobre	63	13,6	34,9
Przeciętne	48	10,4	26,5
Złe	10	2,1	5,5
Ogółem	181	39,1	100,0
Brak danych	282	60,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 43. „Jak ocenia Pani/Pan relacje służbowe pomiędzy pracodawcą a pracownikami w Pani/Pana miejscu zatrudnienia?”

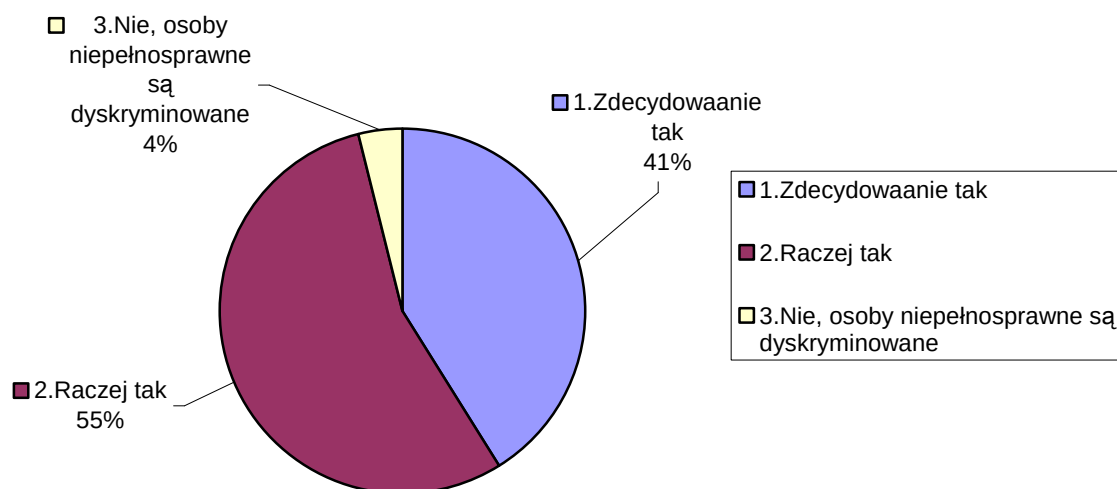

Obraz równouprawnienia i wyrównywania szans zawodowych osób w pełni sprawnych i niepełnosprawnych prezentuje tabela 44 i wykres 44. Ponad 96% osób, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie wyrażało przekonanie o występowaniu takiego równouprawnienia.

Tabela 44. „Czy a Pani/Pana miejscu zatrudnienia osoby niepełnosprawne są traktowane w ten sam sposób, co posiadające pełną sprawność?”

„Czy a Pani/Pana miejscu zatrudnienia osoby niepełnosprawne są traktowane w ten sam sposób, co posiadające pełną sprawność?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	73	15,8	41,0
Raczej tak	98	21,2	55,1
Nie, osoby niepełnosprawne są dyskryminowane	7	1,4	3,9
Ogółem	178	38,4	100,0
Brak danych	285	61,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 44. „Czy a Pani/Pana miejscu zatrudnienia osoby niepełnosprawne są traktowane w ten sam sposób, co posiadające pełną sprawność?”

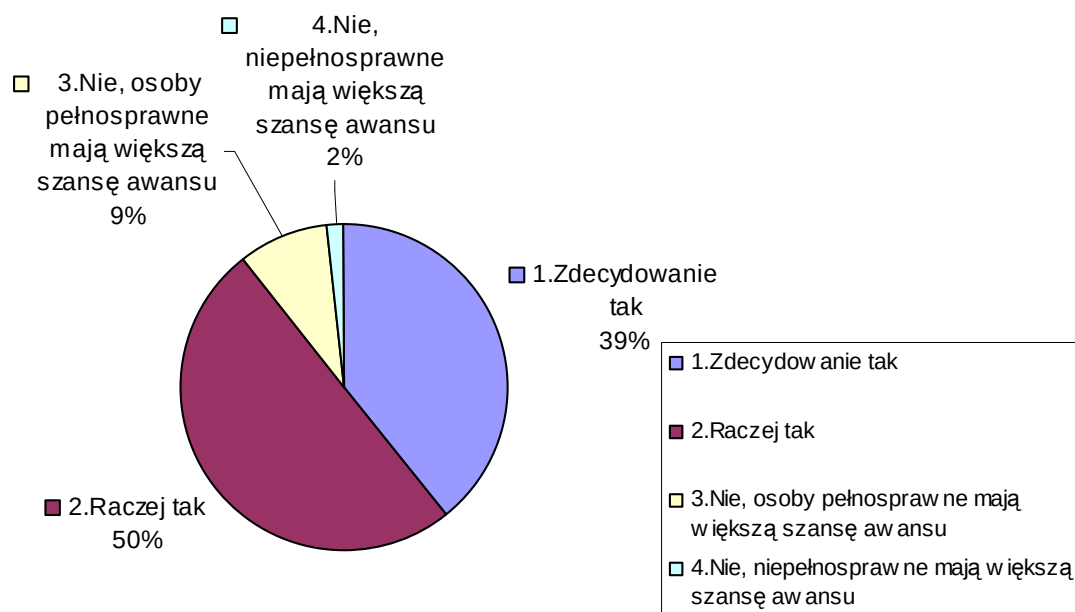

Zdecydowanych odpowiedzi potwierdzających wyrównane szanse na awans bez względu na poziom sprawności udzieliło blisko 40% osób badanych, a kolejnych 50% respondentów było skłonnych twierdzić, że szanse te są raczej wyrównane. Około 9% ankietowanych osób zatrudnionych było zdania, iż osoby pełnosprawne mają większe szanse awansu w ich miejscu pracy. Szczegółowy rozkład odpowiedzi dotyczących szans awansu prezentuje tabela 45 i wykres 45.

Tabela 45. „Czy w Pani/Pana miejscu zatrudnienia osoby niepełnosprawne i posiadające pełną sprawność mają równe szanse na awans?”

„Czy w Pani/Pana miejscu zatrudnienia osoby niepełnosprawne i posiadające pełną sprawność mają równe szanse na awans?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	71	15,3	39,0
Raczej tak	91	19,9	50,6
Nie, osoby pełnosprawne mają większą szansę awansu	16	3,5	8,8
Nie, niepełnosprawne mają większą szansę awansu	3	,6	1,6
Ogółem	181	39,3	100,0
Brak danych	282	60,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 45. „Czy w Pani/Pana miejscu zatrudnienia osoby niepełnosprawne i posiadające pełną sprawność mają równe szanse na awans?”

Większość spośród badanych osób zatrudnionych wskazywała na brak stosowania przez pracodawców dodatkowych strategii motywowania pracowników. Szczegółowe wyniki dotyczące zmiennej „sposoby motywowania pracowników” prezentuje tabela 46.

Tabela 46. „Jakich sposobów używa Pani/Pana pracodawca dla zmotywowania pracowników?”

„Jakich sposobów używa Pani/Pana pracodawca dla zmotywowania pracowników?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie stosuje żadnych	64	14,3	37,6
Kontrola	35	7,5	20,5
Wysokie zarobki	18	3,7	10,1
Premie	8	1,7	4,7
Profity pozapłacowe(np. bony towarowe)	13	2,7	7,7
Pochwały słowne	13	2,8	7,6
Prestiż firmy	8	1,7	4,7
Możliwość awansu, kariery	4	0,8	2,4
Dbłość o dobrą atmosferę w przedsiębiorstwie	2	,4	1,2
Strach przed zwolnieniem	6	1,3	3,5
Ogółem	171	36,9	100,0
Brak danych	292	63,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Zmienna „wynagrodzenie za pracę” osiąga rozkład normalny. Rozkład odpowiedzi dla zmiennej „dochód z pracy” prezentuje tabela 47.

Tabela 47. „Jakie miesięczne wynagrodzenie netto za pracę Pani/Pan otrzymuje?”

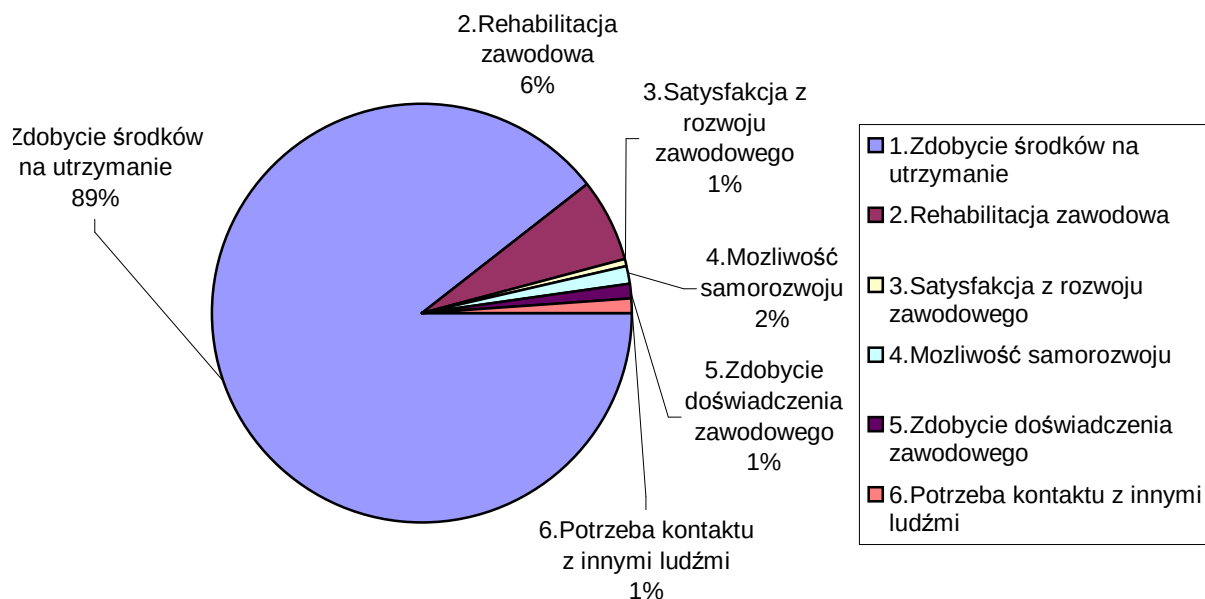
„Jakie miesięczne wynagrodzenie netto za pracę Pani/Pan otrzymuje?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Poniżej 300 zł	2	,4	1,1
Od 300 do 642zł	18	3,9	9,8
Od 643 do 1000 zł	41	9,1	22,9
Od 1001 do 1250	29	6,3	15,8
Od 1251 do 1500 zł	36	7,8	19,7
Od 1501 do 2000 zł	40	8,6	21,9
Od 2001 do 2500 zł	8	1,6	4,4
Od 2501 do 3000 zł	4	,9	2,2
Powyżej 3000 zł	4	,9	2,2
Ogółem	182	39,5	100,0
Brak danych	281	60,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Zdecydowana większość osób badanych traktuje pracę zarobkową głównie jako źródło dochodu, środków na utrzymanie i zaspokojenie bieżących potrzeb. Wyniki dla zmiennej „główny cel pracy zawodowej” przedstawia tabela 48 i wykres 48.

Tabela 48. „Jaki jest główny cel Pani/Pana pracy zawodowej?”

„Jaki jest główny cel Pani/Pana pracy zawodowej?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdobycie środków na utrzymanie	168	36,2	89,3
Rehabilitacja zawodowa	12	2,5	6,5
Satysfakcja z rozwoju zawodowego	1	,2	,5
Możliwość samorozwoju	3	,6	1,6
Zdobycie doświadczenia zawodowego	2	0,4	1,0
Potrzeba kontaktu z innymi ludźmi	2	,4	1,1
Ogółem	188	40,3	100,0
Brak danych	275	59,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 48. „Jaki jest główny cel Pani/Pana pracy zawodowej?”

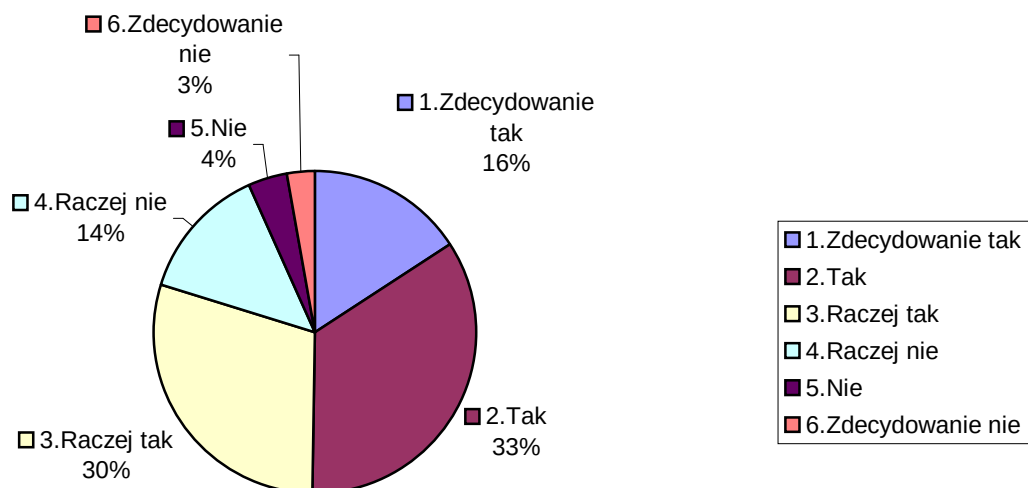

Satysfakcję i zadowolenie z obecnego miejsca zatrudnienia deklarowało 80% badanych osób zatrudnionych. 13% spośród osób ankietowanych miało raczej nieprzychylnie nastawienie do swojego bieżącego miejsca zatrudnienia. Rozkłady wyników dla zmiennej „zadowolenie z obecnego zatrudnienia” prezentuje tabela 49.

Tabela 49. „Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) z obecnego zatrudnienia?”

„Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) z obecnego zatrudnienia?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	29	6,3	15,8
Tak	63	13,6	34,5
Raczej tak	54	11,7	29,5
Raczej nie	25	5,4	13,7
Nie	7	1,5	3,8
Zdecydowanie nie	5	1,0	2,7
Ogółem	183	39,5	100,0
Brak danych	280	60,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 49. „Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) z obecnego zatrudnienia?”

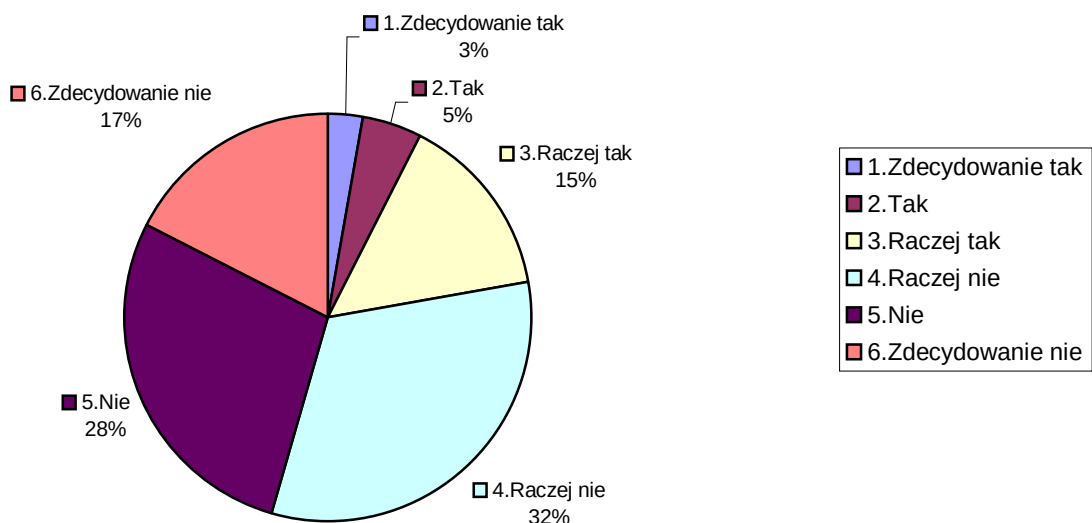

Pomimo wysokiego deklarowanego zadowolenia z pracy, co piąta badana osoba pracująca planowała zmianę miejsca zatrudnienia. Nie dysponujemy jednak danymi dotyczącymi *motywacji* osób deklarujących chęć zmiany miejsca zatrudnienia. Rozkład zmiennej „planowanie zmiany pracy” prezentuje tabela 50 i wykres 50.

Tabela 50. „Czy planuje Pani/Pan zmianę pracy?”

„Czy planuje Pani/Pan zmianę pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	5	1,1	2,6
Tak	9	1,9	4,9
Raczej tak	27	5,8	14,7
Raczej nie	59	12,8	32,1
Nie	52	11,2	28,3
Zdecydowanie nie	32	6,9	17,4
Ogółem	184	39,7	100,0
Brak danych	279	60,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 50. „Czy planuje Pani/Pan zmianę pracy?”

Nieco ponad 40% badanych osób zatrudnionych byłaby skłonna rozważyć zmianę pracy w sytuacji, gdyby wynagrodzenie w nowym miejscu pracy było o połowę wyższe od dotychczasowego. Co piąta osoba badana za wystarczającą motywację do zmiany miejsca zatrudnienia przyjmowała wynagrodzenie wyższe od aktualnego o 20%. Dla 23,5% osób badanych wystarczającą kwotą wzrostu wynagrodzenia na nowym miejscu pracy dla decyzji o zmianie pracy było 30%. Wśród czynników motywujących do zmiany pracy nie pojawiła się natomiast możliwość rehabilitacji zdrowotnej. Szczegółowe wyniki dotyczące czynników motywujących do zmiany miejsca zatrudnienia prezentuje tabela 51.

Tabela 51. „W jakiej sytuacji był(a)by Pani/Pan skłonna(y) zmienić pracę?”

„W jakiej sytuacji był(a)by Pani/Pan skłonna(y) zmienić pracę?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Gdyby wynagrodzenie było wyższe o 20%	30	6,5	20,7
Gdyby wynagrodzenie było wyższe o 30%	34	7,3	23,5
Gdyby wynagrodzenie było wyższe o 50%	60	13,0	41,4
Gdyby pracodawca zapewnił motywacyjny system wynagrodzenia	8	1,7	5,5
Gdyby pracodawca zapewnił większą elastyczność czasu pracy	1	,2	,7
Gdyby pracodawca zapewnił możliwość awansu	4	,9	2,7
Gdyby zmniejszyła się	5	1,1	3,4
Gdyby siedziba firmy(budynek) była lepiej dostosowana do osób niepełnosprawnych	3	0,6	2,1
Ogółem	145	31,3	100,0
Brak danych	318	68,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Nieco ponad 40% spośród pracujących osób badanych deklarowało, że nie podejmowało doszkalania w czasie zatrudnienia. Blisko 30% badanych podejmowało takie doszkalanie zgodnie z zaleceniami pracodawcy. Rozkład wyników dla zmiennej uczestnictwo w kursach doszkalających w trakcie zatrudnienia prezentuje tabela 52.

Tabela 52. „Czy doksztalał(a) się Pani/Pan w trakcie zatrudnienia?”

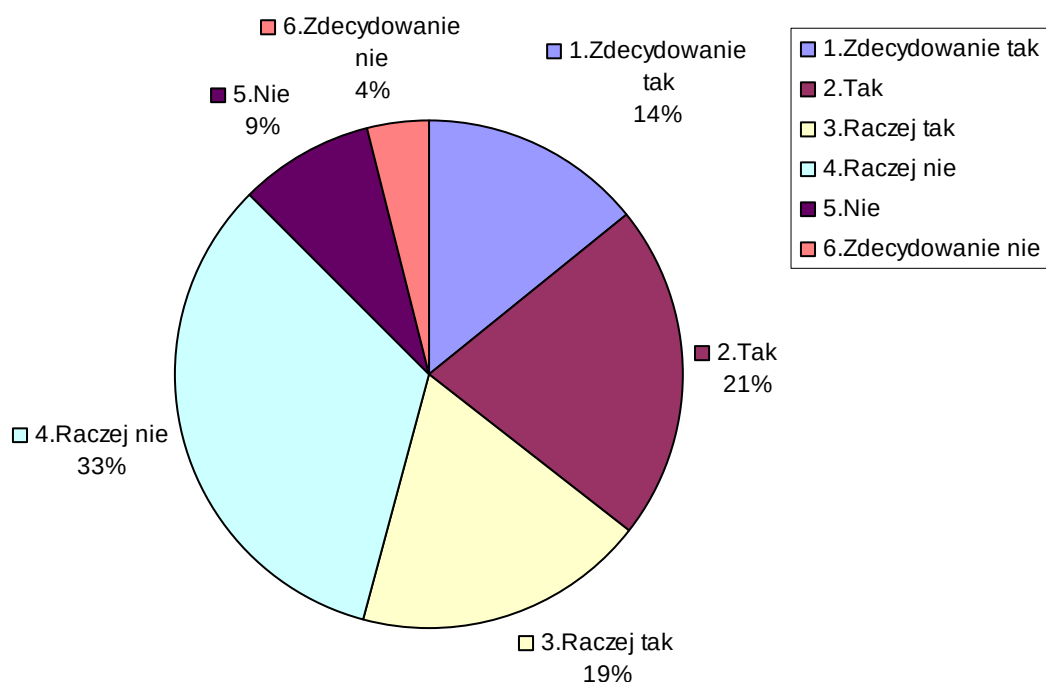
„Czy doksztalał(a) się Pani/Pan w trakcie zatrudnienia?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	73	15,8	40,4
Tak, zgodnie z zaleceniami pracodawcy	51	11,0	28,0
Tak, w związku ze skierowaniem PFRON lub ZUS/KRUS	6	1,3	3,3
Tak, pracodawca zorganizował doszkalanie	17	3,7	9,3
Tak, pracodawca dofinansował doszkalanie	11	2,4	6,0
Tak, pracodawca pokrywał cały koszt doszkalania	6	1,2	3,2
Tak, pracodawca ułatwiał udział w doszkalaniu w czasie pracy	14	3,0	7,6
Tak, pracodawca ułatwił mi udział w doszkalaniu poprzez organizację elastycznych godzin pracy, urlopu	4	,9	2,2
Ogółem	182	39,3	100,0
Brak danych	281	60,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Około 45% spośród badanych osób zatrudnionych nie wykazywało obawy o utratę pracy, przy czym ponad 14% z badanych osób pracujących wyrażało głęboką obawę o utratę pracy. Wyniki dla zmiennej „obawa o utratę pracy” prezentuje tabela 54 i wykres 54.

Tabela 54. „Czy obawia się Pani/Pan utraty pracy?”

„Czy obawia się Pani/Pan utraty pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	26	5,6	14,2
Tak	39	8,4	21,3
Raczej tak	34	7,3	18,6
Raczej nie	61	13,2	33,4
Nie	16	3,5	8,7
Zdecydowanie nie	7	1,5	3,8
Ogółem	183	39,5	100,0
Brak danych	280	60,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 54. „Czy obawia się Pani/Pan utraty pracy?”

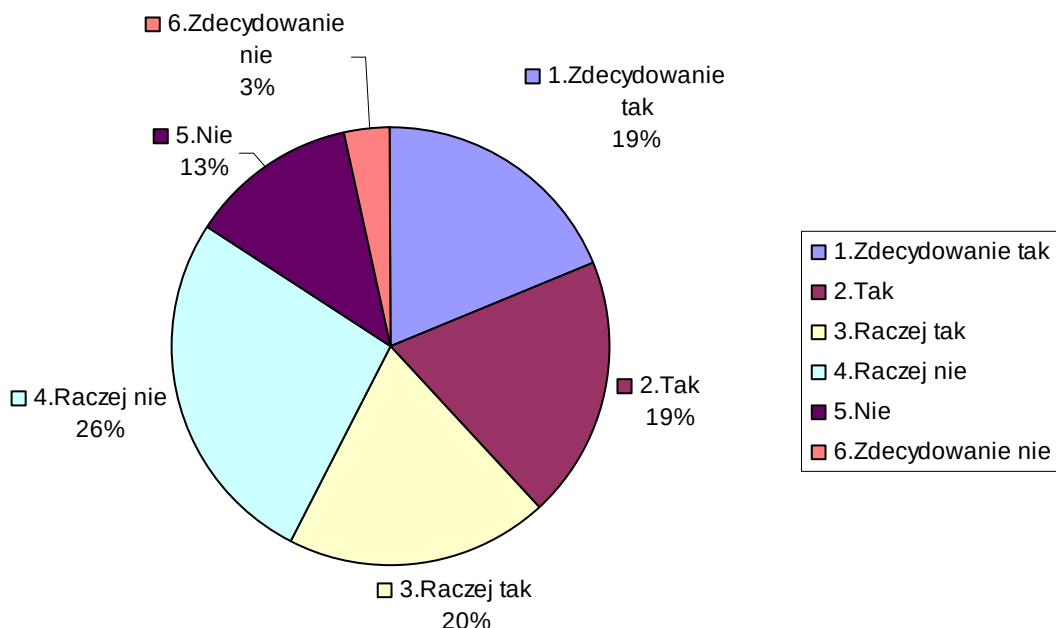

Co ciekawe przekonanie o zagrożeniu bezrobociem zgłosiło więcej osób niż niepokój o utratę pracy. Rozkład wyników dla zmiennej zagrożenie bezrobociem prezentuje tabela 55 i wykres 55.

Tabela 55. „Czy uważa Pani/Pan, że jest zagrożona(y) bezrobociem?”

„Czy uważa Pani/Pan, że jest zagrożona(y) bezrobociem?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	35	7,6	19,0
Tak	35	7,6	19,0
Raczej tak	36	7,8	19,6
Raczej nie	49	10,6	26,6
Nie	23	5,0	12,5
Zdecydowanie nie	6	1,1	3,3
Ogółem	184	39,7	100,0
Brak danych	279	60,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 55. „Czy uważa Pani/Pan, że jest zagrożona(y) bezrobociem?”

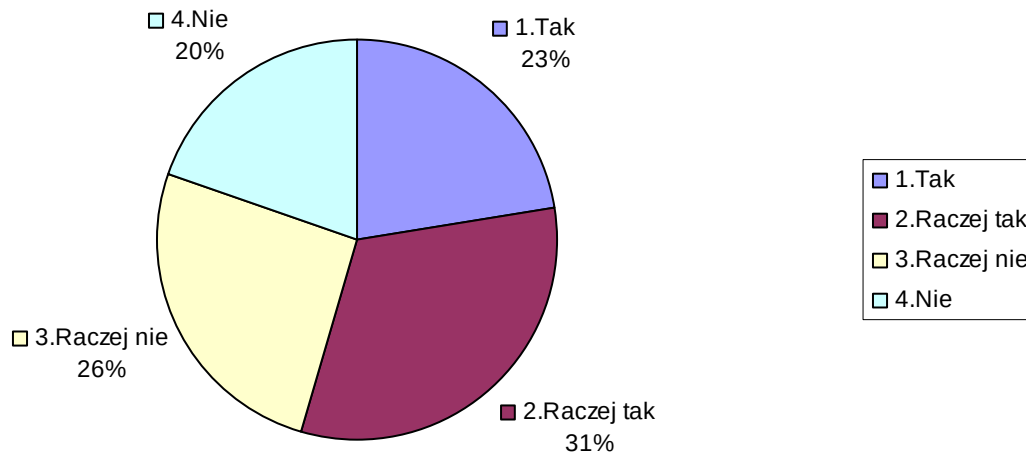

Nieco ponad połowa zatrudnionych osób niepełnosprawnych twierdziła, iż pracodawca starał się dostosować miejsce pracy do indywidualnych możliwości osób niepełnosprawnych. Jednocześnie co piąta zatrudniona osoba niepełnosprawna wyrażała opinię, iż pracodawca nie starał się w żaden sposób dostosować miejsca pracy do potrzeb i wymagań niepełnosprawnego pracownika. Rozkład wyników dla zmiennej inicjatywa pracodawcy dla adaptacji miejsca zatrudnienia prezentuje tabela 56 i wykres 56.

Tabela 56. „Czy Pani/Pana pracodawca starał się dostosować miejsce i warunki pracy do Pani/Pana indywidualnych możliwości?”

„Czy Pani/Pana pracodawca starał się dostosować miejsce i warunki pracy do Pani/Pana indywidualnych możliwości?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	41	8,9	22,5
Raczej tak	58	12,5	31,9
Raczej nie	47	10,2	25,8
Nie	36	7,7	19,8
Ogółem	182	39,3	100,0
Brak danych	281	60,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 56. „Czy Pani/Pana pracodawca starał się dostosować miejsce i warunki pracy do Pani/Pana indywidualnych możliwości?”

Sposoby adaptacji przez pracodawcę miejsca pracy do potrzeb i możliwości niepełnosprawnego pracownika przywołane przez osoby badane prezentuje tabela 57.

Tabela 57. Sposoby adaptacji miejsca pracy dla potrzeb niepełnosprawnego pracownika

Sposoby adaptacja miejsca pracy dla potrzeb niepełnosprawnego pracownika	Ilość	Procent
Brak danych	445	96,3
Promowanie postawy wsparcia ze strony innych pracowników	1	,2
Dopasowanie zadania do możliwości	1	,2
Dostosowanie mebli, urządzeń, narzędzi	7	1,5
Dostosowanie pomieszczeń	3	,6
Elastyczne godziny pracy	7	1,5
Ogółem	463	100,0

2.7. STAŻ PRACY I ROZWOJU ZAWODOWEGO

Osoby badane, które kiedykolwiek były zatrudnione w czasie badania legitymowały się stażem pracy zaprezentowanym bez kategoryzacji w tabeli 58.

Tabela 58. „Jaki jest Pani/Pana staż pracy?”

„Jaki jest Pani/Pana staż pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
1	6	1,3	1,8
2	9	1,9	2,7
3	14	3,0	4,1
4	20	4,3	5,9
5	16	3,5	4,7
6	12	2,6	3,6
7	12	2,6	3,6
8	15	3,2	4,4
9	5	1,1	1,5
10	23	5,0	6,8
11	4	,9	1,2
12	6	1,3	1,8
13	8	1,7	2,4
14	5	1,1	1,5
15	27	5,9	8,0
16	9	1,9	2,7
17	5	1,1	1,5
18	16	3,5	4,7
19	6	1,3	1,8
20	25	5,4	7,4
21	11	2,4	3,3
22	4	,9	1,2
23	11	2,4	3,3
24	1	,2	,2
25	8	1,7	2,4
26	1	,2	,2
27	8	1,7	2,4
28	8	1,7	2,4
29	1	,2	,2
30	17	3,7	5,0
31	2	,4	,6
32	6	1,3	1,8
33	3	,6	,9
34	7	1,5	2,1
35	5	1,1	1,5
36	1	,2	,2
40	1	,2	,2
Ogółem	338	73,0	100,0
Brak danych	125	27,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Jednocześnie staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia kształtował się w sposób przedstawiony w tabeli 59. Niespełna 1% osób biorących udział w badaniu w ostatnim zakładzie pracy przepracowało 25 i więcej lat.

Tabela 59. Staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia

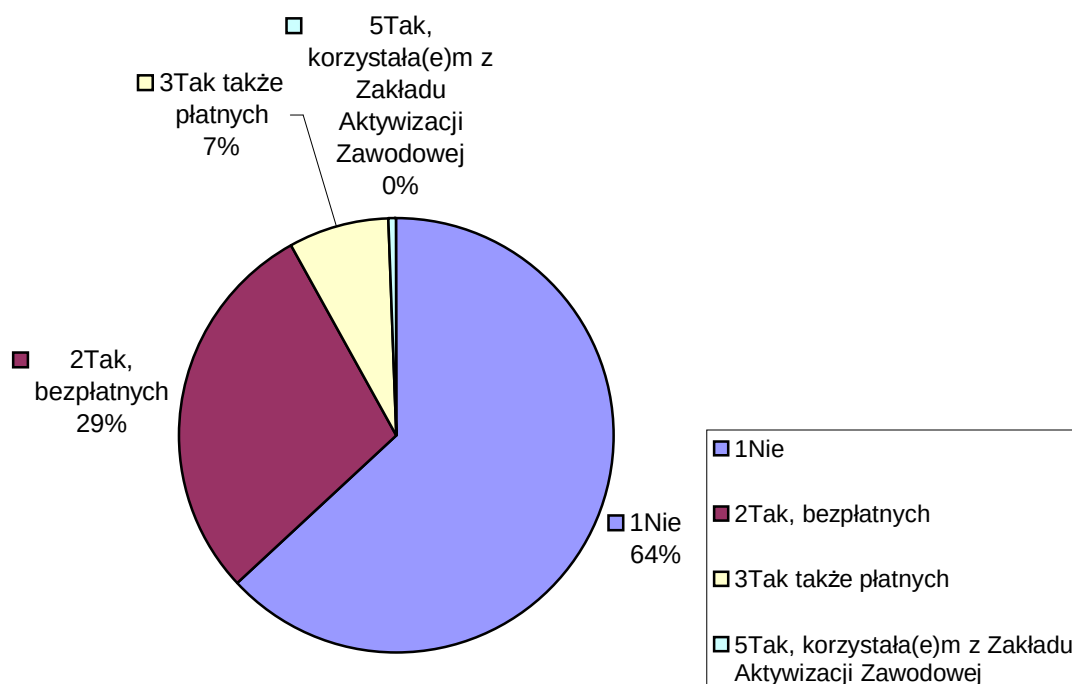
Staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia	Ilość	Procent	Procent ważnych
1	30	6,4	13,4
2	44	10	20,2
3	27	5,8	12,1
4	18	3,9	8,1
5	26	5,6	11,7
6	21	4,5	9,4
7	7	1,5	3,1
8	10	2,2	4,5
10	15	3,2	6,7
11	3	,6	1,3
12	6	1,3	2,7
13	3	,6	1,3
14	3	,6	1,3
15	3	,6	1,3
17	1	,2	,4
19	1	,2	,4
20	2	,4	,9
22	1	,2	,4
27	1	,2	,4
33	1	,2	,4
Ogółem	223	48,2	100,0
Brak danych	240	51,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Większość osób badanych nie brała nigdy udziału w szkoleniach zawodowych lub kursach doszkalających. Blisko co trzeci respondent brał udział w tego rodzaju kursach, które były zwolnione od opłat, a 7,5% ankietowanych zgłaszało uczestnictwo w tego rodzaju kursach, które były płatne. Rozkład wyników dla zmiennej uczestnictwa w szkoleniach zawodowych i ZAZ prezentuje tabela 60 i wykres 60.

Tabela 60. „Czy brał(a) Pani/Pan udział w szkoleniach zawodowych lub kursach doszkalających?”

„Czy brał(a) Pani/Pan udział w szkoleniach zawodowych lub kursach doszkalających?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Nie	286	61,9	63,0
Tak, bezpłatnych	132	28,5	29,1
Tak także płatnych	34	7,3	7,5
Tak, korzystała(e)m z Zakładu Aktywizacji Zawodowej	2	,4	,4
Ogółem	454	98,1	100,0
Brak danych	9	1,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 60. „Czy brał(a) Pani/Pan udział w szkoleniach zawodowych lub kursach doszkalających?”

W tabeli 61 usystematyzowana została tematyka kursów doszkalających, w których osoby badane zgłaszały uczestnictwo.

Tabela 61. Tematyka kursów doszkalających

Tematyka kursów doszkalających	Ilość	Procent
Brak danych	344	75,5
BHP	15	3,1
Pedagogiczne, terapeutyczne	4	,8
Branżowe	42	8,6
Doszkalanie języka	5	1,1
Hydraulik	1	,2
Introligator	1	,2
Bazowe z przedsiębiorczości	1	,2
Kierowca, mechanik, operator sprzętu	7	1,5
Komputery, urządzenia biurowe	19	4
Krawcowa	1	,2
Księgowość	3	,6
Robotnik wykwalifikowany	7	1,5
Stylizacja paznokci	1	,2
Kurs prawa jazdy	4	,8
Organizowane przez PFRON	1	,2
Szkolenie handlowe	4	,9
Szkolenie ochrony	2	,4
ZSZ	2	,4

2.8. MIEJSCE I FORMA PRACY

Zgłaszane przez osoby badane z doświadczeniem zawodowym aktualne lub ostatnie miejsca pracy prezentuje tabela 62.

Tabela 62. Zakład pracy

Zakład pracy	Ilość	Procent
Brak danych	421	91,6
Przedsiębiorstwa handlowe	5	1,1
Przedsiębiorstwa produkcyjne i przetwórstwa	6	1,2
Urzędy państwowe, służby mundurowe	6	1,2
Gastronomia, turystyka	3	,6
Oświata, pomoc społeczna	4	,8
Zakłady usługowe	10	2,1
Powiatowa stacja sanitarno-epidemiologiczna	1	,2
Zakład Pracy Chronionej	4	,8
Ochrona zdrowia	2	,4
Rolnictwo	1	,2
Ogółem	463	100,0

Wśród miast i wsi, na terenie których znajdował się aktualny zakład pracy osób pracujących lub ostatni zakład pracy osób niepracujących, ale posiadających doświadczenie zawodowe, znalazły się miejscowości prezentowane w tabeli 63.

Tabela 63. Miejscowość zatrudnienia

Miejscowość zatrudnienia	Ilość	Procent
Brak danych	360	78,0
Koszalin	4	,8
Sławno	54	11,6
Szczecin	8	1,7
Barlinek	1	,2
Białogard	2	,4
Drawsko Pomorskie	1	,2
Dźwirzyno	1	,2
Kołobrzeg	16	3,5
Kukinia	1	,2
Myślibórz	2	,4
Rów	1	,2
Świdwin	1	,2
Wałcz	9	1,9
Niemcy	1	,2
Złocieniec	1	,2
Ogółem	463	100,0

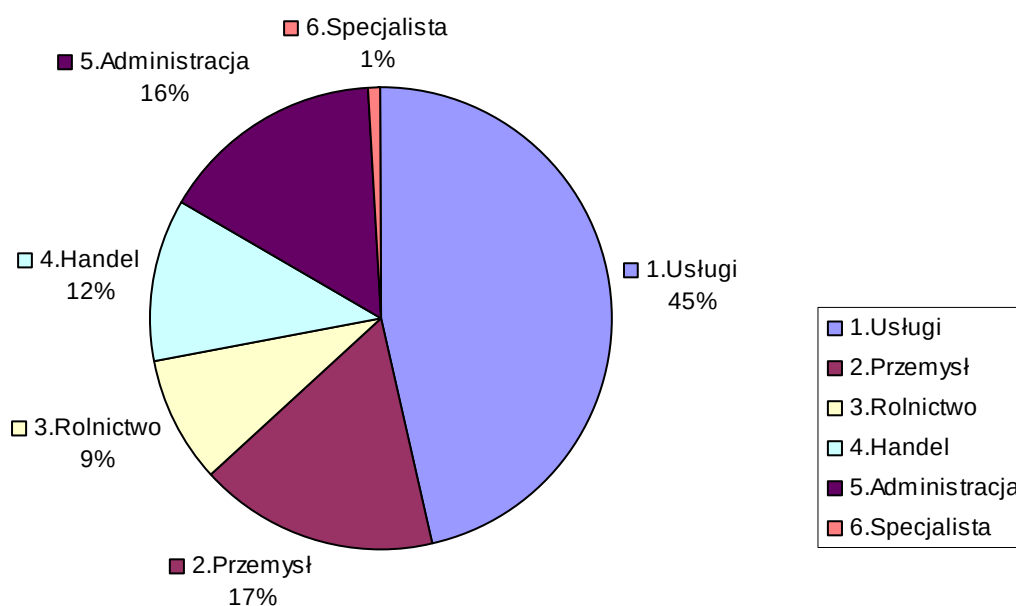
Osoby badane podawały branże zatrudnienia prezentowane w tabeli 64. Osoby

niepełnosprawne z doświadczeniem zawodowym jako ostatnie lub aktualnie wykonywane miejsce pracy deklarowały najczęściej zakład pracy z branży usługowej.

Tabela 64. Branża zatrudnienia

Branża zatrudnienia	Ilość	Procent	Procent ważnych
Usługi	132	28,5	46,6
Przemysł	47	10,2	16,5
Rolnictwo	25	5,4	8,8
Handel	33	7,1	11,6
Administracja	45	9,7	15,8
Specjalista	2	,4	,7
Ogółem	284	61,3	100,0
Brak danych	179	38,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 64. Branża zatrudnienia

Większość spośród osób badanych deklarowała, iż pracuje na regularnym, nie zaś chronionym, stanowisku pracy. Rozkład wyników dla pracy w warunkach chronionych prezentuje tabela 65.

Tabela 65. „Czy pełnione stanowisko jest stanowiskiem pracy chronionej?”

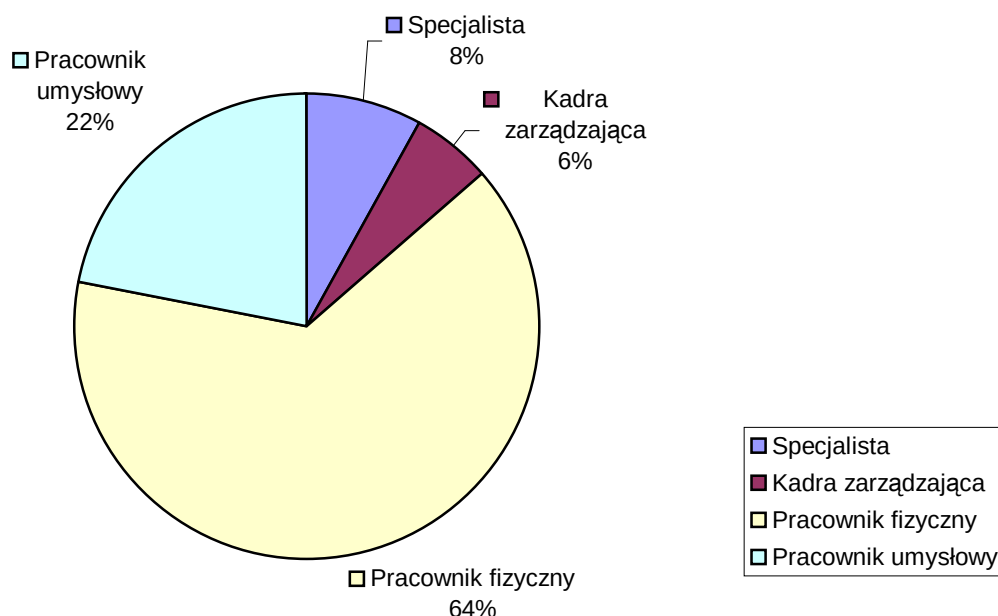
„Czy pełnione stanowisko jest stanowiskiem pracy chronionej?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	88	16,4	27,5
Nie	188	43,2	72,5
Ogółem	276	59,6	100,0
Brak danych	187	40,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Blisko co trzecia osoba z doświadczeniem zawodowym spośród biorących udział w badaniu wykonywała prace, które przypisywała do kategorii „praca fizyczna”. 14% spośród osób badanych deklarowało, iż odejmuje stanowisko umysłowe, kolejnych 4,3% zaliczało swoją pracę do kategorii „specjalistycznej”, a zaledwie 2% stwierdziło, iż należy do kadry zarządzającej. Rozkład wyników dla zmiennej „zajmowane stanowisko pracy” prezentuje tabela 66 i wykres 66.

Tabela 66. Stanowisko pracy

Stanowisko pracy	Ilość	Procent
Specjalista	20	4,3
Kadra zarządzająca	10	2,2
Pracownik fizyczny	137	29,6
Pracownik umysłowy	65	14,0
Ogółem	232	50,1
Brak danych	231	49,9
Ogółem ważnych	463	100,0

Wykres 66. Stanowisko pracy

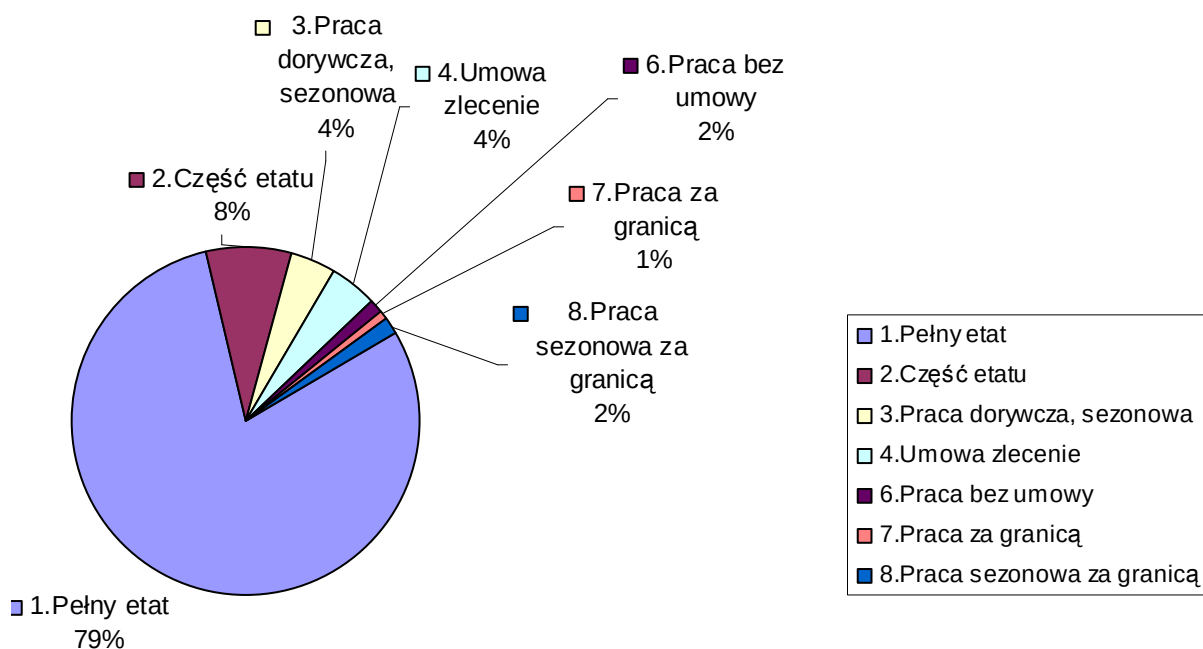

Zdecydowana większość aktualnie pracujących osób oraz osób z doświadczeniem zawodowym pracowała w wymiarze pełnego etatu. Pracę nierejestrowaną zgłaszało 1,5% osób badanych. Rozkład zmiennej „forma wykonywanej ostatnio pracy” prezentuje tabela 67 i wykres 67.

Tabela 67. „Jaki jest charakter wykonywanej przez Panią/Pana aktualnie lub ostatnio pracy?”

„Jaki jest charakter wykonywanej przez Panią/Pana aktualnie lub ostatnio pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Pełny etat	261	56,5	79,9
Część etatu	25	5,3	7,6
Praca dorywcza, sezonowa	14	3,0	4,3
Umowa zlecenie	14	3,0	4,3
Praca bez umowy	5	1,1	1,5
Praca za granicą	3	,6	,9
Praca sezonowa za granicą	5	1,1	1,5
Ogółem	327	70,6	100,0
Brak danych	136	29,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 67. „Jaki jest charakter wykonywanej przez Panią/Pana aktualnie lub ostatnio pracy?”

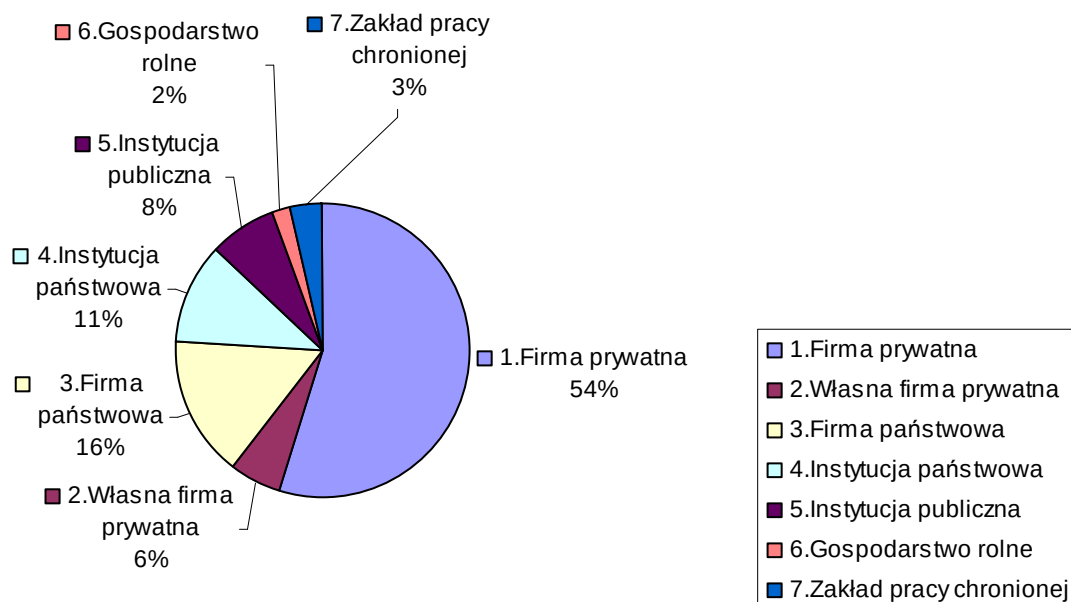

Większość osób badanych, które posiadały doświadczenie zawodowe zgłaszała, iż aktualnie (w przypadku osób pracujących) lub ostatnio (w przypadku osób pozostających bez pracy) pracowała w firmie prywatnej. Z kolei ok. 27% osób badanych, które posiadały doświadczenie zawodowe pracowało w firmie lub instytucji państwowej. Rozkład wyników dla zmiennej „typ miejsca zatrudnienia” prezentuje tabela 68 i wykres 68.

Tabela 68. Typ miejsca zatrudnienia

Typ miejsca zatrudnienia	Ilość	Procent	Procent ważnych
Firma prywatna	188	40,6	54,7
Własna firma prywatna	19	4,1	5,6
Firma państwowa	54	11,7	15,7
Instytucja państwowa	38	8,2	11,0
Instytucja publiczna	26	5,6	7,6
Gospodarstwo rolne	7	1,5	1,9
Zakład pracy chronionej	12	2,6	3,5
Ogółem	344	74,3	100,0
Brak danych	119	25,7	
Ogółem	463	100,0	

Wykres 68. Typ miejsca zatrudnienia

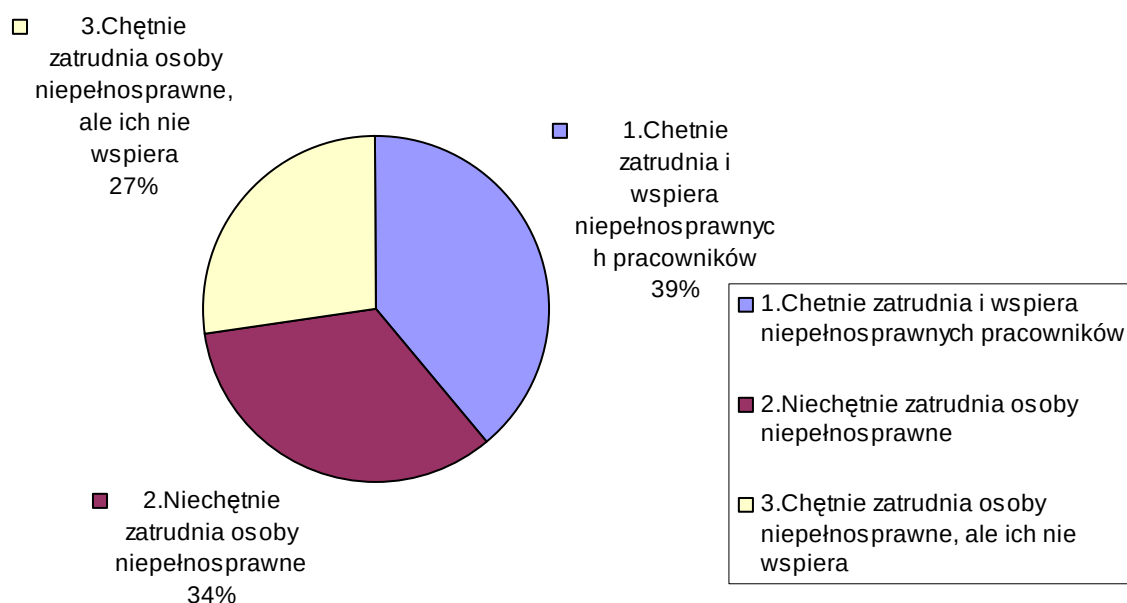

Blisko 40% osób niepełnosprawnych z doświadczeniem zawodowym twierdziło, iż ich obecny lub ostatni pracodawca chętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne i wspiera niepełnosprawnych pracowników. Co trzeci respondent z tej grupy twierdził, że pracodawca ten niechętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne a nieco ponad 27% ankietowanych deklarowało, że ich obecny lub ostatni pracodawca co prawda chętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne ale ich nie wspiera. Rozkład wyników dla zmiennej postawa pracodawcy wobec zatrudniania i pracy osób niepełnosprawnych prezentuje tabela 69 i wykres 69.

Tabela 69. Postawa pracodawcy wobec zatrudniania i pracy osób niepełnosprawnych

Postawa pracodawcy wobec zatrudniania i pracy osób niepełnosprawnych	Ilość	Procent	Procent ważnych
Chętnie zatrudnia i wspiera niepełnosprawnych pracowników	131	28,3	39,0
Niechętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne	113	24,4	33,6
Chętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne, ale ich nie wspiera	92	19,9	27,4
Ogółem	336	72,6	100,0
Brak danych	127	27,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 69. Postawa pracodawcy wobec zatrudniania i pracy osób niepełnosprawnych

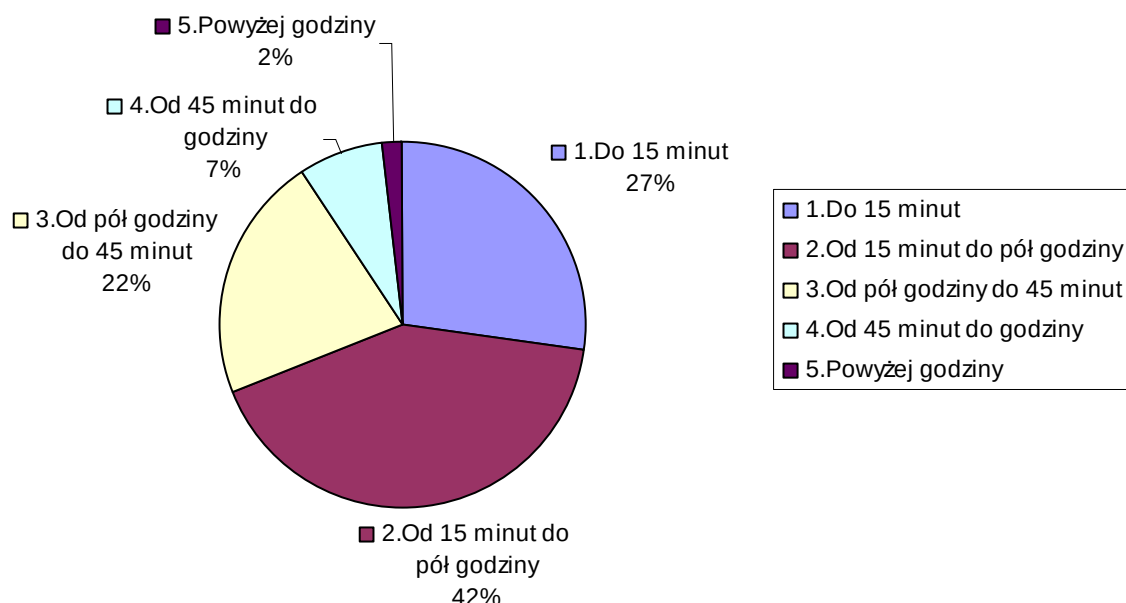

Większość osób badanych deklarowała, iż dotarcie do pracy zabiera lub zabierało im od kwadransa do pół godziny, a 1,8% osób badanych pokonanie tego dystansu zabierało ponad godzinę. Rozkład wyników dla zmiennej „dystans pomiędzy miejscem zamieszkania i miejscem pracy” prezentuje tabela 70.

Tabela 70. „Ile czasu zajmuje lub zajmowało Pani/Panu dotarcie z miejsca zamieszkania do miejsca pracy?”

„Ile czasu zajmuje lub zajmowało Pani/Panu dotarcie z miejsca zamieszkania do miejsca pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Do 15 minut	93	20,1	27,2
Od 15 minut do pół godziny	143	30,9	41,8
Od pół godziny do 45 minut	75	16,2	21,9
Od 45 minut do godziny	25	5,4	7,3
Powyżej godziny	6	1,3	1,8
Ogółem	342	73,9	100,0
Brak danych	121	26,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 70. „Ile czasu zajmuje lub zajmowało Pani/Panu dotarcie z miejsca zamieszkania do miejsca pracy?”

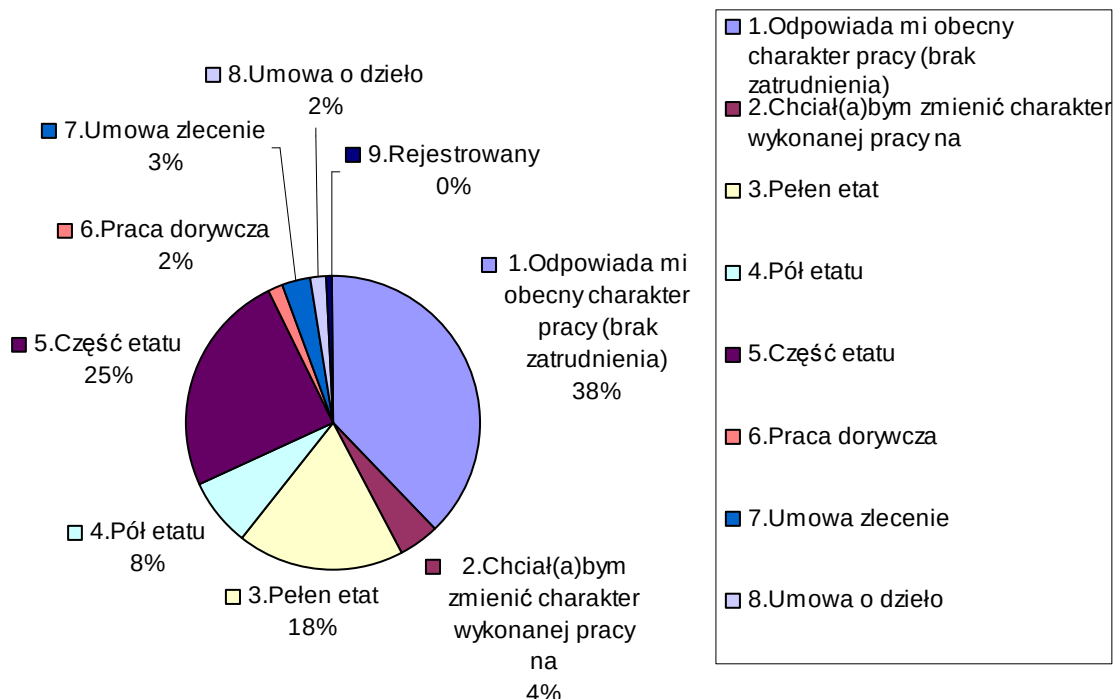

Większości osób badanych z doświadczeniem zawodowym odpowiadała forma aktualnie wykonywanej pracy lub też pracy wykonywanej ostatnio. Rozkład wyników zmiennej „najbardziej satysfakcjonująca forma pracy” przedstawiono w tabeli 71 i wykres 71.

Tabela 71. „Czy charakter wykonywanej pracy Pani/Panu odpowiada, czy też chciał(a)by Pani/Pan zmienić charakter pracy?”

„Czy charakter wykonywanej pracy Pani/Panu odpowiada, czy też chciał(a)by Pani/Pan zmienić charakter pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Odpowiada mi obecny charakter pracy (brak zatrudnienia)	166	35,9	37,8
Chciał(a)bym zmienić charakter wykonanej pracy na	19	4,1	4,3
Półn etat	81	17,5	18,5
Pół etatu	33	7,1	7,5
Część etatu	108	23,3	24,6
Praca dorywcza	8	1,7	1,8
Umowa zlecenie	13	2,8	3,0
Umowa o dzieło	9	2,0	2,0
Rejestrowany	2	,4	,5
Ogółem	439	94,8	100,0
Brak danych	24	5,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 71. „Czy charakter wykonywanej pracy Pani/Panu odpowiada, czy też chciał(a)by Pani/Pan zmienić charakter pracy?”

Wyniki badania pozwalają na stwierdzenie, iż wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym na terenie Województwa Zachodniopomorskiego wiedza na temat alternatywnych form zatrudnienia, takich jak e-praca lub telepraca jest dość duża. Znajomość tych form deklaruje ponad 75% osób niepełnosprawnych. Rozkład wyników dla zmiennej „znajomość alternatywnych form zatrudnienia” prezentuje tabela 72.

Tabela 72. „Czy takie formy zatrudnienia jak e-praca, praca w domu, telepraca są Pani/Panu znane?”

„Czy takie formy zatrudnienia jak e-praca, praca w domu, telepraca są Pani/Panu znane?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	348	75,2	76,7
Nie	106	22,9	23,3
Ogółem	454	98,1	100,0
Brak danych	9	1,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wśród osób badanych, zarówno deklarujących znajomość alternatywnych form zatrudnienia jak i nieposiadających o nich wiedzy, którym jednak ankieterzy udzielili informacji o ich możliwych formach, większość, ponad 65% było skłonnych uznać równość statusu regularnej pracy oraz alternatywnych form zatrudnienia. Rozkład wyników dla zmiennej „równość statusu regularnej pracy oraz form alternatywnego zatrudnienia” prezentuje tabela 73.

Tabela 73. „Czy takie formy zatrudnienia jak e-praca, praca w domu, telepraca mogą być traktowane na równi z regularną pracą?”

„Czy takie formy zatrudnienia jak e-praca, praca w domu, telepraca mogą być traktowane na równi z regularną pracą?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	281	60,7	65,7
Nie	147	31,7	34,3
Ogółem	428	92,4	100,0
Brak danych	35	7,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Uznanie równorzędności form zatrudnienia alternatywnych i regularnych deklarowało blisko 65% ankietowanych, a gotowych do podjęcia tego rodzaju zatrudnienia było blisko 60% ankietowanych. Rozkład wyników dla zmiennej „gotowość do podjęcia alternatywnej formy zatrudnienia” prezentuje tabela 74.

Tabela 74. „Czy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć się e-pracy, pracy w domu lub telepracy?”

„Czy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć się e-pracy, pracy w domu lub telepracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	251	54,2	58,0
Nie	182	39,3	42,0
Ogółem	433	93,5	100,0
Brak danych	30	6,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Tabela 74a przedstawia zależność pomiędzy stopniem niepełnosprawności a deklaracjami badanych, czy dla zdobycia pracy zdecydowaliby się podjąć e-pracę, telezatrudnienie lub pracę w domu. Jakkolwiek większość spośród badanych deklaruje zainteresowanie podjęciem tego typu pracy, to w żadnej z grup nie wystąpiła przewaga osób jednoznacznie deklarujących taką chęć w stosunku do osób będących „raczej” skłonnymi do podjęcia tego typu pracy.

Tabela 74A. Stopień niepełnosprawności a zainteresowanie alternatywnymi formami zatrudnienia

		Zainteresowanie podjęciem telezatrudnienia, e-pracy, pracy w domu				Procent ważnych
		Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	18	84	18	2	122
	Umiarkowany	48	84	14	25	171
	Lekki	48	50	21	25	144
Ogółem		114	218	53	52	437

Deklarowany poziom miesięcznego dochodu z pracy, który odpowiadałby kwalifikacjom respondenta był bardzo zróżnicowany (od 500 złotych do 10 tysięcy złotych). Przeciętny dochód deklarowany jako odpowiedni w kontekście posiadanych kwalifikacji zawodowych przedstawia tabela 75.

Tabela 75. „Jaki miesięczny dochód z pracy uważa Pani/Pan za odpowiedni dla siebie biorąc pod uwagę Pani/Pana kwalifikacje zawodowe?”

„Jaki miesięczny dochód z pracy uważa Pani/Pan za odpowiedni dla siebie biorąc pod uwagę Pani/Pana kwalifikacje zawodowe?”	Ilość	Procent
500-650	6	1,4
700-900	16	3,4
1000-1299	52	11,2
1300-1499	30	6,4
1500-1999	174	38,1
2000-2499	82	17,6
2500-2999	25	5,4
3000-3999	32	6,9
4000-4999	5	1
5000	2	,4
6000	2	,4
10000	2	,4
Ogółem	428	92,4
Brak danych	35	7,6
Ogółem ważnych	463	100,0

Wysokości dochodu zgłoszone przez osoby badane jako godziwe wynagrodzenie prezentuje tabela 76.

Tabela 76. „Jaki miesięczny dochód z pracy uważa Pani/Pan za godziwy?”

Jaki miesięczny dochód z pracy uważa Pani/Pan za godziwy?”	Ilość	Procent
500-650	2	,4
700-900	5	1,1
1000-1299	51	11,1
1300-1499	43	9,3
1500-1999	197	42,6
2000-2499	83	17,9
2500-2999	30	6,4
3000	14	3,0
4000	2	,4
6000	1	,2
Ogółem	428	92,4
Brak danych	35	7,6
Ogółem ważnych	463	100,0

Wysokości dochodu wystarczającego do zaspokojenia podstawowych potrzeb prezentuje tabela 77.

Tabela 77. „Jaki miesięczny dochód z pracy uważa Pani/Pan za wystarczający do zaspokojenia podstawowych potrzeb?”

„Jaki miesięczny dochód z pracy uważa Pani/Pan za wystarczający do zaspokojenia podstawowych potrzeb?”	Ilość	Procent
200-650	6	1,2
700-900	14	3
1000-1299	99	21,4
1300-1499	45	9,7
1500-1999	186	40,3
2000-2499	59	12,8
2500-2999	13	2,8
3000-3500	5	1,1
10000	1	,2
Ogółem	428	92,4
Brak danych	35	7,6
Ogółem ważnych	463	100,0

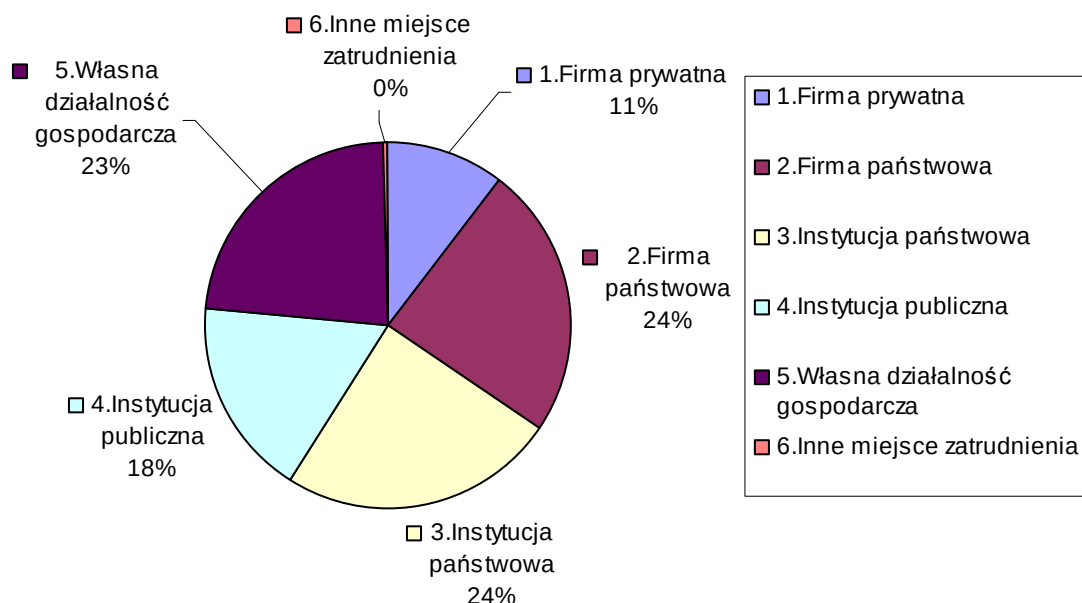
2.9. OCENA WARUNKÓW PANUJĄCYCH NA RYNKU PRACY

Zdecydowana większość osób badanych najwyżej pod względem zapewnienia warunków pracownikom niepełnosprawnym oceniała firmy oraz instytucje państwowe i publiczne – łącznie ponad 60% badanych. Nieco ponad dziesiąty respondent był skłonny uznać, że najlepsze warunki zapewniają pracownikom niepełnosprawnym firmy prywatne. Co czwarty respondent był skłonny wyrazić opinię, że najlepsze warunki pracy zapewnia własna działalność gospodarcza. Rozkład wyników dla zmiennej „miejsce pracy zapewniające najlepsze warunki swoim pracownikom” prezentuje tabela 78 i wykres 78.

Tabela 78. Miejsce pracy zapewniające najlepsze warunki zatrudnienia osobom niepełnosprawnym

Miejsce pracy zapewniające najlepsze warunki zatrudnienia osobom niepełnosprawnym	Ilość	Procent	Procent ważnych
Firma prywatna	40	8,8	10,7
Firma państwowa	89	19,2	23,7
Instytucja państwowa	92	19,8	24,4
Instytucja publiczna	66	14,2	17,5
Własna działalność gospodarcza	88	19,0	23,4
Inne miejsce zatrudnienia	1	,2	,3
Ogółem	376	81,2	100,0
Brak danych	87	18,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 78. Miejsce pracy zapewniające najlepsze warunki zatrudnienia osobom niepełnosprawnym

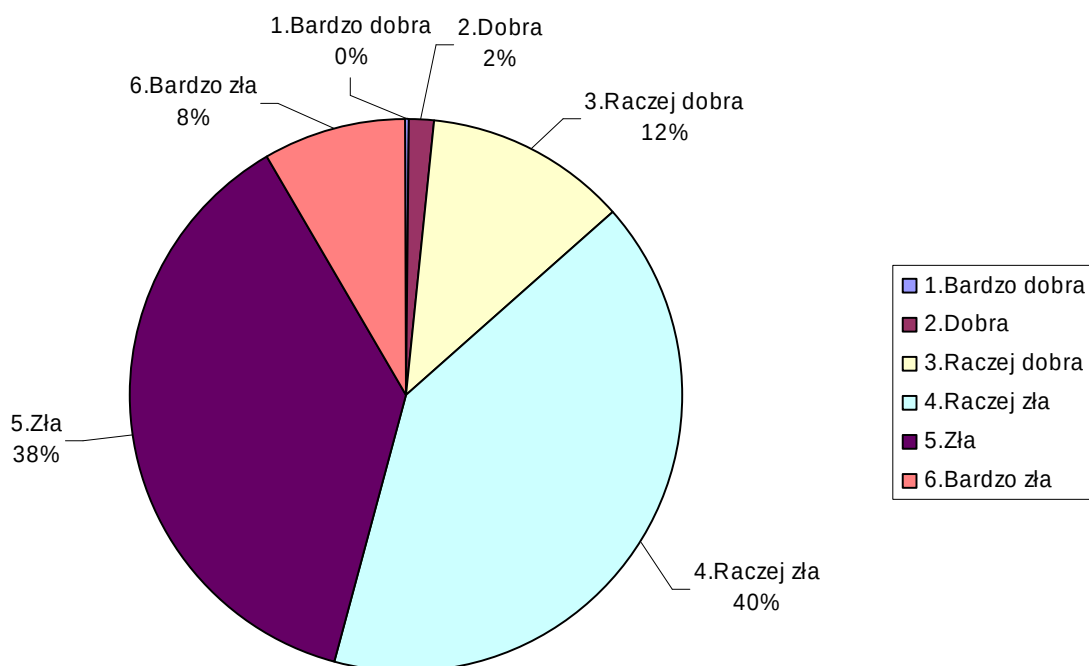

Jako *dobrą* sytuację na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych oceniało 13,5% osób ankietowanych. Jako *złą* – 86,5% niepełnosprawnych osób badanych. Co interesujące, pomimo licznych braków odpowiedzi dla innych pytań, w przypadku oceny polskiego rynku pracy odpowiedzi nie udzieliło zaledwie 6 osób, co świadczyć może o jasno ustalonych poglądach na ten temat oraz dużej potrzebie wyrażenia swojej opinii w tej sprawie. Rozkład wyników dla zmiennej „sytuacja na polskim rynku pracy” prezentuje tabela 79 i wykres 79.

Tabela 79. „Jak Pani/Pan ocenia sytuację na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych?”

„Jak Pani/Pan ocenia sytuację na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Bardzo dobra	1	,2	,2
Dobra	7	1,5	1,5
Raczej dobra	54	11,7	11,8
Raczej zła	185	40,0	40,6
Zła	172	37,1	37,6
Bardzo zła	38	8,2	8,3
Ogółem	457	98,7	100,0
Brak danych	6	1,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 79. „Jak Pani/Pan ocenia sytuację na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych?”

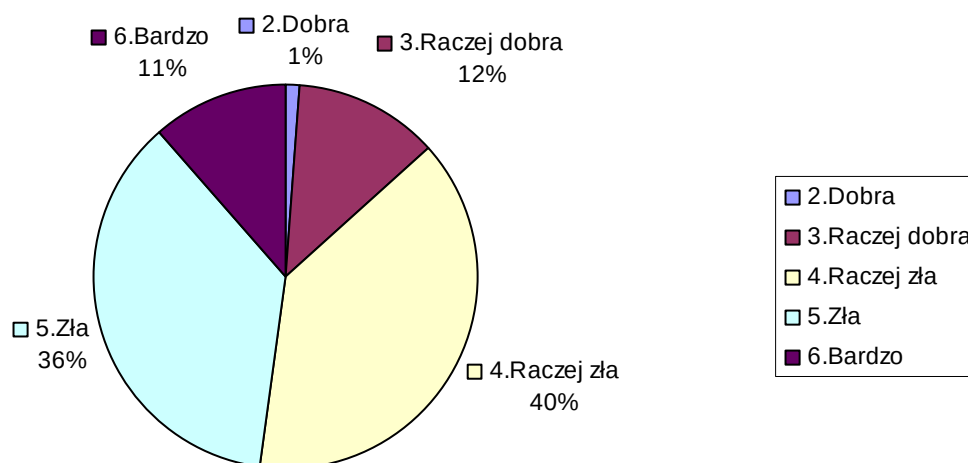

Podobne proporcje głosów pojawiły się przy ocenie rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim. Rozkład wyników dla zmiennej „sytuacja na rynku pracy Województwa Zachodniopomorskiego” prezentuje tabela 80 i wykres 80.

Tabela 80. „Jak Pani/Pan ocenia sytuację na rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim?”

„Jak Pani/Pan ocenia sytuację na rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Dobra	5	1,1	1,1
Raczej dobra	56	12,1	12,3
Raczej zła	176	38,0	38,7
Zła	166	35,9	36,5
Bardzo	52	11,2	11,4
Ogółem	455	98,3	100,0
Brak danych	8	1,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 80. „Jak Pani/Pan ocenia sytuację na rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim?”

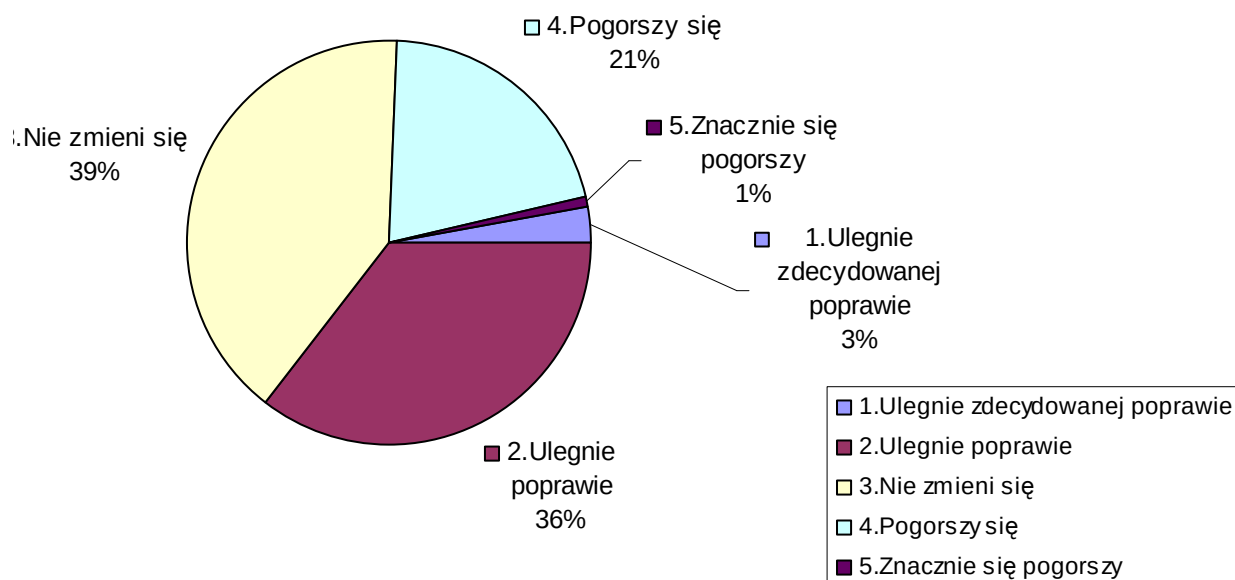

Blisko 40% badanych niepełnosprawnych osób wyraziło opinię, iż sytuacja na rynku pracy osób niepełnosprawnych Województwa Zachodniopomorskiego nie ulegnie w ciągu najbliższego roku żadnym zmianom, ale aż 38,4% było skłonnych ufać, iż ulegnie ona w tym okresie poprawie. Rozkład wyników dla zmiennej prognozy dla sytuacji na rynku pracy osób niepełnosprawnych Województwa Zachodniopomorskiego obrazuje tabela 81 i wykres 81.

Tabela 81. Prognoza dotycząca rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim

Prognoza dotycząca rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim	Ilość	Procent	Procent ważnych
Ulegnie zdecydowanej poprawie	13	2,8	2,9
Ulegnie poprawie	162	35,0	35,5
Nie zmieni się	182	39,3	39,9
Pogorszy się	95	20,5	20,8
Znacznie się pogorszy	4	,9	,9
Ogółem	456	98,5	100,0
Brak danych	7	1,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 81. Prognoza dotycząca rynku pracy osób niepełnosprawnych w Województwie Zachodniopomorskim

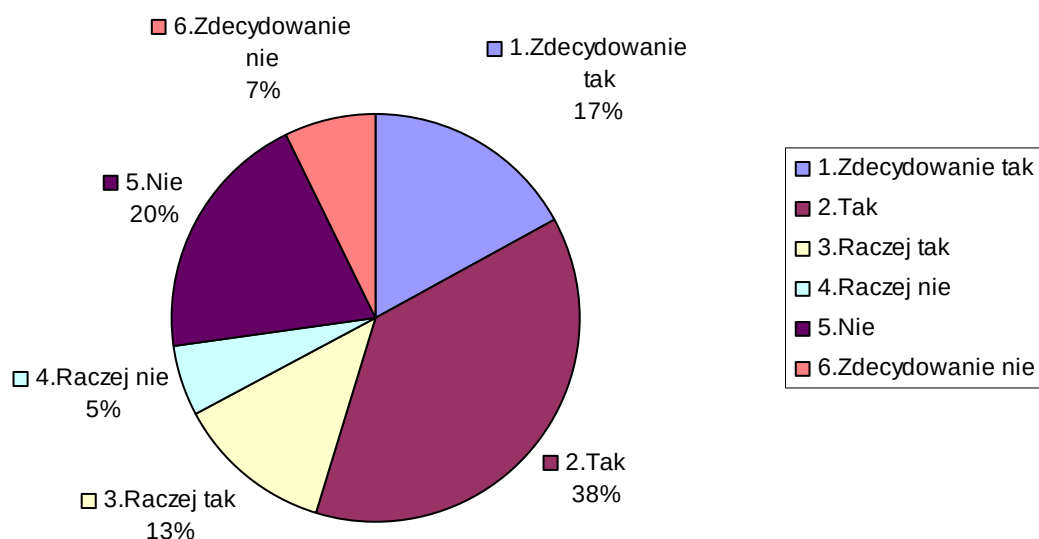

Większość spośród osób badanych była przekonana, iż posiadany stopień niepełnosprawności wpływa na szanse uzyskania awansu zawodowego. Rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 82 i wykres 82.

Tabela 82. „Czy Pani/Pana zdaniem możliwość awansu zawodowego zależy od posiadanego stopnia niepełnosprawności?”

„Czy Pani/Pana zdaniem możliwość awansu zawodowego zależy od posiadanego stopnia niepełnosprawności?”	Ilość	Procent
Zdecydowanie tak	77	16,6
Tak	172	37,2
Raczej tak	58	12,5
Raczej nie	25	5,4
Nie	91	19,7
Zdecydowanie nie	33	7,1
Ogółem	456	98,5
Brak danych	7	1,5
Ogółem ważnych	463	100,0

Wykres 82. „Czy Pani/Pana zdaniem możliwość awansu zawodowego zależy od posiadanego stopnia niepełnosprawności?”

Wśród znanych sobie możliwości rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych respondenci wymieniali instytucje i formy rehabilitacji przedstawione w tabeli 83.

Tabela 83. Formy rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Formy rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	Ilość	Procent
Brak danych	346	75,3
Aktywizacja zawodowa	2	,4
Doszkalanie	28	6
Staże zawodowe	1	,2
Warsztaty zawodowe	1	,2
Nie znam	64	13,8
Pożyczka na start	5	1,1
Refundacja stanowisk pracy dla niepełnosprawnych	2	,4
Przykładowe szkoły przysposobienia zawodowego	1	,2
Sanatorium	1	,2
Doradztwo	1	,2
Przekwalifikowanie	3	,6
Turnusy rehabilitacyjne	4	,8
Wsparcie psychologiczne	2	,4
WTZ	5	1,1
ZAZ	2	,4
Ogółem	463	100,0

Przy czym większość z osób badanych nigdy nie korzystała z żadnych form rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Tabela 84 prezentuje rozkład wyników dla korzystania

z form rehabilitacji zawodowej.

Tabela 84. „Czy korzystał(a) Pani/Pan z rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych?”

„Czy korzystał(a) Pani/Pan z rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	32	6,9	8,3
Nie	352	76,0	91,7
Ogółem	384	82,9	100,0
Brak danych	79	17,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wśród napotykanymi trudności związanych z problematyką zatrudnienia i rynku pracy osoby niepełnosprawne wymieniali problemy przedstawione w tabeli 85.

Tabela 85. „Jakie problemy napotkał(a) Pani/Pan na rynku pracy?”

„Jakie problemy napotkał(a) Pani/Pan na rynku pracy?”	Ilość	Procent
Brak danych	269	59,7
Bariery architektoniczne	7	1,5
Brak odpowiednich miejsc pracy	103	22
Brak zainteresowania pracodawców	7	1,5
Niskie zarobki	20	4,2
Brak możliwości bezpłatnego przekwalifikowania	3	,6
Brak odpowiednich kwalifikacji	2	,4
Transport	5	1
Brak informacji, brak wsparcia	2	,4
Brak potencjalnych nabywców na chałupnictwo	1	,2
Odrzucenie, brak wyrozumiałości, dyskryminacja	32	6,7
Wiek	6	1,2
Brak przedłużenia umowy	2	,4
Brak przerw na rehabilitację	1	,2
Brak ułatwień	4	,9
Brak umiejętności komunikowania się z pracodawcą	1	,2
Nie spotkałam(em) się z problemem ze względu na niepełnosprawność	12	2,6
„Nie potrafię poruszać się po rynku pracy”	1	,2
Praca nierejestrowana	2	,4
Problemy z otrzymaniem umowy o pracę na czas nieokreślony	1	,2
Wysokie koszty związane z otwarciem działalności	3	,6
Ogółem	463	100,0

Pojawiły się także sugestie co do oczekiwanych i najbardziej potrzebnych form wsparcia osób niepełnosprawnych chcących podjąć pracę, które prezentuje tabela 86.

Tabela 86. „Jakie Pani/Pana zdaniem byłyby najlepsze sposoby pomocy osobom niepełnosprawnym chcącym podjąć pracę?”

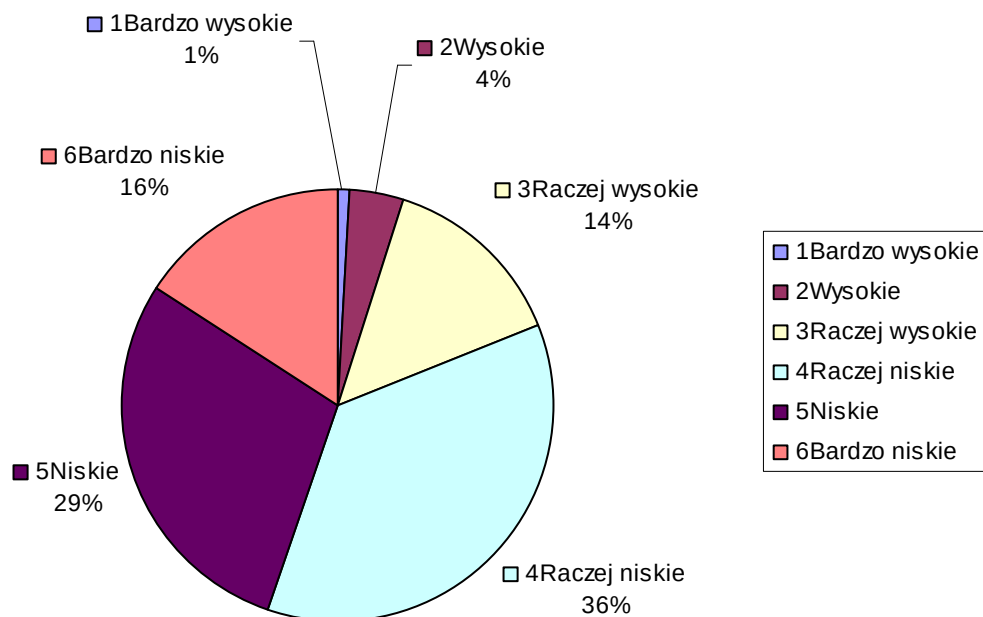
„Jakie Pani/Pana zdaniem byłyby najlepsze sposoby pomocy osobom niepełnosprawnym chcącym podjąć pracę?”	Ilość	Procent
Brak danych	284	63,5
Pokrywanie kosztów dostosowania miejsc pracy	2	,4
Poradnictwo	1	,2
Pośrednictwo pracy	11	2,4
Adaptacja miejsc pracy	3	,6
Kursy zawodowe, przekwalifikowanie	38	8,2
Nie wiem	22	4,7
Obniżenie cen biletów na przejazd, organizacja transportu	2	,4
Obniżenie kosztów pracy – podatki	10	2,1
Propagowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, edukacja pracodawców	10	2,1
Zapewnienie godziwego wynagrodzenia	7	1,5
Zwiększenie ilości miejsc pracy chronionej, zatrudnianie osób niepełnosprawnych w instytucjach państwowych	38	8,2
Wsparcie przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych	28	6
Dofinansowanie, np. dopłaty na mieszkanie	5	1
Dostępne kredyty	7	1,5
Warsztaty zawodowe i rehabilitacyjne	1	,2
Staże zawodowe	1	,2
Utworzenie organizacji ochrony niepełnosprawnych przez MOPS	3	,6
Lepsza organizacja	1	,2
Usuwanie barier architektonicznych	2	,4
Organizowanie spółdzielni dla niepełnosprawnych	4	,8
Pomoc prawna i informacyjna	5	1
Doradztwo gospodarcze	1	,2
Praca pod nadzorem do wykonywania prostych czynności	1	,2
Przywracanie do pracy poprzez terapię zajęciową	1	,2
Pomoc psychologiczna	2	,4

W związku z dostrzeganiem problemów zachodniopomorskiego rynku pracy ponad 80% osób badanych swoje szanse na znalezienie pracy lub zmianę pracy na lepszą oceniało jako niskie. Rozkład wyników dla zmiennej „ocena własnych szans na rynku pracy” przedstawia tabela 87 i wykres 87.

Tabela 87. „Jak Pani/Pan ocenia własne szanse na znalezienie/zmianę pracy na lepszą?”

„Jak Pani/Pan ocenia własne szanse na znalezienie/zmianę pracy na lepszą?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Bardzo wysokie	4	,9	,9
Wysokie	19	4,1	4,2
Raczej wysokie	63	13,6	13,9
Raczej niskie	164	35,3	36,2
Niskie	131	28,3	28,9
Bardzo niskie	72	15,6	15,9
Ogółem	453	97,8	100,0
Brak danych	10	2,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 87. „Jak Pani/Pan ocenia własne szanse na znalezienie/zmianę pracy na lepszą?”

Niska ocena własnych szans na rynku pracy wiązała się z niską oceną własnych możliwości, kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Nieco ponad połowa osób badanych pozytywnie oceniała swoje umiejętności zawodowe. Jednocześnie blisko co trzeci respondent oceniał swoje umiejętności jako raczej niskie. Rozkład wyników dla zmiennej „ocena własnych umiejętności zawodowych” prezentuje tabela 88 i wykres 88.

Tabela 88. „Jak Pani/Pan ocenia własne umiejętności zawodowe?”

„Jak Pani/Pan ocenia własne umiejętności zawodowe?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Bardzo wysokie	24	5,2	5,3
Wysokie	83	17,9	18,2
Raczej wysokie	129	27,9	28,3
Raczej niskie	126	27,2	27,7
Niskie	75	16,2	16,5
Bardzo niskie	18	3,9	4,0
Ogółem	455	98,3	100,0
Brak danych	8	1,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 88. „Jak Pani/Pan ocenia własne umiejętności zawodowe?”

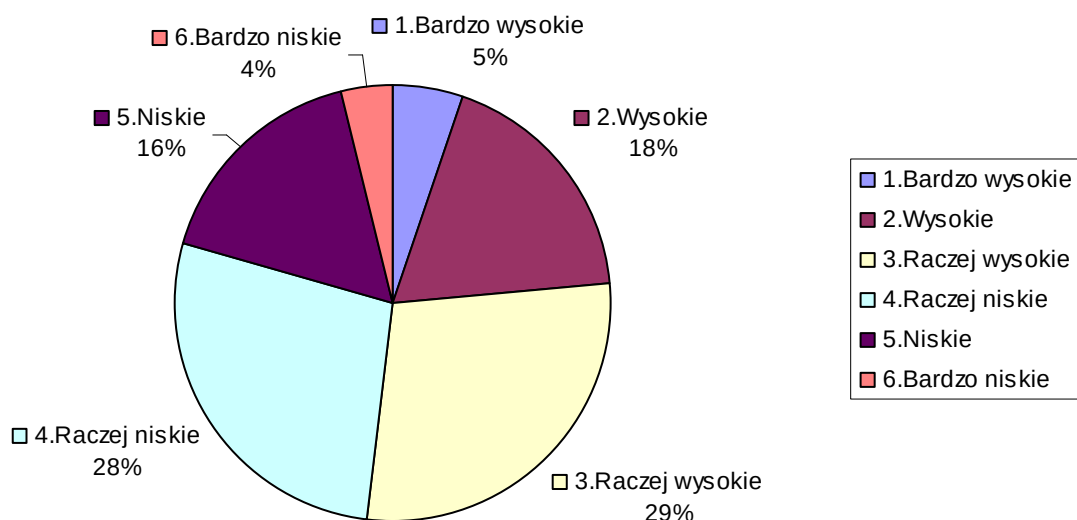

Tabela 88a przedstawia zależność pomiędzy stopniem niepełnosprawności a oceną sytuacji na rynku pracy osób niepełnosprawnych. Na podstawie danych zaprezentowanych w tabeli można zaobserwować, że im wyższy stopień niepełnosprawności tym gorzej postrzegana jest przez respondenta sytuacja na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych.

Tabela 88A. Stopień niepełnosprawności a ocena sytuacji na rynku pracy osób niepełnosprawnych

		Ocena sytuacji na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych						Procent ważnych
		Bardzo dobra	Dobra	Raczej dobra	Raczej zła	Zła	Bardzo zła	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	1	1	6	27	76	18	129
	Umiarkowany	0	1	15	78	67	14	175
	Lekki	0	5	33	78	28	5	149
Ogółem		1	7	54	183	171	37	453

Tabela 88b przedstawia zależność pomiędzy stopniem niepełnosprawności a oceną szans respondenta na rynku pracy. Na podstawie danych zaprezentowanych w tabeli można zaobserwować, że im wyższy stopień niepełnosprawności tym gorzej osoba badana ocenia własne szanse na znalezienie pracy.

Tabela 88B Stopień niepełnosprawności a ocena własnych szans na rynku pracy

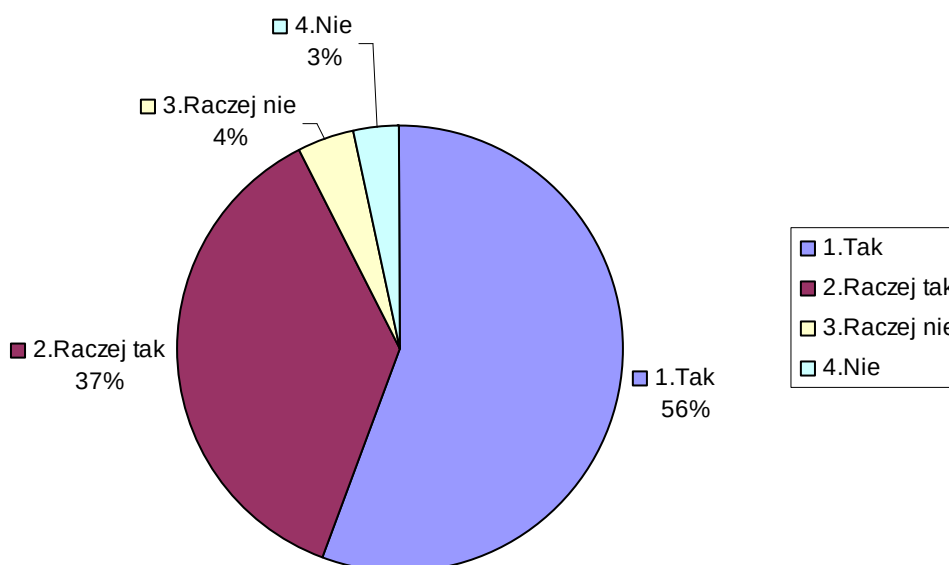
		Ocena własnych szans na znalezienie pracy						Procent ważnych
		Bardzo wysokie	Wysokie	Raczej wysokie	Raczej niskie	Niskie	Bardzo niskie	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	0	0	4	45	54	25	128
	Umiarkowany	0	6	25	58	49	35	173
	Lekki	4	13	34	59	28	10	148
Ogółem		4	19	63	162	131	70	449

Wśród czynników zmniejszających perspektywy znalezienia pracy wiek wymieniany był przez ponad 90% osób badanych. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 89 i wykres 89.

Tabela 89. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest wiek?”

„Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest wiek?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	250	54,1	55,8
Raczej tak	165	35,6	36,7
Raczej nie	19	4,1	4,2
Nie	15	3,2	3,3
Ogółem	449	97,0	100,0
Brak danych	14	3,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 89. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest wiek?”

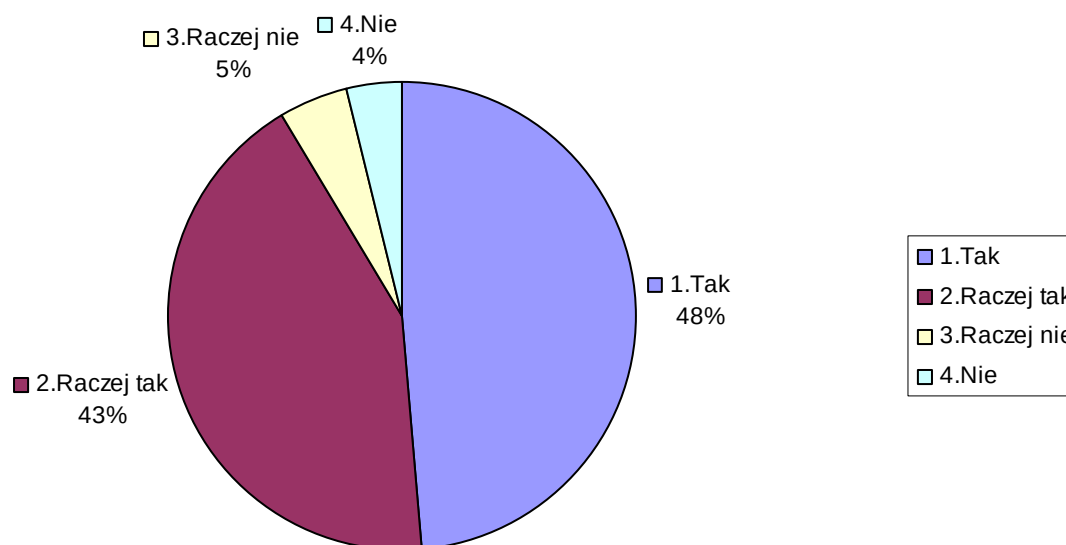
Kolejnym z czynników negatywnie wpływających na szansę znalezienia pracy było

niewielkie doświadczenie zawodowe, które za niekorzystne dla sytuacji osoby na rynku pracy skłonnych było uznać ponad 90% respondentów. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 90 i wykres 90.

Tabela 90. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest niewielkie doświadczenie zawodowe?”

„Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest niewielkie doświadczenie zawodowe?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	217	46,8	48,7
Raczej tak	190	41,0	42,6
Raczej nie	22	4,8	4,9
Nie	17	3,7	3,8
Ogółem	446	96,3	100,0
Brak danych	17	3,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 90. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest niewielkie doświadczenie zawodowe?”

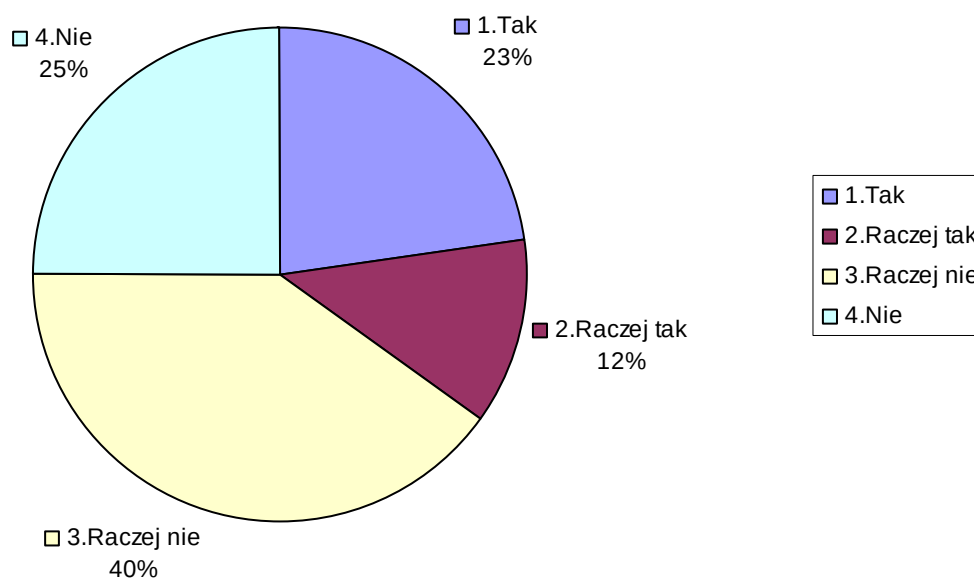

65% osób badanych nie zauważało znaczącego wpływu bycia kobietą na dostępność do pracy zawodowej. Płeć nie stanowi według nich przeszkody w znalezieniu pracy. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 91 i wykres 91.

Tabela 91. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest bycie kobietą?”

„Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest bycie kobietą?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	100	21,6	22,8
Raczej tak	53	11,4	12,1
Raczej nie	175	37,8	40,0
Nie	110	23,8	25,1
Ogółem	438	94,6	100,0
Brak danych	25	5,4	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 91. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest bycie kobietą?”

Niskie wykształcenie stanowi przeszkodę na drodze do znalezienia zatrudnienia według 90% ankietowanych. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 92 i wykres 92.

Tabela 92. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest niskie wykształcenie?”

„Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest niskie wykształcenie?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	198	42,8	44,3
Raczej tak	205	44,3	46,0
Raczej nie	28	6,0	6,3
Nie	15	3,2	3,4
Ogółem	446	96,3	100,0
Brak danych	17	3,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 92. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest niskie wykształcenie?”

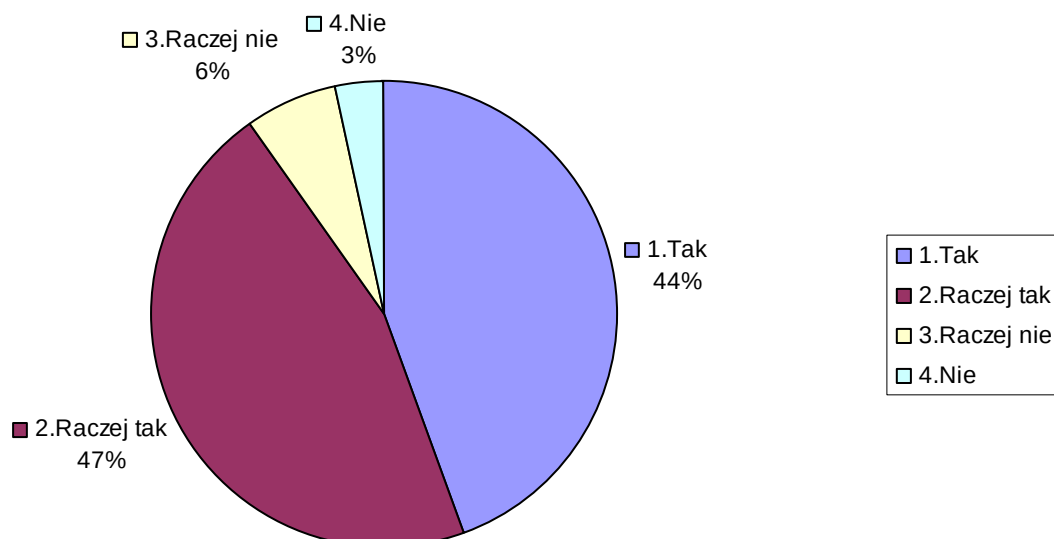

Tabela 92a przedstawia zależność pomiędzy stopniem niepełnosprawności a motywacją do kontynuowania edukacji. Na podstawie danych zaprezentowanych w tabeli można zaobserwować, że im niższy stopień niepełnosprawności tym chętniej osoba badana kontynuowałaby edukację. Uwagę zwraca jednak fakt, iż większość osób niepełnosprawnych nie jest zainteresowana kontynuowaniem edukacji, i nawet w grupie osób o lekkim stopniu niepełnosprawności przewaga respondentów deklarujących chęć kontynuowania edukacji nad osobami niezainteresowanymi nauką jest niewielka.

Tabela 92A. Stopień niepełnosprawności a zainteresowanie kontynuacją nauki

		Chęć kontynuowania edukacji		Procent ważnych
		Tak	Nie	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	17	112	129
	Umiarkowany	74	102	176
	Lekki	76	70	146
Ogółem		167	284	451

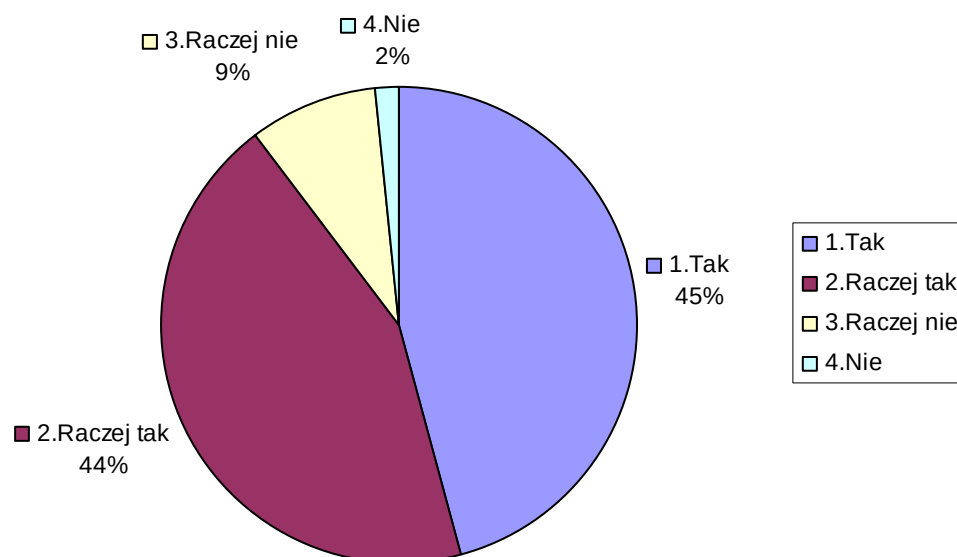
Ponad 90% osób badanych wyraziło opinię, iż znajomości są ważne dla znalezienia pracy.

Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 93 i wykres 93.

Tabela 93. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest brak znajomości?”

„Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest brak znajomości?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	202	43,7	45,7
Raczej tak	195	42,1	44,1
Raczej nie	38	8,2	8,6
Nie	7	1,5	1,6
Ogółem	442	95,5	100,0
Brak danych	21	4,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 93. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest brak znajomości?”

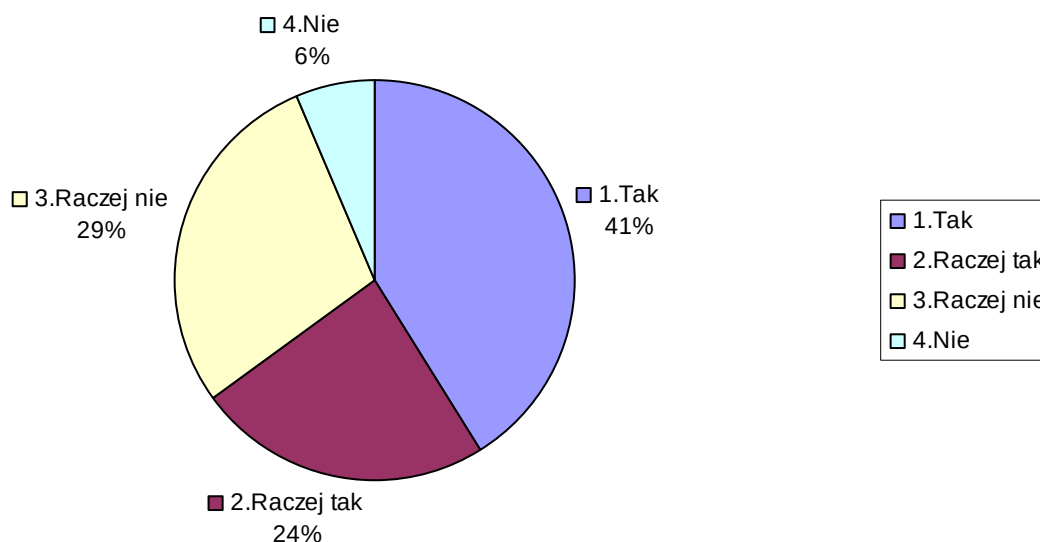

Około 64% osób niepełnosprawnych oceniało wpływ posiadania małych dzieci jako niekorzystny dla sytuacji osoby na rynku pracy. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 94 i wykres 94.

Tabela 94. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest posiadanie małych dzieci?”

„Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest posiadanie małych dzieci?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	175	37,9	41,2
Raczej tak	101	21,8	23,7
Raczej nie	122	26,3	28,7
Nie	27	5,8	6,4
Ogółem	425	91,8	100,0
Brak danych	38	8,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 94. „Czy Pani/Pana zdaniem przeszkodą w znalezieniu pracy jest posiadanie małych dzieci?”

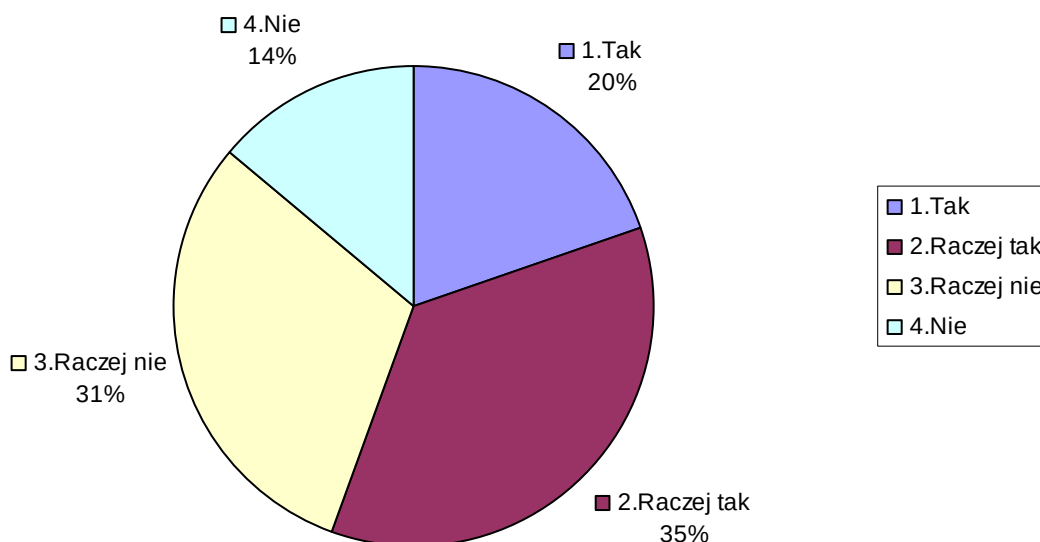

Osoby badane były mocno podzielone pod względem obarczania za niepowodzenie w poszukiwaniu pracy samych osób bezrobotnych. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 95 i wykres 95.

Tabela 95. „Czy Pani/Pana zdaniem najważniejszą przeszkodą w znalezieniu pracy jest brak zainteresowania pracą osób bezrobotnych?”

„Czy Pani/Pana zdaniem najważniejszą przeszkodą w znalezieniu pracy jest brak zainteresowania pracą osób bezrobotnych?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	84	18,1	19,7
Raczej tak	153	33,0	35,9
Raczej nie	130	28,0	30,6
Nie	59	12,7	13,8
Ogółem	426	92,0	100,0
Brak danych	37	8,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 95. „Czy Pani/Pana zdaniem najważniejszą przeszkodą w znalezieniu pracy jest brak zainteresowania pracą osób bezrobotnych?”

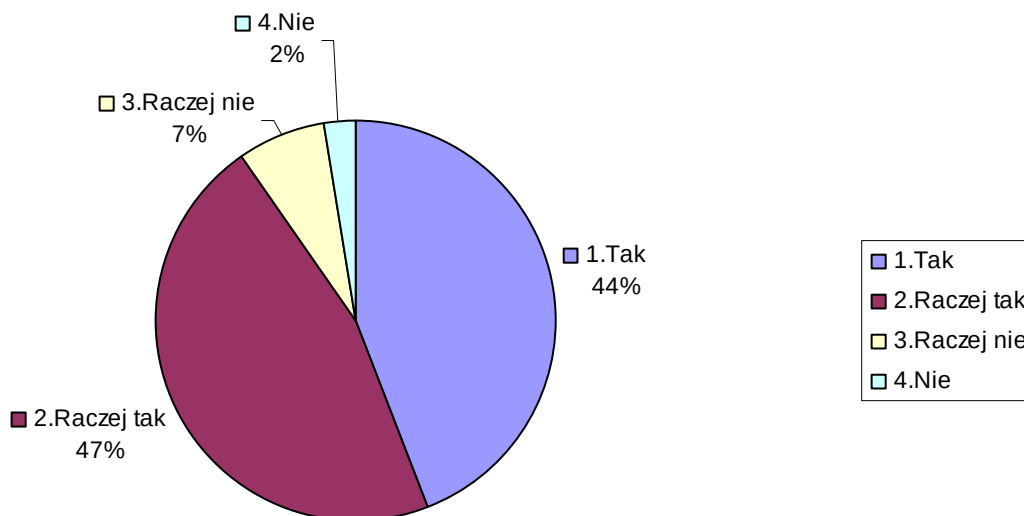

Niekorzystny wpływ niepełnosprawności na szanse osoby na rynku pracy postrzega 90% osób badanych. Rozkład wyników dla tej zmiennej prezentuje tabela 96 i wykres 96.

Tabela 96. „Czy Pani/Pana zdaniem najważniejszą przeszkodą w znalezieniu pracy jest niepełnosprawność?”

„Czy Pani/Pana zdaniem najważniejszą przeszkodą w znalezieniu pracy jest niepełnosprawność?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	196	42,3	44,1
Raczej tak	205	44,3	46,2
Raczej nie	32	6,9	7,2
Nie	11	2,4	2,5
Ogółem	444	95,9	100,0
Brak danych	19	4,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 96. „Czy Pani/Pana zdaniem najważniejszą przeszkodą w znalezieniu pracy jest niepełnosprawność?”

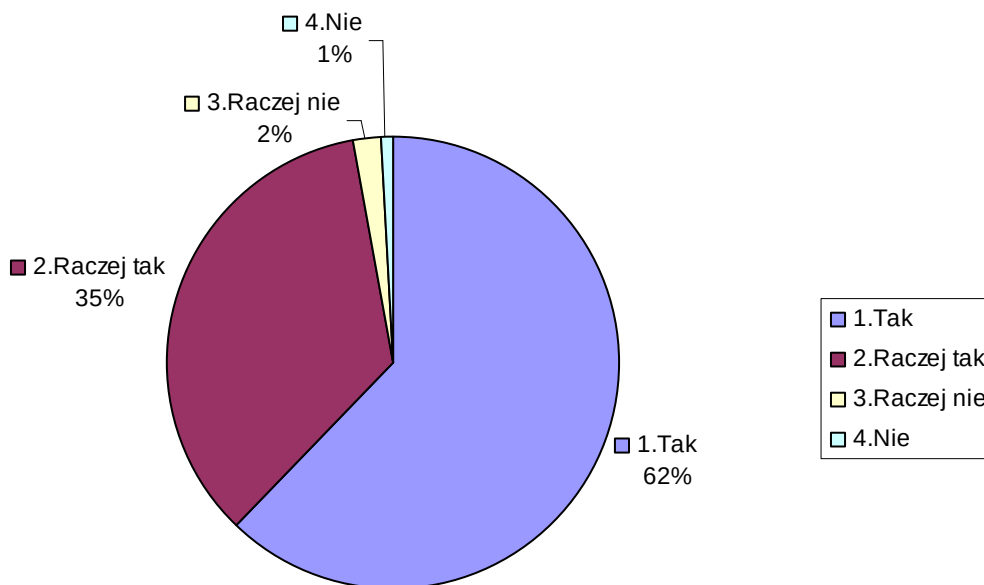

Z kolei szansą na znalezienie pracy zdaniem niemal wszystkich respondentów jest ukończenie dobrej szkoły lub uczelni. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 97 i wykres 97.

Tabela 97. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa ukończenie dobrej szkoły lub uczelni?”

„Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa ukończenie dobrej szkoły lub uczelni?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	280	60,5	62,3
Raczej tak	157	33,9	35,0
Raczej nie	8	1,7	1,8
Nie	4	,9	,9
Ogółem	449	97,0	100,0
Brak danych	14	3,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 97. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa ukończenie dobrej szkoły lub uczelni?”

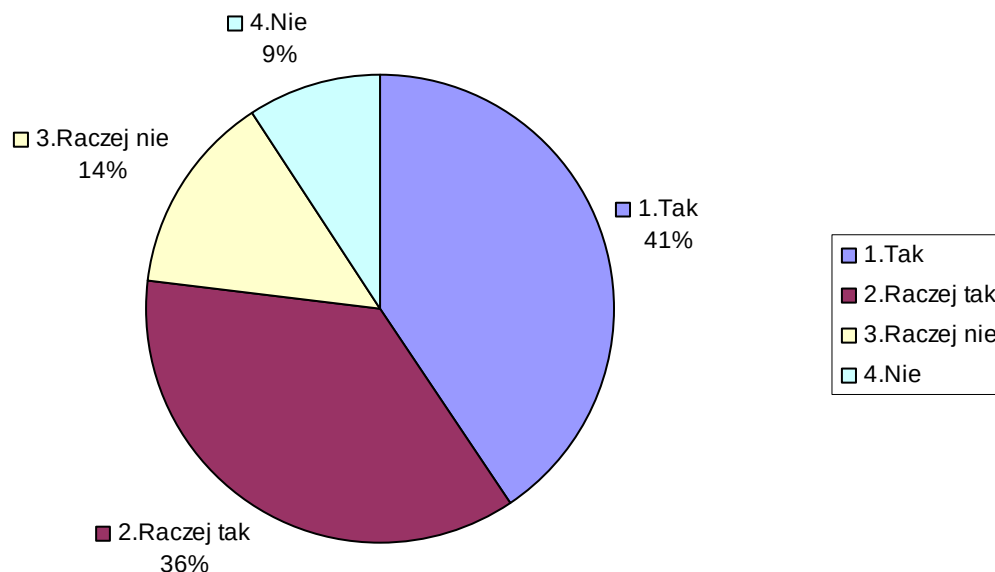

Cecha osobowa jaką jest entuzjazm także była uznawana za istotnie zwiększającą szansę na znalezienie pracy przez 77% osób badanych. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 98 i wykres 98.

Tabela 98. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa entuzjazm osoby poszukującej pracy?”

„Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa entuzjazm osoby poszukującej pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	179	38,7	40,5
Raczej tak	161	34,8	36,4
Raczej nie	61	13,2	13,8
Nie	41	8,8	9,3
Ogółem	442	95,5	100,0
Brak danych	21	4,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 98. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa entuzjazm osoby poszukującej pracy?”

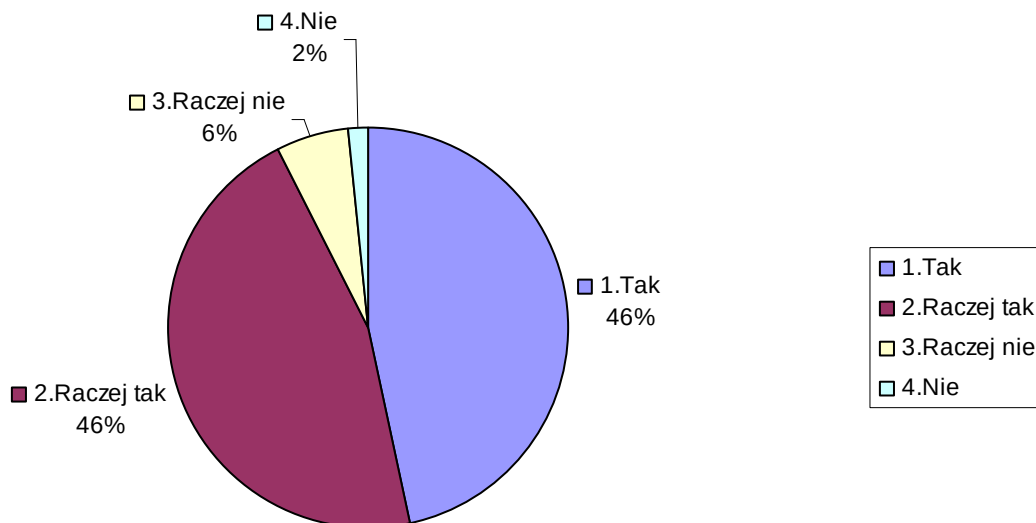

Ponad 90% osób badanych wskazywało na znaczenie doszkalania w postaci kursów i szkoleń dla sukcesu w poszukiwaniu pracy. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 99 i wykres 99.

Tabela 99. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa uczestnictwo w kursach i szkoleniach zawodowych?”

„Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa uczestnictwo w kursach i szkoleniach zawodowych?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	209	45,1	46,8
Raczej tak	205	44,3	45,9
Raczej nie	25	5,4	5,6
Nie	8	1,7	1,7
Ogółem	447	96,5	100,0
Brak danych	16	3,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 99. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa uczestnictwo w kursach i szkoleniach zawodowych?”

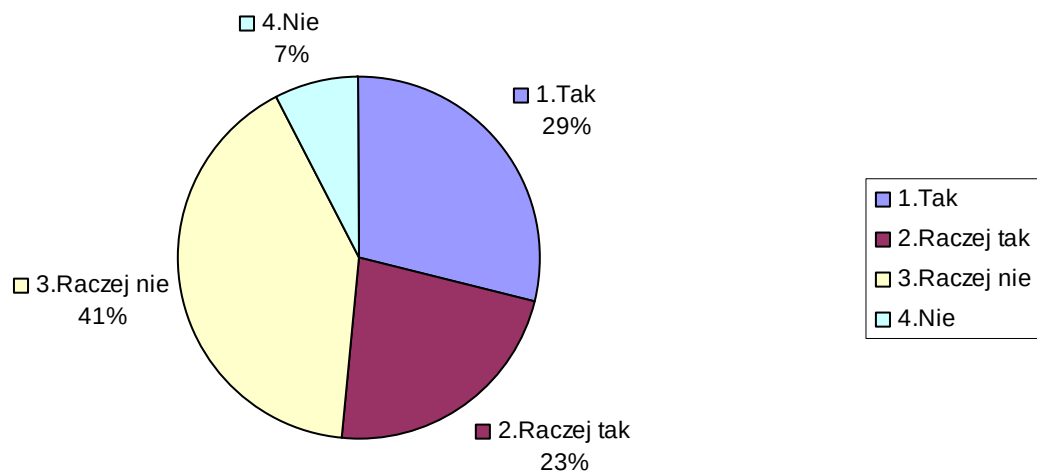

Znaczenie porady doradcy zawodowego dla powodzenia w znalezieniu pracy oceniała pozytywnie ponad połowa osób badanych. Rozkład wyników dla zmiennej znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 100 i wykres 100.

Tabela 100. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa skorzystanie z porady doradcy zawodowego?”

„Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa skorzystanie z porady doradcy zawodowego?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	127	27,4	28,8
Raczej tak	100	21,6	22,7
Raczej nie	181	39,1	41,0
Nie	33	7,1	7,5
Ogółem	441	95,2	100,0
Brak danych	22	4,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 100. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa skorzystanie z porady doradcy zawodowego?”

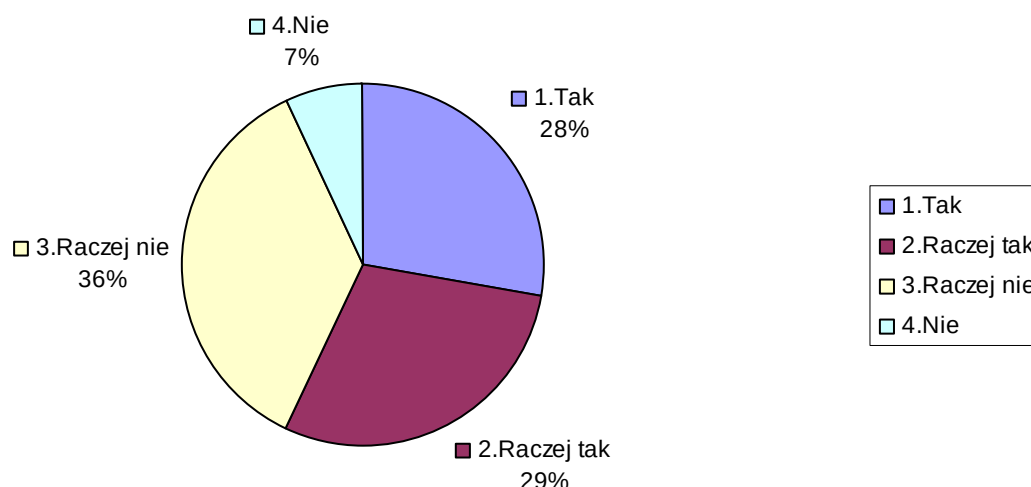

Fakt rejestracji w Urzędzie Pracy był uznawany za znacząco zwiększający szansę na znalezienie pracy przez blisko co trzeciego respondenta. Ocenę znaczenia tego czynnika dla znalezienia pracy obrazuje tabela 101 i wykres 101.

Tabela 101. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa rejestracja w Urzędzie Pracy?”

„Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa rejestracja w Urzędzie Pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	123	26,6	27,8
Raczej tak	129	27,9	29,2
Raczej nie	159	34,3	36,0
Nie	31	6,7	7,0
Ogółem	442	95,5	100,0
Brak danych	21	4,5	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 101. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa rejestracja w Urzędzie Pracy?”

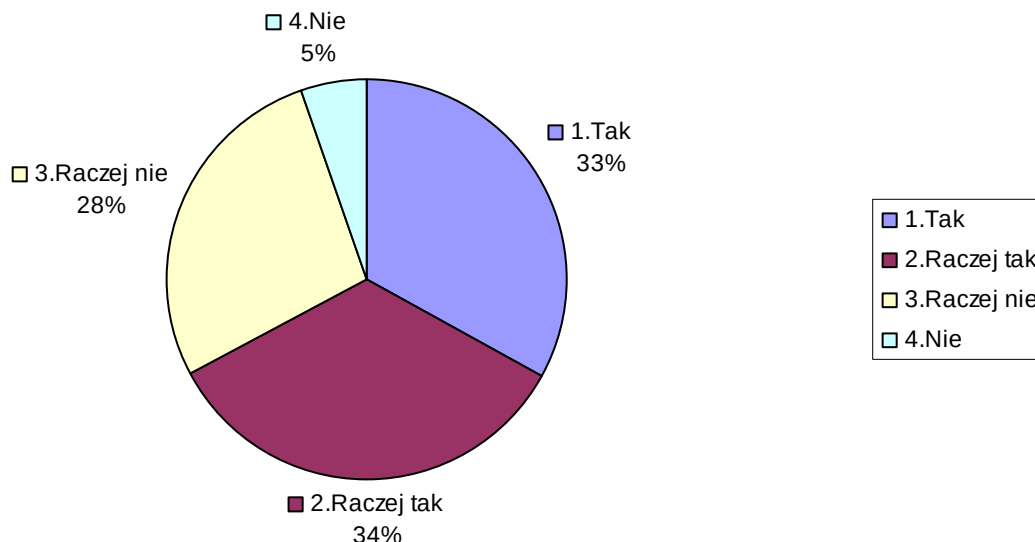

Uczestnictwo w różnych formach rehabilitacji zawodowej jako zwiększające szanse na uzyskanie zatrudnienia postrzega blisko 70% osób badanych. Pomimo, iż tylko niewielki procent spośród osób badanych z takich form kiedykolwiek korzystał. Rozkład wyników dla tej zmiennej prezentuje tabela 102 i wykres 102.

Tabela 102. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa rehabilitacja zawodowa?”

„Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa rehabilitacja zawodowa?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	147	31,7	33,2
Raczej tak	151	32,7	34,1
Raczej nie	122	26,3	27,5
Nie	23	5,0	5,2
Ogółem	443	95,7	100,0
Brak danych	20	4,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 102. „Czy Pani/Pana zdaniem szanse na znalezienie pracy zwiększa rehabilitacja zawodowa?”

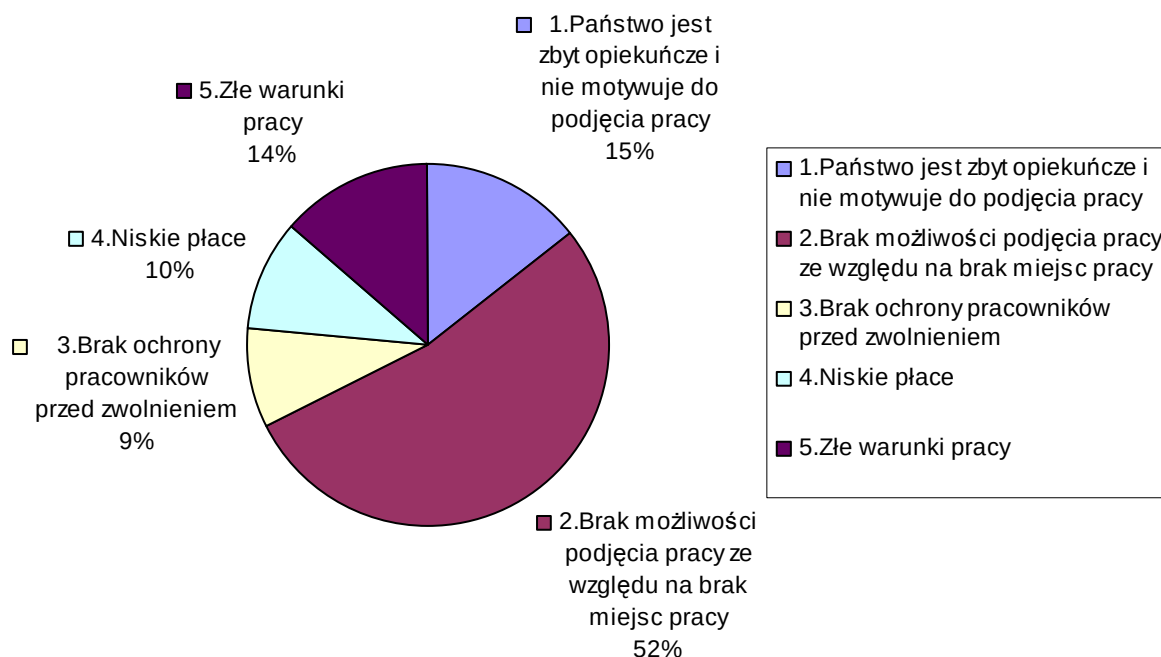

Z opinii wyrażonych przez osoby badane wynika, iż najważniejszą przyczyną bezrobocia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w Polsce jest ich zdaniem brak miejsc pracy, złe warunki pracy i niskie wynagradzania za pracę. Rozkład wyników dla zmiennej przyczyna bezrobocia osób niepełnosprawnych w Polsce prezentuje tabela 103 i wykres 103.

Tabela 103. „Dlaczego Pani/Pana zdaniem w Polsce duża liczba osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym pozostaje bez pracy?”

„Dlaczego Pani/Pana zdaniem w Polsce duża liczba osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym pozostaje bez pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Państwo jest zbyt opiekuńcze i nie motywuje do podjęcia pracy	48	10,4	14,6
Brak możliwości podjęcia pracy ze względu na brak miejsc pracy	175	37,8	53,1
Brak ochrony pracowników przed zwolnieniem	29	6,3	8,7
Niskie płace	33	7,1	10,0
Złe warunki pracy	45	9,7	13,6
Ogółem	330	71,3	100,0
Brak danych	133	28,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 103. „Dlaczego Pani/Pana zdaniem w Polsce duża liczba osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym pozostaje bez pracy?”

Prawie wszystkie spośród osób badanych znają usługi Urzędu Pracy, a 75% także korzystało z tych usług. Rozkład wyników dla zmiennej „znajomość i korzystanie z usług Urzędu Pracy” prezentuje tabela 104.

Tabela 104. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja Urzędu Pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

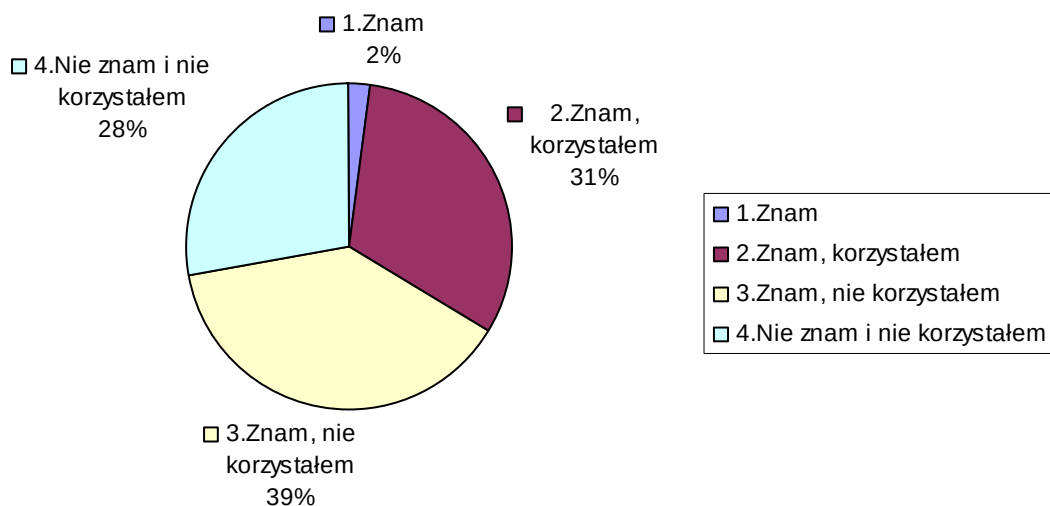
„Czy znana jest Pani/Panu instytucja Urzędu Pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Znam, korzystałem	341	73,7	75,0
Znam, nie korzystałem	108	23,3	23,7
Nie znam, nie korzystałem	6	1,3	1,3
Ogółem	455	98,3	100,0
Brak danych	8	1,7	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Brak wiedzy na temat istnienia prywatnych agencji pośrednictwa pracy zgłosił co czwarty respondent. Rozkład wyników dla zmiennej „znajomość i korzystanie z usług prywatnych agencji pośrednictwa pracy” prezentuje tabela 105 i wykres 105.

Tabela 105. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja prywatnych agencji pośrednictwa pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

„Czy znana jest Pani/Panu instytucja prywatnych agencji pośrednictwa pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Znam	7	1,5	2,3
Znam, korzystałem	96	20,7	31,4
Znam, nie korzystałem	117	25,3	38,3
Nie znam i nie korzystałem	86	18,6	28,1
Ogółem	306	66,1	100,0
Brak danych	157	33,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 105. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja prywatnych agencji pośrednictwa pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

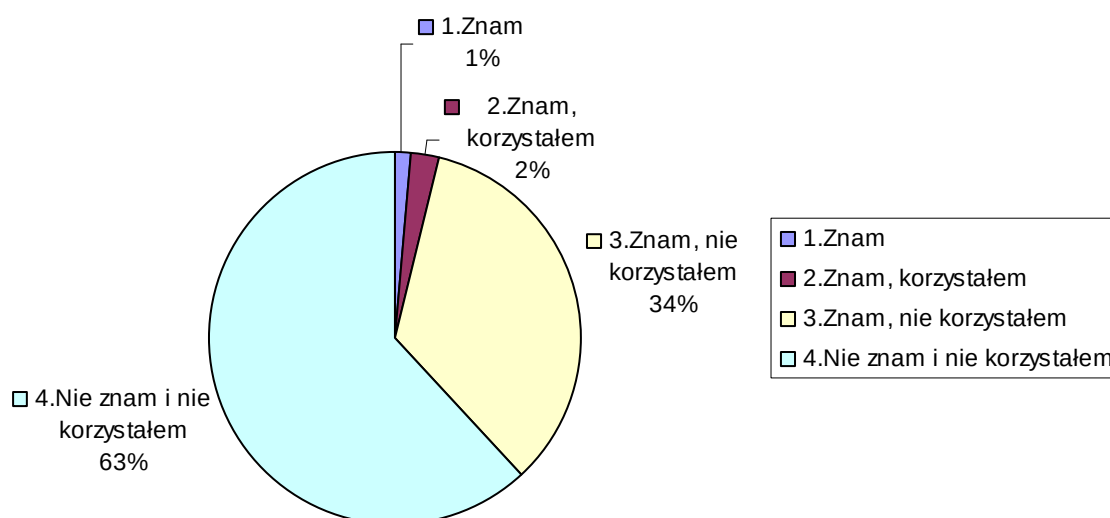

Mało znana jest instytucja Ochotniczych Hufców Pracy. O istnieniu tej instytucji wiedziało niecałe 40% respondentów. Korzystanie z ich pomocy deklarowało 2,5% osób ankietowanych. Rozkład wyników dla zmiennej „znajomość i korzystanie z usług Ochotniczych Hufców Pracy” prezentuje tabela 106 i wykres 106.

Tabela 106. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja Ochotniczych Hufców Pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

„Czy znana jest Pani/Panu instytucja Ochotniczych Hufców Pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Znam	4	,9	1,4
Znam, korzystałem	7	1,5	2,5
Znam, nie korzystałem	96	20,7	34,2
Nie znam i nie korzystałem	174	37,6	61,9
Ogółem	281	60,7	100,0
Brak danych	182	39,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 106. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja Ochotniczych Hufców Pracy i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

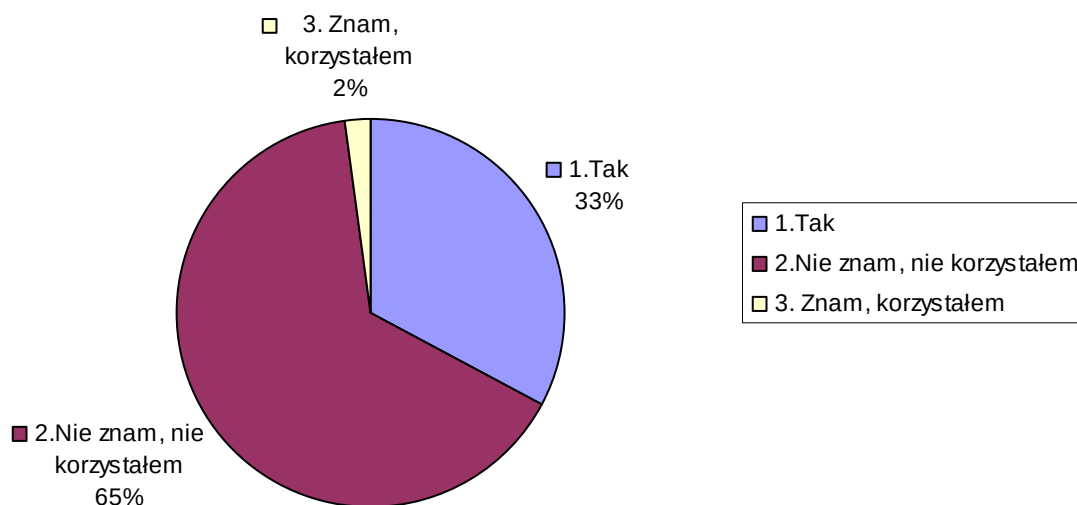

O istnieniu prywatnych agencji szkoleniowych wiedział niespełna co trzeci respondent, a korzystanie z ich usług deklarowało nieco ponad 2% osób badanych. Rozkład wyników dla zmiennej „znajomość i korzystanie z usług prywatnych agencji szkoleniowych” prezentuje tabela 107 i wykres 107.

Tabela 107. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja prywatnych agencji szkoleniowych i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

„Czy znana jest Pani/Panu instytucja prywatnych agencji szkoleniowych i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	92	19,9	32,6
Nie znam, nie korzystałem	183	39,5	65,3
Znam, korzystałem	6	1,3	2,1
Ogółem	281	60,7	100,0
Brak danych	182	39,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 107. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja prywatnych agencji szkoleniowych i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

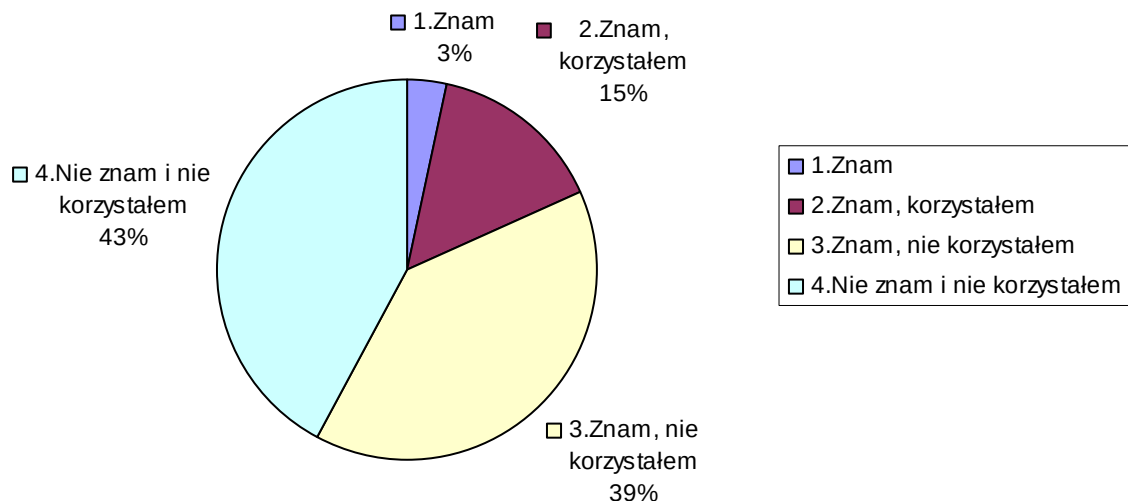

Ponad 57% badanych osób niepełnosprawnych posiadało wiedzę na temat Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, choć korzystanie z jego usług zadeklarowało zaledwie 15% ankietowanych. Rozkład wyników dla zmiennej znajomości i korzystania z PFRON prezentuje tabela 108 i wykres 108.

Tabela 108. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja PFRON i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

„Czy znana jest Pani/Panu instytucja PFRON i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Znam	11	2,3	3,4
Znam, korzystałem	49	10,6	15,1
Znam, nie korzystałem	128	27,6	39,4
Nie znam i nie korzystałem	137	29,7	42,1
Ogółem	325	70,2	100,0
Brak danych	138	29,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 108. „Czy znana jest Pani/Panu instytucja PFRON i czy kiedykolwiek Pani/Pan z niej korzystał(a)?”

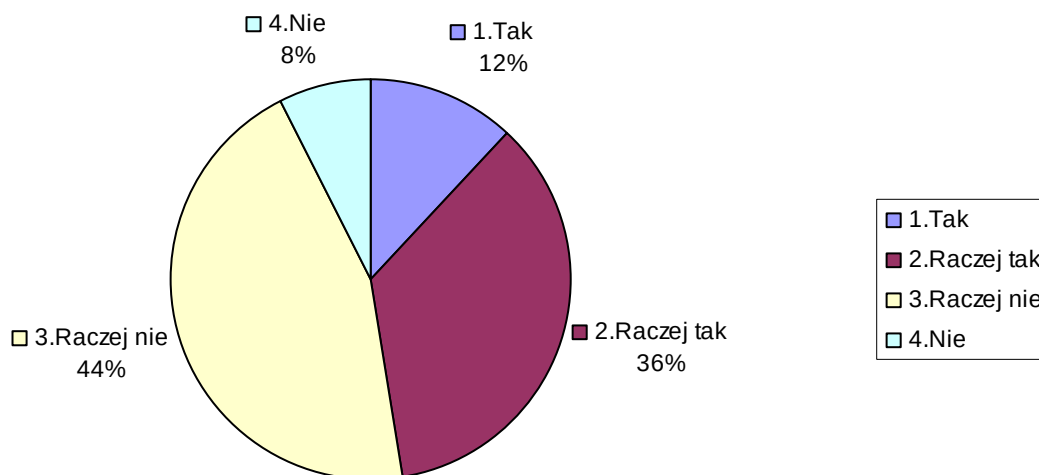

47% spośród osób, które znały instytucję Urzędu Pracy ocenia działania Urzędu Pracy jako skuteczne. Ocena skuteczności działania Urzędu Pracy udzielona przez respondentów została zestawiona w tabeli 109 i na wykresie 109.

Tabela 109. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja Urzędu Pracy jest skuteczna?”

„Czy Pani/Pana zdaniem instytucja Urzędu Pracy jest skuteczna?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	50	10,8	11,8
Raczej tak	150	32,6	35,5
Raczej nie	189	40,8	45,1
Nie	32	6,9	7,6
Ogółem	421	91,1	100,0
Brak danych	42	8,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 109. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja Urzędu Pracy jest skuteczna?”

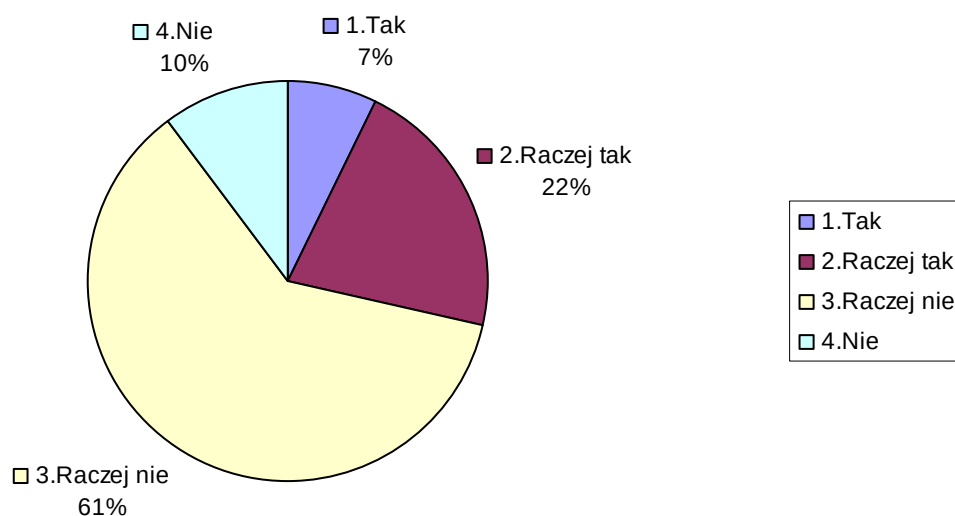

Na tym tle znacznie gorzej wypadła ocena skuteczności działania prywatnych agencji pośrednictwa pracy. Skuteczność działania prywatnych agencji pracy była oceniana pozytywnie przez niecałe 30% korzystających z jej usług. Udzielona przez respondentów ocena skuteczności prywatnych agencji pośrednictwa pracy została zestawiona w tabeli 110 i na wykresie 110.

Tabela 110. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja prywatnych agencji pośrednictwa pracy jest skuteczna?”

„Czy Pani/Pana zdaniem instytucja prywatnych agencji pośrednictwa pracy jest skuteczna?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	16	3,4	7,1
Raczej tak	48	10,4	21,5
Raczej nie	136	29,4	61,1
Nie	23	5,0	10,3
Ogółem	223	48,2	100,0
Brak danych	240	51,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 110. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja prywatnych agencji pośrednictwa pracy jest skuteczna?”

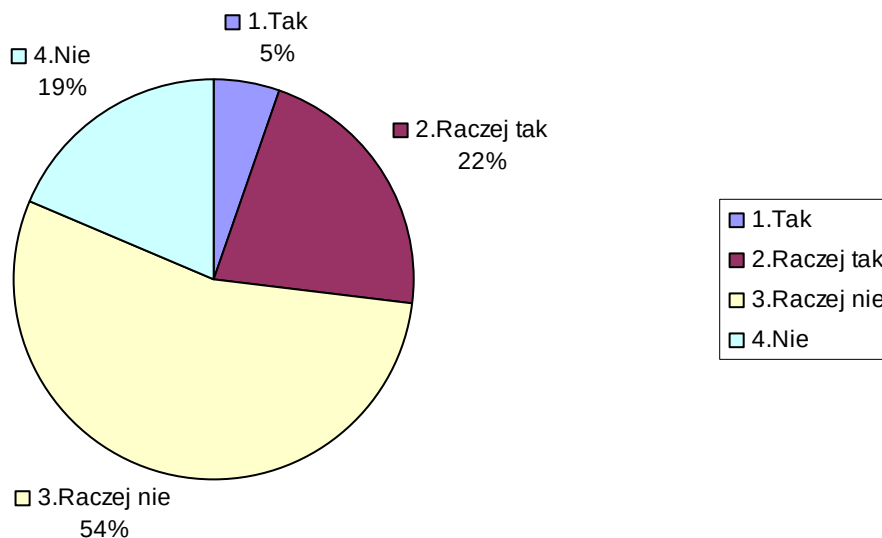

Sceptycznie wobec skuteczności działania Ochotniczych Hufce Pracy odniosło się ponad 70% spośród osób, które miały kontakt lub znają tę instytucję. Udzielona przez respondentów ocena skuteczności Ochotniczych Hufców Pracy została zestawiona w tabeli 111 oraz na wykresie 111.

Tabela 111. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja Ochotniczych Hufców Pracy jest skuteczna?”

„Czy Pani/Pana zdaniem instytucja Ochotniczych Hufców Pracy jest skuteczna?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	7	1,5	5,2
Raczej tak	29	6,3	21,6
Raczej nie	73	15,7	54,5
Nie	25	5,4	18,7
Ogółem	134	28,9	100,0
Brak danych	329	71,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 111. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja Ochotniczych Hufców Pracy jest skuteczna?”

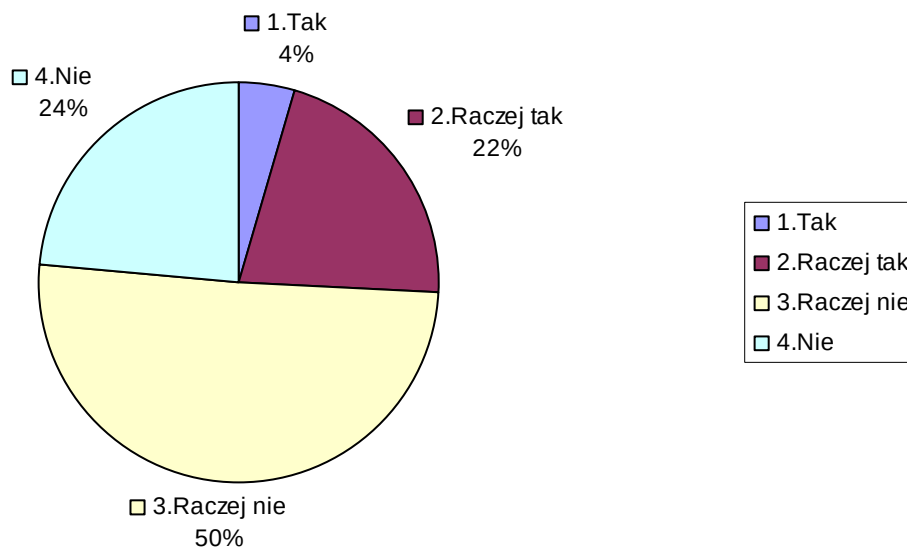

Pozytywną opinią wśród co czwartego uczestnika badania cieszyły się prywatne agencje organizujące kursy i szkolenia zawodowe. Udzielona przez respondentów ocena skuteczności prywatnych agencji szkoleniowych została zestawiona w tabeli 112 i na wykresie 112.

Tabela 112. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja prywatnych agencji szkoleniowych jest skuteczna?”

„Czy Pani/Pana zdaniem instytucja prywatnych agencji szkoleniowych jest skuteczna?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	6	1,3	4,3
Raczej tak	30	6,5	21,6
Raczej nie	70	15,1	50,4
Nie	33	7,1	23,7
Ogółem	139	30,0	100,0
Brak danych	324	70,0	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 112. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja prywatnych agencji szkoleniowych jest skuteczna?”

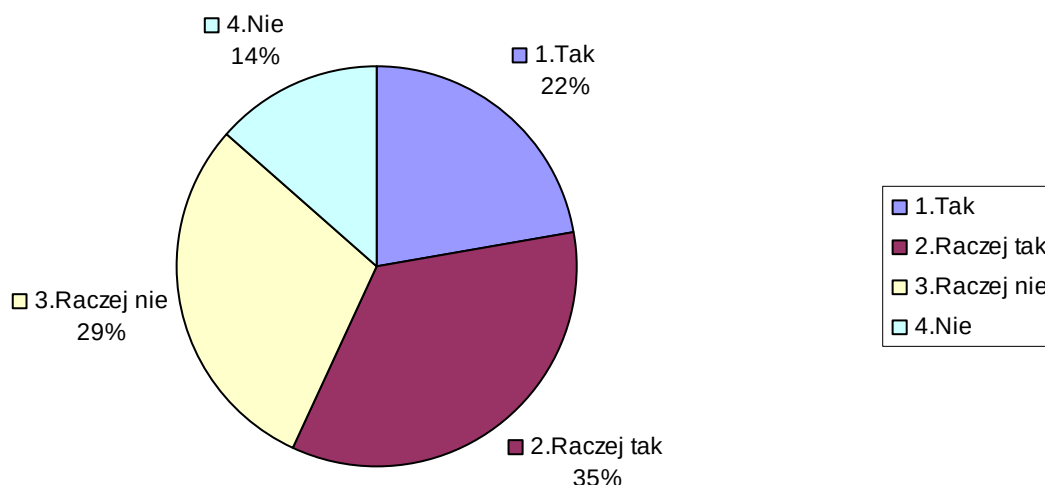

Wśród osób, które korzystały lub znają instytucję PFRON ponad 55% deklaruowało zaufanie co do skuteczności działań podejmowanych przez tę instytucję dla wspomagania osób niepełnosprawnych. Rozkład wyników dla tej zmiennej prezentuje tabela 113 i wykres 113.

Tabela 113. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja PFRON jest skuteczna?”

„Czy Pani/Pana zdaniem instytucja PFRON jest skuteczna?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	38	8,2	22,4
Raczej tak	59	12,7	34,7
Raczej nie	50	10,8	29,4
Nie	23	5,0	13,5
Ogółem	170	36,7	100,0
Brak danych	293	63,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 113. „Czy Pani/Pana zdaniem instytucja PFRON jest skuteczna?”

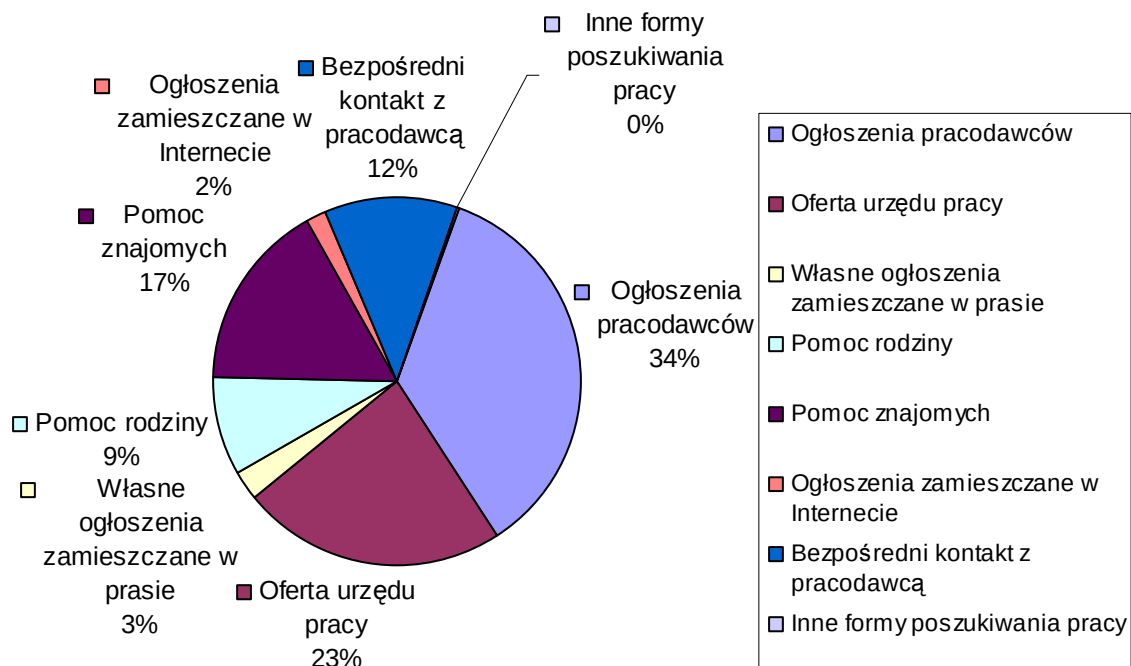

Jak wynika z wypowiedzi udzielonych przez osoby badane, w czasie poszukiwania pracy najczęściej osób korzystało z ogłoszeń pracodawców zamieszczanych w prasie codziennej. Co czwarty respondent korzystał przy poszukiwaniu pracy głównie z oferty Urzędu Pracy. Co piąty respondent rozpoczynając poszukiwanie pracy był skłonny skorzystać z pomocy rodziny lub znajomych. Podejmowanie bezpośredniego kontaktu z pracodawcą zgłaszał co dziesiąty respondent. Rozkład wyników dla zmiennej „sposoby poszukiwania pracy” prezentuje tabela 114 i tabela 114.

Tabela 114. Sposoby poszukiwania pracy

Sposoby poszukiwania pracy	Ilość	Procent	Procent ważnych
Ogłoszenia pracodawców	98	21,5	35,3
Oferta urzędu pracy	64	13,7	23,1
Własne ogłoszenia zamieszczane w prasie	7	1,5	2,5
Pomoc rodziny	24	5,1	8,7
Pomoc znajomych	46	9,9	16,6
Ogłoszenia zamieszczane w Internecie	5	1,0	1,9
Bezpośredni kontakt z pracodawcą	32	6,9	11,5
Inne formy poszukiwania pracy	1	,2	,4
Ogółem	277	59,8	100,0
Brak danych	186	40,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 114. Sposoby poszukiwania pracy

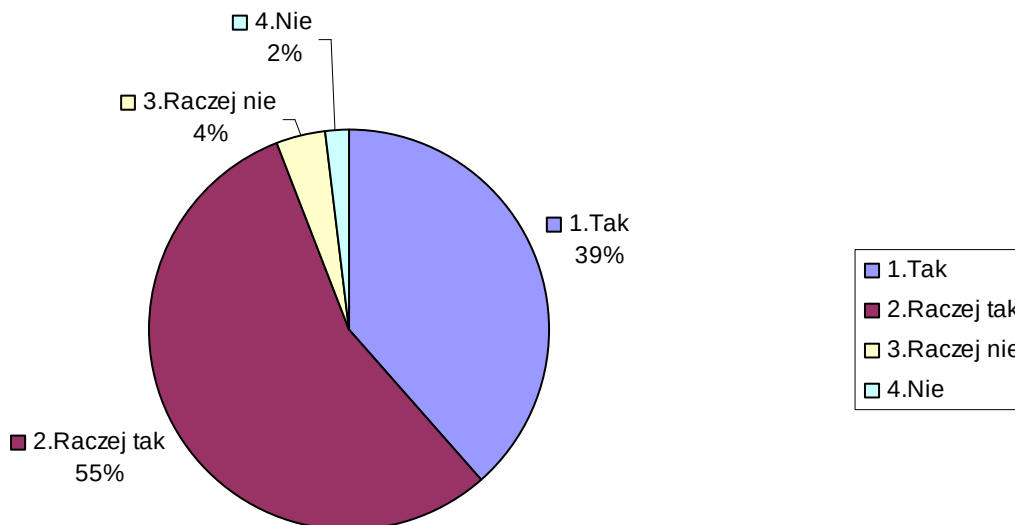

Gotowość do uczestniczenia w rehabilitacji zawodowej dla zwiększenia własnych szans na rynku pracy zadeklarowało około 94% niepełnosprawnych osób ankietowanych. Jedynie 2% spośród respondentów kategorycznie zaprzeczyło takiej możliwości. Rozkład wyników dla zmiennej gotowość podjęcia rehabilitacji zawodowej prezentuje tabela 115 i wykres 115.

Tabela 115. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) uczestniczyć w rehabilitacji zawodowej?”

„Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) uczestniczyć w rehabilitacji zawodowej?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	173	37,4	38,6
Raczej tak	249	53,8	55,6
Raczej nie	17	3,7	3,8
Nie	9	1,9	2,0
Ogółem	448	96,8	100,0
Brak danych	15	3,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 115. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) uczestniczyć w rehabilitacji zawodowej?”

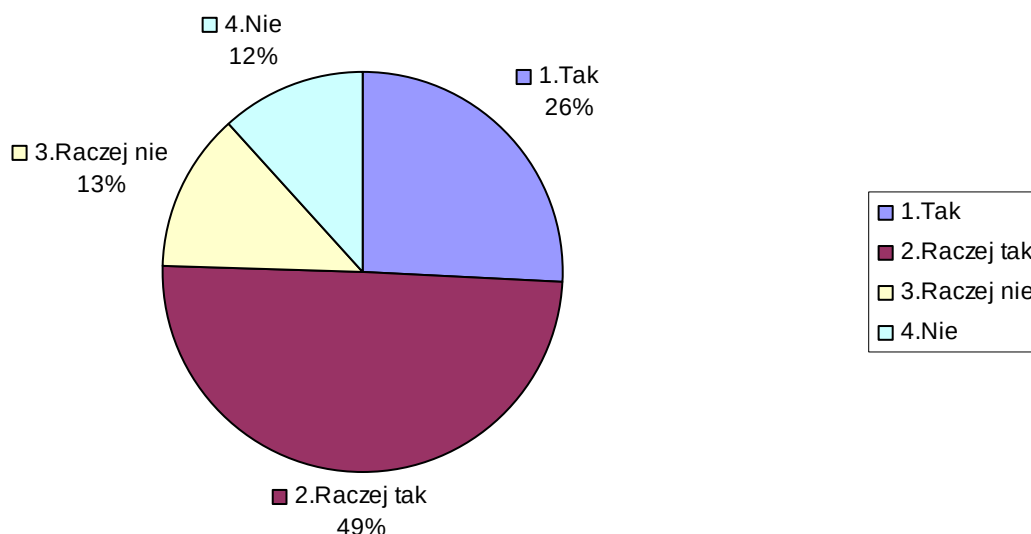

Gotowość do podjęcia zatrudnienia w domu, na przykład w formie telepracy lub e-zatrudnienia deklarowało ponad 75% osób niepełnosprawnych. Z wielu względów praca taka może być dla osób niepełnosprawnych łatwiejsza do utrzymania z racji większej elastyczności warunków pracy w domu, dostosowanej do indywidualnych potrzeb i możliwości osoby. Częstość zgłaszania gotowości do podjęcia tak innowacyjnych form zatrudnienia świadczy o dość dobrej adaptacji osób niepełnosprawnych do zmieniających się warunków rynku pracy. Rozkład wyników dla tej zmiennej prezentuje tabela 116 i wykres 116.

Tabela 116. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) podjąć telezatrudnienie, e-zatrudnienie lub pracę w domu?”

„Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) podjąć telezatrudnienie, e-zatrudnienie lub pracę w domu?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	114	24,6	25,9
Raczej tak	219	47,3	49,7
Raczej nie	56	12,1	12,7
Nie	52	11,2	11,7
Ogółem	441	95,2	100,0
Brak danych	22	4,8	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 116. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) podjąć telezatrudnienie, e-zatrudnienie lub pracę w domu?”

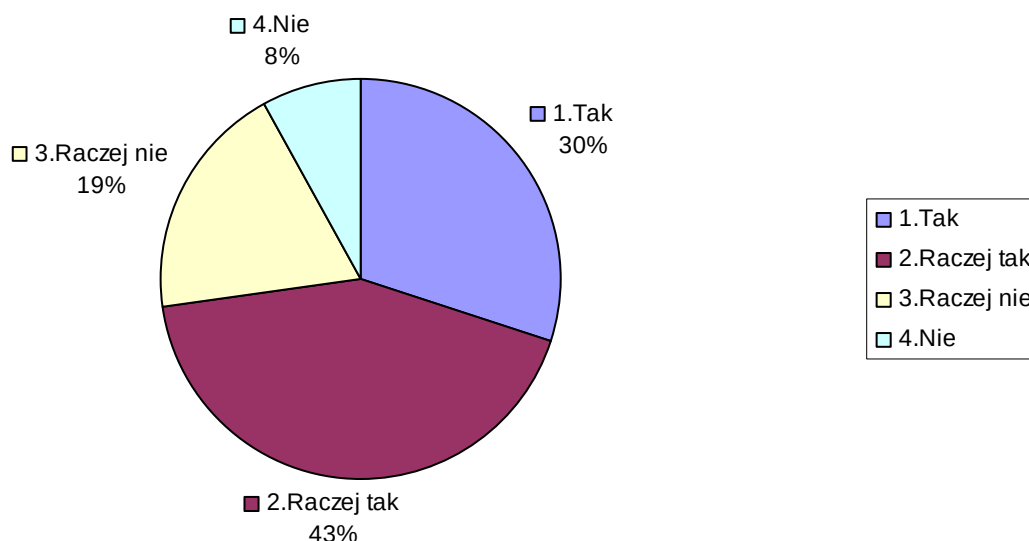

Prawie 75% osób badanych deklarowało chęć podjęcia dodatkowej edukacji lub doskonalenia dla uzyskania pracy. Należy zauważyć, iż osoby niepełnosprawne są często bardziej zmotywowane do podjęcia pracy niż osoby zdrowe, co może się wiązać z ich dużą subiektywną potrzebą samorealizacji i kompensacji własnych ograniczeń. Rozkład wyników zmiennej „zainteresowanie dodatkowym kształceniem” prezentuje tabela 117 i wykres 117.

Tabela 117. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) rozpocząć dodatkową edukację lub doskonalenie?”

„Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonny(y) rozpocząć dodatkową edukację lub doskonalenie?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	133	28,7	29,9
Raczej tak	191	41,3	42,9
Raczej nie	85	18,4	19,1
Nie	36	7,7	8,1
Ogółem	445	96,1	100,0
Brak danych	18	3,9	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 117. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) rozpocząć dodatkową edukację lub doksztalcanie?”

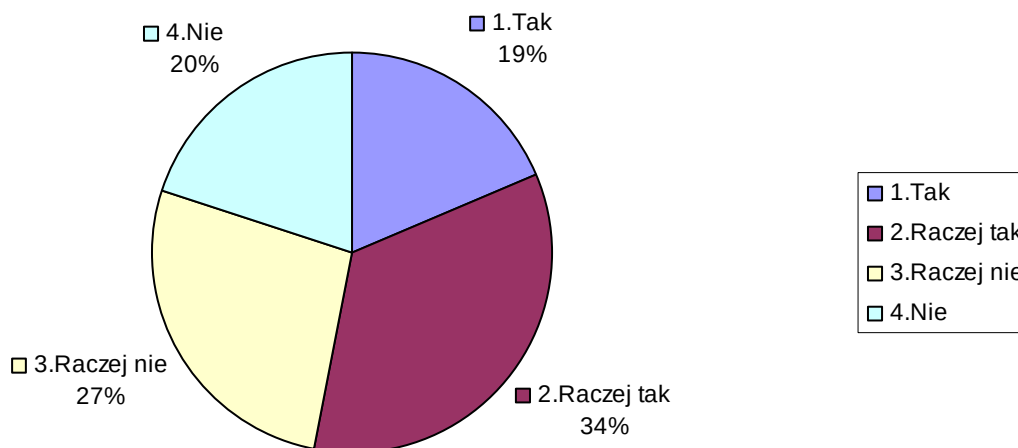

Nieco ponad połowa osób badanych deklarowała gotowość zakupu narzędzi pracy dla zwiększenia swoich szans na rynku pracy. Rozkłady wyników dla zmiennej „zakup narzędzi pracy” prezentuje tabela 118 i wykres 118.

Tabela 118. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) zainwestować w zakup narzędzi pracy?”

„Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) zainwestować w zakup narzędzi pracy?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	83	17,9	18,7
Raczej tak	152	32,9	34,3
Raczej nie	119	25,7	26,9
Nie	89	19,2	20,1
Ogółem	443	95,7	100,0
Brak danych	20	4,3	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 118. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) zainwestować w zakup narzędzi pracy?”

Nieco ponad 60% spośród badanych osób niepełnosprawnych byłoby skłonnych podjąć zatrudnienie w systemie zmianowym. Rozkład wyników dla zmiennej „praca w systemie zmianowym” prezentuje tabela 119 i wykres 119.

Tabela 119. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć zatrudnienie w systemie zmianowym?”

„Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć zatrudnienie w systemie zmianowym?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Tak	85	18,4	19,1
Raczej tak	195	42,1	44,0
Raczej nie	79	17,0	17,8
Nie	85	18,4	19,1
Ogółem	444	95,9	100,0
Brak danych	19	4,1	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 119. „Czy dla zdobycia pracy był(a)by Pani/Pan skłonna(y) podjąć zatrudnienie w systemie zmianowym?”

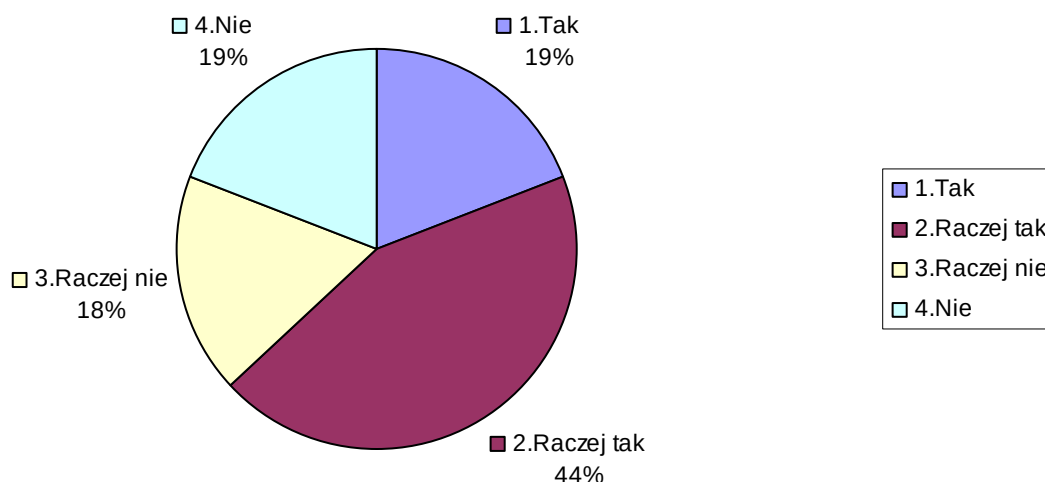

Tabela 119a przedstawia zależność pomiędzy stopniem niepełnosprawności a deklaracjami osób badanych, czy dla zdobycia pracy zdecydowaliby się na pracę w systemie zmianowym. Zwraca uwagę duża grupa osób, niezależnie od stopnia niepełnosprawności, które nie są zainteresowane podjęciem tego typu pracy.

Tabela 119A. Stopień niepełnosprawności a zainteresowanie podjęciem zatrudnienia w systemie zmianowym

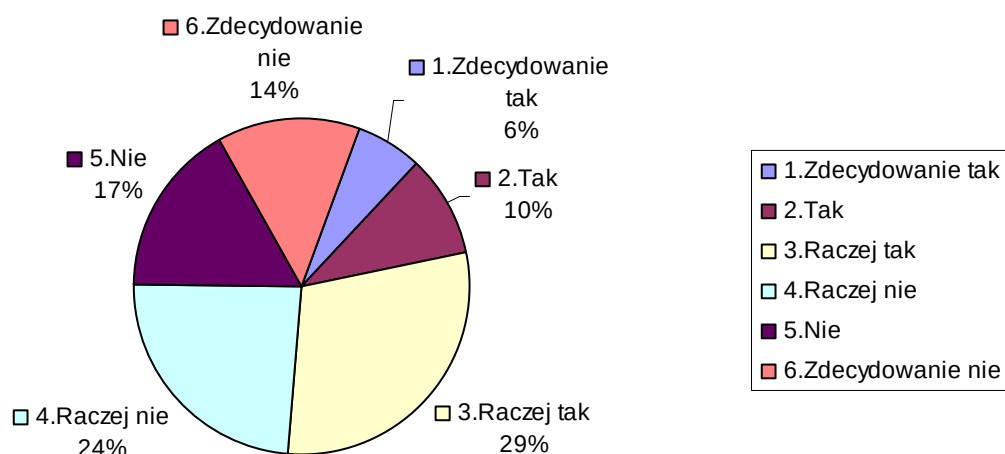
		Zainteresowanie podjęciem pracy w systemie zmianowym				Procent ważnych
		Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	9	81	21	13	124
	Umiarkowany	31	69	28	43	171
	Lekki	45	44	28	28	145
Ogółem		85	194	77	84	440

Blisko połowa osób badanych deklarowała, iż bierze pod uwagę możliwość rozpoczęcia własnej możliwości gospodarczej. Wyniki dla zmiennej „założenie własnej działalności gospodarczej” prezentuje tabela 120 i wykres 120.

Tabela 120. „Czy bierze Pani/Pan pod uwagę możliwość rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej?”

„Czy bierze Pani/Pan pod uwagę możliwość rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej?”	Ilość	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	29	6,2	6,4
Tak	44	9,5	9,7
Raczej tak	135	29,2	29,8
Raczej nie	108	23,3	23,8
Nie	75	16,2	16,6
Zdecydowanie nie	62	13,4	13,7
Ogółem	453	97,8	100,0
Brak danych	10	2,2	
Ogółem ważnych	463	100,0	

Wykres 120. . „Czy bierze Pani/Pan pod uwagę możliwość rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej?”

Wśród przyczyn niepopularności działalności gospodarczej wśród osób badanych dominowały ograniczenia finansowe i obawa przed ryzykiem, a blisko co czwarty respondent krytycznie oceniał swoje zdolności organizacyjne i przedsiębiorczość. Rozkład wyników dla zmiennej „przyczyna, dla której osoba nie jest zainteresowana podjęciem własnej działalności gospodarczej” prezentuje tabela 121.

Tabela 121. Przyczyny braku zainteresowania rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej

Przyczyny braku zainteresowania rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej	Ilość	Procent	Procent ważnych
Biurokratyzacja procedur	19	4	11,5
Ograniczenia finansowe i obawa przed ryzykiem	86	18,7	52,5
Konieczność opłacania składek ZUS	21	4,5	12,8
Brak zaradności, przedsiębiorczości	38	8,2	23,2
Ogółem	164	35,4	100,0
Brak danych	299	64,6	
Ogółem ważnych	463	100,0	

III. Podsumowanie najważniejszych wniosków z badań.

1. W badaniu niezależnie uzyskane zostały wyniki potwierdzające generalny rozkład badanych zmiennych prezentowany w zbiorczych zestawieniach Urzędu Statystycznego w Szczecinie w zakresie najważniejszych cech doboru próby do badania.
2. Połowa spośród badanych osób niepełnosprawnych uzyskiwała na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności świadczenia pieniężne (głównie rentę inwalidzką, rzadziej zasiłek stały z OPS lub zasiłek pielęgnacyjny). Pozostałe osoby niepełnosprawne nie miały prawa do świadczeń lub nie pobierały świadczeń pomimo posiadanego orzeczenia.
3. Wśród osób badanych swoją sytuację finansową jako trudną lub bardzo trudną określało 40%, tyle samo respondentów stwierdzało, iż uzyskiwane dochody wystarczają wyłącznie na zaspokojenie podstawowych potrzeb.
4. Blisko 40% respondentów jako główne źródło utrzymania deklaroowało rentę inwalidzką, a 37% dochody z pracy.
5. Większość spośród osób badanych deklaruje, iż planowanie drogi zawodowej w ich przypadku miało miejsce już w czasie kontynuacji nauki i miało wpływ na wybór kierunków dalszego kształcenia.
6. Opinie respondentów o jakości umiejętności praktycznych, w jakie wyposażyla ich ukończona szkoła, umożliwiających podjęcie pracy zawodowej były mocno podzielone. Nieznacznie więcej ponad połowa spośród respondentów oceniała ich jako pozytywnie, nieznacznie mniej niż połowa uznawała je za niewystarczające.
7. Co dziesiąty respondent w okresie, kiedy prowadzone było badanie kontynuował naukę, a kolejnych 36% ankietowanych deklaroowało chęć podjęcia nauki dla zwiększenia swoich szans na rynku pracy, choć większość spośród tych osób nie miała skonkretyzowanych planów co do kierunku dalszego kształcenia.
8. Brak znajomości jakiegokolwiek języka obcego zgłosiło 47% badanych osób niepełnosprawnych. Znajomość dowolnego języka na poziomie biegłym deklaroowało tylko 4,7% ankietowanych.
9. Prawo jazdy kategorii B posiadało nieco ponad 60% osób badanych.
10. Wśród respondentów 40% stanowiły osoby zatrudnione, a pozostałe osoby badane deklaroowały brak zatrudnienia.

11. Wśród osób pozostających bez pracy, co trzecia nie miała żadnego doświadczenia zawodowego, a kolejne 40% stanowiły osoby trwale bezrobotne, pozostające bez pracy w okresie powyżej 3 lat do momentu przeprowadzania badania.
12. Ponad 60% spośród ankietowanych osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy było zarejestrowanych w Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. Jako osoby bezrobotne z prawem do zasiłku było zarejestrowanych w Urzędzie Pracy zaledwie 1,3% osób badanych osób niezatrudnionych.
13. Wśród osób pozostających bez pracy, ale posiadających doświadczenie zawodowe najczęściej deklarowanym powodem utraty zatrudnienia było przejście na rentę inwalidzką związane z pogorszeniem stanu zdrowia i brakiem możliwości wykonywania dotychczasowej pracy.
14. Około 75% spośród osób niezatrudnionych deklarowało chęć podjęcia pracy, podobny odsetek badanych deklarował także aktywne poszukiwanie zatrudnienia (choć bez satysfakcjonującego rezultatu).
15. Wśród przyczyn pozostawania bez pracy najczęściej wymieniany był przez osoby niepełnosprawne stan zdrowia oraz brak miejsc pracy.
16. Blisko połowa osób niezatrudnionych zgłaszała zainteresowanie odbyciem szkolenia zawodowego z zastrzeżeniem, że miałyby to być szkolenie bezpłatne. Większość spośród osób niepełnosprawnych zainteresowanych podjęciem szkolenia zawodowego nie miało jasno określonych planów w zakresie rodzaju kursu, jaki chcieliby podjąć. Dominującym motywem doboru szkolenia, jakie chcieliby odbyć było zwiększenie swoich szans na rynku pracy.
17. Co czwarta spośród osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy deklarowała chęć i gotowość podjęcia przekwalifikowania zawodowego, choć osoby te nie miały skonkretyzowanych planów co do kwalifikacji zawodowych jakie chciałyby zdobyć. Brak zainteresowania przekwalifikowaniem zawodowym pozostałe osoby niezatrudnione uzasadniały najczęściej złym stanem zdrowia.
18. Większość osób badanych nigdy nie brała udziału w szkoleniach zawodowych lub w kursach doszkalających. Jedynie 7,5% osób badanych deklarowało, iż brało udział w płatnych szkoleniach zawodowych lub kursach.
19. Blisko 30% osób podejmujących doszkalanie w trakcie zatrudnienia podejmowało tę aktywność zgodnie z zaleceniem pracodawcy, a co dziesiąta szkoląca się osoba uczestniczyła w kursach organizowanych przez samego pracodawcę.

20. Prawie wszystkie badane osoby zatrudnione – 96% były skłonne stwierdzić, iż osoby sprawne i niepełnosprawne są w ich miejscu zatrudnienia traktowane w ten sam sposób, co świadczy o pozytywnych zjawiskach następujących w obszarze integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.
21. Blisko 90% respondentów potwierdzało równość płci w dostępie do awansu zawodowego.
22. Najbardziej pożądaną formą pracy przez osoby niezatrudnione jest praca na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze godzin, choć część z osób pracujących w pełnym wymiarze godzin deklarowała chęć zmiany wymiaru pracy na pół etatu.
23. Większość osób badanych za najkorzystniejsze dla pracowników niepełnosprawnych pod względem zapewnienia odpowiednich warunków pracy uznała firmy i instytucje państwowe. Tylko co dziesiąta uznała za taką instytucję firmę prywatną, a co piąty respondent najkorzystniejsze warunki pracy był skłonny przyporządkować prowadzeniu własnej działalności gospodarczej, co wiąże się z wysoką elastycznością sposobów i wymiaru czasowego pracy i może mieć szczególnie duże znaczenie właśnie dla osób niepełnosprawnych, o indywidualnych możliwościach kompensacji posiadanej niepełnosprawności.
24. Osoby zatrudnione były w większości zadowolone z aktualnego miejsca zatrudnienia, wykonywały zazwyczaj pracę na podstawie umowy o pracę w firmie prywatnej, a relacje w miejscu pracy oceniało jako dobre. Jednocześnie jednak, co piąta spośród badanych osób zatrudnionych rozważała możliwość zmiany pracy.
25. Większość spośród badanych osób zatrudnionych stwierdzała brak dodatkowego systemu motywowania pracowników w ich miejscu pracy, co piąty ankietowany wskazywał na kontrolę jako formę motywowania pracowników. Część spośród osób badanych deklarowała, iż w ich miejscach pracy stosowane są pochwały słowne, a co dziesiąty respondent wskazywał na stosowanie przez jego pracodawcę wysokich zarobków dla motywowania pracowników.
26. Głównym motywem deklarowanej chęci zmiany pracy była perspektywa uzyskiwania wyższych dochodów. Jako motywu zmiany pracy żadna z badanych osób niepełnosprawnych nie podała czynników związanych z ochroną zdrowia.
27. Część spośród badanych niepełnosprawnych osób pracujących była gotowa stwierdzić, iż pracodawca podejmuje pewien wysiłek dla adaptacji miejsca pracy do możliwości konkretnego niepełnosprawnego pracownika. Sposoby adaptacji miejsca pracy przez pracodawcę podawane przez osoby ankietowane to najczęściej ergonomiczny sprzęt,

zakupienie wspomagających środków technicznych, umożliwienie pracownikom niepełnosprawnym wykonywania pracy w elastycznych godzinach pracy.

28. Spośród badanych osób z doświadczeniem zawodowym 40% stwierdzało, iż ich aktualny lub ostatni pracodawca chętnie zatrudniał osoby niepełnosprawne oraz wspierał je na zajmowanych stanowiskach pracy. Co trzeci respondent był skłonny przyjąć, iż jego ostatni lub aktualny pracodawca niechętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne, a 27% że ich obecny lub ostatni pracodawca co prawda chętnie zatrudnia osoby niepełnosprawne, natomiast nie wspiera ich po podjęciu zatrudnienia.
29. Prawie połowa osób badanych deklarowała, iż rozważa w mniejszym lub większym stopniu możliwość założenia własnej działalności gospodarczej. Przeszkody na drodze do osiągnięcia tego celu przedstawiane przez respondentów to głównie ograniczenia finansowe oraz niska przedsiębiorczość, jako cecha indywidualna.
30. Aż połowa spośród klientów Urzędów Pracy była skłonna pozytywnie oceniać skuteczność tej instytucji. Prywatne agencje pracy były znane $\frac{3}{4}$ osób badanych i oceniane pozytywnie przez blisko 40% osób, które kiedykolwiek korzystały z ich usług. Działalność Ochotniczych Hufców Pracy była znana zaledwie 40% osób ankietowanych, zaledwie 2,5% osób badanych deklaroowało korzystanie ze wsparcia tej instytucji a jej funkcjonowanie jako pozytywne oceniało 30% z klientów. Działalność prywatnych agencji szkoleniowych była znana 40% osób badanych, lecz tylko 2% respondentów przyznawało, iż korzystało z usług takiej instytucji. Najwyższym zaufaniem co do skuteczności działania cieszył się wśród respondentów Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który był znany 57% ankietowanych, 15% respondentów miało z nim kontakt, z czego 55% pozytywnie ocenia jego skuteczność w realizowaniu przypisanych celów rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
31. Większość spośród badanych osób pracujących deklarowała niski staż pracy w obecnym lub ostatnim miejscu zatrudnienia oraz wykonywanie pracy umysłowej i pracę głównie w sektorze usług. Tylko 27,5% spośród badanych osób pracujących było zatrudnionych w warunkach pracy chronionej.
32. Wśród pracujących osób badanych występowała wysoka niepewność co do trwałości i bezpieczeństwa zatrudnienia. Blisko 60% niepełnosprawnych osób zatrudnionych uważało, iż są zagrożone bezrobociem. Część z tych osób nie obawiała się jednak utraty pracy, co częściowo może być związane z posiadaniem przez pewną część osób zagrożonych bezrobociem świadczeń pieniężnych z tytułu inwalidztwa lub stopnia

niepełnosprawności, co pozwala im nie obawiać się nagłej całkowitej utraty środków do życia.

33. Wśród badanych osób niepełnosprawnych stwierdzono wysoką wiedzę i świadomość dotyczącą alternatywnych form zatrudnienia. Znajomość takich form pracy jak telepraca czy e-praca deklarowało blisko 77% osób ankietowanych. 65% osób badanych uznawała ich równorzędność z tradycyjnymi formami zatrudnienia, a 60% było gotowych do podjęcia tego typu zatrudnienia. Dla osób niepełnosprawnych praca w domu jest często jedyną możliwością rehabilitacji zawodowej i nie traktują jej one jako gorszej formy zatrudnienia od form tradycyjnych.
34. Wśród czynników zmniejszających szanse osoby na zależenie pracy, badane osoby niepełnosprawne często wymieniały stopień niepełnosprawności (67% respondentów uważała ten czynnik za znaczący).
35. Wśród znanych sobie form rehabilitacji zawodowej osoby badane wymieniały najczęściej staże zawodowe, Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, pożyczki na rozpoczęcie działalności zawodowej, refundację stanowisk pracy zajmowanych przez osoby niepełnosprawne, doradztwo zawodowe, turnusy rehabilitacyjne, wsparcie psychologiczne. Jednocześnie prawie 92% badanych osób niepełnosprawnych nigdy nie korzystało z powyższych form rehabilitacji lub wsparcia.
36. Nieco ponad połowa badanych osób niepełnosprawnych była skłonna uznać pozytywny wpływ korzystania z doradztwa zawodowego na możliwość znalezienia pracy i podjęcia zatrudnienia.
37. Wśród czynników mających szczególnie duży wpływ na zwiększenie szans znalezienia i podjęcia zatrudnienia najczęściej przywoływane było przez respondentów wykształcenie, kontynuowanie nauki, doszkalanie i korzystanie z pośrednictwa Urzędów Pracy oraz form rehabilitacji zawodowej.
38. Wśród niepełnosprawnych mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego dominuje przekonanie o złej sytuacji na polskim rynku pracy osób niepełnosprawnych (86,5%) i prawie tyle samo respondentów za niekorzystną uważa sytuację osób niepełnosprawnych na regionalnym rynku pracy. Jednocześnie 40% respondentów uważa, iż ta niekorzystna sytuacja nie ulegnie zmianie w ciągu najbliższego roku. Jednak dość wysoki odsetek osób badanych – 35%, z tej wyjątkowo do niedawna dyskryminowanej na rynku pracy grupy osób niepracujących był skłonny wyrazić opinię, iż sytuacja na regionalnym rynku pracy osób niepełnosprawnych ulegnie w ciągu najbliższego roku poprawie.

39. Większość (81%) spośród osób ankietowanych nisko oceniała swoje szanse na znalezienie pracy lub zmianę pracy na lepszą, co łączyło się z niską oceną własnych kwalifikacji zawodowych przez blisko połowę osób ankietowanych.
40. Wśród najpoważniejszych trudności z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne na rynku pracy w wypowiedziach osób badanych pojawiały się takie problemy jak: brak dostatecznej ilości miejsc pracy chronionej, brak zainteresowania niepełnosprawnymi pracownikami przez pracodawców, bariery architektoniczne, brak informacji, odrzucenie, obojętność, brak wyrozumiałości i zrozumienia ze strony pracodawcy, dyskryminacja, brak środków komunikacji zapewniających transport do miejsc pracy, niskie możliwości przekwalifikowania zawodowego, wysokie koszty rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej.
41. Najczęściej pojawiającymi się pomysłami na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy, a zarazem oczekiwanymi formami wsparcia była możliwość pokrywania kosztów adaptacji miejsc pracy, pośrednictwo pracy, poradnictwo, doskonalenie zawodowe, zapewnianie transportu, akcje edukacyjne mające na celu promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności kredytów, pomoc prawna, zmiany świadomości społecznej dotyczące pracy osób niepełnosprawnych.

IV. Metodologia badań.

4.1. WIELKOŚĆ I DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ

Badaniem została objęta reprezentatywna próba osób niepełnosprawnych – mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego, łącznie 494 osoby. Ze względu na jakość zgromadzonych danych (nasilenie błędów pominięcia) ostatecznie do analizy zakwalifikowano 463 zestawy danych kwestionariuszowych.

Dla zachowania reprezentatywności w badaniu zastosowano warstwowo-kwotowy dobór próby. W pierwszym etapie powarstwowano populację Województwa Zachodniopomorskiego na rozłączne populacje niższego rzędu, a więc rozdzielne warstwy, którymi były w badaniu poszczególne powiaty. Dobór liczebności reprezentantów z poszczególnych powiatów w próbie badawczej odbył się z zachowaniem proporcji udziału niepełnosprawnych mieszkańców danego powiatu w liczbie niepełnosprawnych mieszkańców całego Województwa Zachodniopomorskiego. Jako osoby niepełnosprawne przyjmowane były w badaniu wyłącznie te osoby, które w dniu badania posiadały ważne orzeczenie o niepełnosprawności z Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, decyzję lekarza orzecznika ZUS/KRUS lub decyzję KIZ. Do próby badawczej nie były kwalifikowane osoby legitymujące się branżowym orzeczeniem o poniesionym uszczerbku na zdrowiu MSWiA.

Drugi etap doboru próby badawczej stanowił dobór kwotowy w obrębie każdej z warstw, zapewniający w przybliżeniu reprezentatywność określonych cech badanej populacji w próbie badawczej. Rozkład cech kluczowych, za które przyjęto status na rynku pracy, płeć, wiek oraz poziom wykształcenia został określony na podstawie danych wtórnych publikowanych przez Urząd Statystyczny w Szczecinie. Podjęto również starania, aby dodatkowo na poziomie Województwa zapewnić reprezentatywny dobór próby pod względem stopnia niepełnosprawności. Ze względu na ograniczoną liczebność w próbie reprezentantów słabiej zaludnionych powiatów Województwa Zachodniopomorskiego, założona na etapie doboru próby reprezentatywność dla zmiennej niezależnej „wykształcenie” zachowana jest na poziomie badania wojewódzkiego, jednak na poziomie powiatów zdarzają się pewne odchylenia od reprezentatywności tej cechy.

Sugerowany przez koordynatora badań po korekcie pytań kwestionariuszowych przez Zleceniodawcę problem nieobjęcia badaniem znaczącej grupy osób z ustalonym stopniem z

definicji związanym z całkowitą niezdolnością do pracy został ostatecznie rozwiązany po ponownej konsultacji koordynatora badań ze Zleceniodawcą na rzecz włączenia do badania wymienionych osób niepełnosprawnych, co spowodowało konieczność zmiany instrukcji do badania kwestionariuszowego już w trakcie prowadzenia badania. Skuteczna i zorganizowana sprawozdawczość ankierów pozwoliła jednak na szybkie opanowanie sytuacji i ponowny dobór próby do badania. Zgodnie z art. 4 pkt 5 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zaliczenie do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza zatrudnienia osoby, nawet u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej w przypadku pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

4.2. METODY DOTARCIA DO RESPONDENTÓW

Ze względu na liczbę cech, które stanowiły podstawę doboru próby oraz długość kwestionariusza zastosowanego w badaniu, a także rozumiejąc specyfikę osób badanych, dla zapewnienia im możliwie najszerszego wsparcia informacyjnego oraz komfortu sytuacji badania zrezygnowano z próby telefonicznego docierania do respondentów. Znacznie łatwiej było dotrzeć do respondentów o określonych, założonych cechach w drodze badań terenowych prowadzonych przez ankierów zapoznanych z celem, metodą, wymogami i specyfiką badań, w części na terenie Powiatowych i Miejskich Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Dla uniknięcia błędów związanych z zakresem doboru próby (nieobjęcie lub nadmierne pokrycie) typowych dla badań prowadzonych przez ankierów w terenie, ankierzy posługiwali się rygorystycznymi instrukcjami doboru osób badanych. Pomimo trudności pod koniec badania związanych z ulokowaniem respondentów, którzy spełnialiby wszystkie konieczne cechy, i pomimo poważnego ograniczenia czasowego związanego z realizacją umowy, nie stwierdzono przypadków celowego niestosowania się do zaleceń koordynatora badania w zakresie doboru próby, w stopniu powodującym zafałszowanie wyników badania.

Niewielka część z kwestionariuszy ankiety wypełnianych było samodzielnie przez osoby badane, które wyraziły na to zgodę i zostały poinstruowane przez ankiera o sposobie udzielania odpowiedzi.

Zwiększenie uczestnictwa respondentów osiągnięto dzięki anonimowości badania oraz udzielaniu informacji o celu badania oraz nazwie Zleceniodawcy.

4.3. SPOSÓB ANALIZY DANYCH LICZBOWYCH

Na podstawie uzyskanych w badaniu wyników liczbowych przeprowadzone zostało frekwencjonowanie rozkładów odpowiedzi na wszystkie pytania umieszczone w kwestionariuszu ankiety wraz z tabulacją wszystkich wyników. Ze względu na niekompatybilność wielkości kafeterii poszczególnych pytań badawczych ich bezpośrednia analiza matematyczna nie była możliwa, a reinterpretacja dla celów statystycznych mogła przebiegać jedynie na drodze konstruowania tabel krzyżowych. Dla wybranych zmiennych skonstruowano więc tabele krzyżowe, a w przypadku pytań badawczych sformułowanych przez Zleceniodawcę w sposób sugerujący zainteresowanie korelacją pomiędzy wartościami poszczególnych zmiennych, przeprowadzono także analizę korelacji, która jednak nie potwierdziła statystycznej istotności związku pomiędzy żadną z analizowanych wartości zmiennych niezależnych i zmiennych zależnych.

Zbiorcze zestawienie odpowiedzi poszczególnych respondentów zostało przekazane Zleceniodawcy wraz z raportem końcowym w postaci arkusza MS Excel.

4.4. ZASTOSOWANE TECHNIKI BADAWCZE

Dla realizacji celów badawczych określonych przedmiotem badań sformułowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie – Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy posłużono się kwestionariuszem ankiety w brzmieniu zaakceptowanym ostatecznie przez Zleceniodawcę po konsultacji i korekcie w dniu 27.10.2006.

Zastosowany kwestionariusz był w dominującej części ustrukturyzowany, większość z pytań miała więc ustaloną, zamkniętą kafeterię odpowiedzi ze względu na łatwość tabulacji i analizy oraz możliwość ponownego zastosowania kwestionariusza w badaniach porównawczych po upływie czasu. Biorąc jednak pod uwagę, iż ustalenie wariantów odpowiedzi może stwarzać zagrożenie braku odzwierciedlenia stanu rzeczywistego, a także tendencyjności, szczególnie w przypadku gromadzenia danych z zakresu ludzkiej motywacji (czego dotyczyła część z pytań), w przypadku pytań z tego zakresu poza możliwymi do wyboru odpowiedziami respondentom pozostawiona była także swoboda w formułowaniu własnych, autentycznych odpowiedzi, które w zależności od założonej szczegółowości

prezentacji odpowiedzi osób ankietowanych na poszczególne pytania zostały w mniejszym lub większym stopniu skategoryzowane.

Jako że specyficzne problemy związane z rehabilitacją zawodową są kwestią w dużej mierze indywidualną, starano się umożliwić osobom ankietowanym wyrażanie własnych opinii, komentarzy, pomysłów, nadziei lub frustracji i niepokojów w ramach pytań otwartych. Zgromadzono w ten sposób bardzo interesujący materiał badawczy, który jednak ze względu na ograniczenia czasowe nie mógł zostać w pełni skategoryzowany.

Kwestionariusz ankiety zawierał także obszerną część dla szczegółowego określenia danych metryczkowych o charakterze zmiennych niezależnych, takich jak wielkość miejsca zamieszkania, powiat, wiek, płeć, wykształcenie, wyuczony zawód, liczba osób w gospodarstwie domowym, główne źródło utrzymania i inne.

Ostatecznie zastosowana w badaniu forma kwestionariusza ankiety stanowi załącznik do niniejszego raportu.

4.5. METODY NADZORU I KONTROLI

Wykonawca zobowiązał się do załączenia do rezultatów badań pisemnej ewaluacji raportu końcowego, pomimo to przeprowadzono również kontrolę pracy ankietatorów pod kątem doboru próby badawczej spośród osób nieznanymi i niespokrewnionych oraz faktycznego przeprowadzenia wywiadu w brzmieniu określonym zawartością kwestionariusza ankiety zastosowanego w badaniu.

Ilość wykonanych ankiet była na bieżąco relacjonowana przez ankietatorów koordynatorowi badań, a ich jakość została poddana kontroli po zakończeniu procesu badawczego. Każdy z kwestionariuszy musiał być opatrzony podpisem ankietera potwierdzającym, że badanie zostało przeprowadzone zgodnie z instrukcją. Ze względu na ograniczenia czasowe nie przeprowadzono analizy stopy kompletności dla oceny pracy poszczególnych ankietatorów. Z tego samego względu, zwiększyło się również ryzyko występowania błędów biurowych, na etapie redagowania, kodowania i tabulacji danych.

Po możliwej ze względów czasowych analizie wyników badań nie stwierdzono przypadku świadomego fałszowania całości lub części wywiadów przez ankietatorów.

4.6. TRUDNOŚCI W REALIZACJI PRZEDMIOTU BADANIA

Podstawowy problem w realizacji badania stanowił bardzo krótki czas realizacji, utrudniający zachowanie wysokich standardów wykonania, które ostatecznie zostały jednak spełnione. Po zakończeniu badań można stwierdzić, iż dużym mankamentem prowadzonego badania była rezygnacja z przeprowadzenia szerszego badania pilotażowego, co było jednak podyktowane ograniczeniami czasowymi.

Obszerność kwestionariusza ankiety podyktowana ilością zmiennych wprowadzonych do badania przez Zleceniodawcę stanowiła poważny problem, przyczyniając się do wzrostu odmów uczestnictwa w badaniu, ale także powodując reakcję znużenia wśród osób badanych, co skutkowało punktowym brakiem odpowiedzi (co częściowo poddano korekcyi) oraz błędami odpowiedzi (których korekcja nie była możliwa), choć miało to miejsce w skali niezagrażającej poprawnej realizacji badania. Biorąc pod uwagę specyfikę grupy badawczej, należało założyć podwyższoną męczliwość i w ten sposób zredukować ilość pytań badawczych, by uzyskać odpowiedzi na najważniejsze kwestie badawcze bez powodowania u respondentów dyskomfortu sytuacją badania. Dużą zasługą w sprawnej realizacji badania kwestionariuszowego należy do ankieterów, którzy musieli wykazać się w stosunku do osób badanych wyjątkowym taktem i empatią.

Ilość zmiennych ujętych w kwestionariuszu ankiety miała również wpływ na ograniczone możliwości prezentacji wraz z komentarzem szczegółowych wyników. Pomimo to, każdy z problemów badawczych określonych przez Zleceniodawcę został ujęty w badaniu, zrealizowano również ich analizę frekwencyjną oraz dla ukazania ewentualnych powiązań pomiędzy ważniejszymi zmiennymi zależnymi i niezależnymi sporządzono tabele krzyżowe.